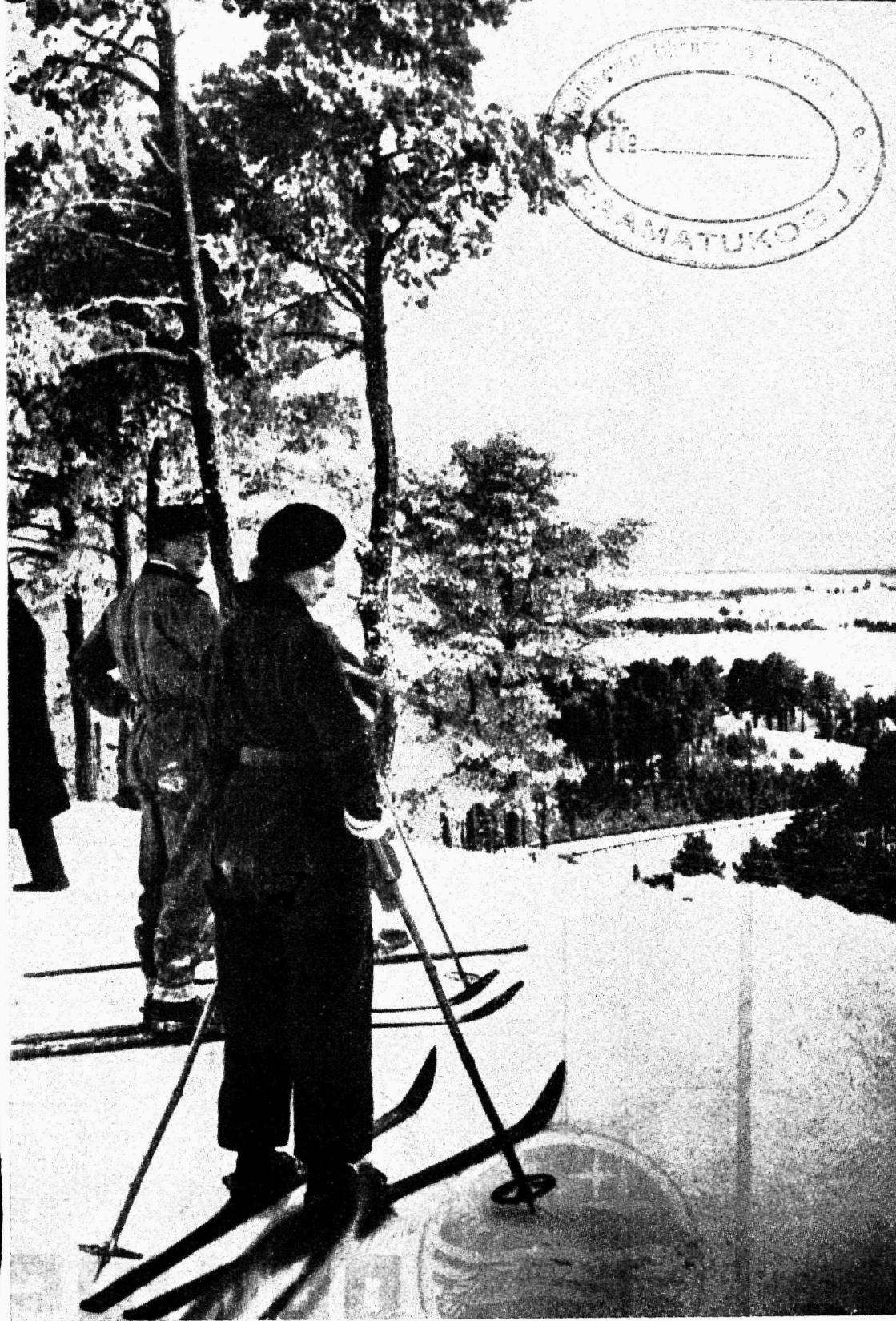
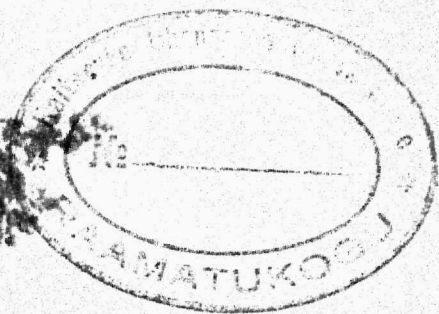

EESTI

S

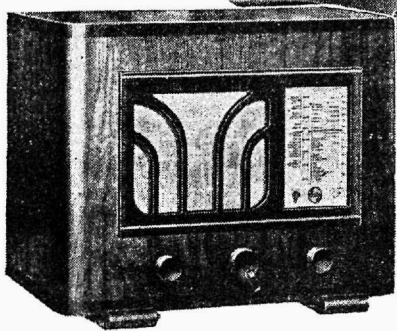
25
/

POORDILEHT

Jõuluks PHILIPS

maailma võti
igasse pere-
konda!

PHILIPS pakub oma täielisest raadioaparaatide seeriast raadioaparaate igas hinnaklassis, millest igaüks kannab raadiotehnika täiuslikkuse sümbolit — embleemi tähtedest ja lainetest!

Rahvavastuvõtja 1936 . . . . . Hind Kr. 120 :—
Patareivastuvõtja 835 B . . . . . Hind Kr. 150 :—

Oktoodsuperid:

510 A vahelduvvoolule . . . . . Hind Kr. 220 :—
510 U vaheld. ja alalisvoolule . . . . . Hind Kr. 220 :—
525 A vahelduvvoolule . . . . . Hind Kr. 235 :—
525 U vahelduv- ja alalisvoolule . . . . . Hind Kr. 265 :—

Super inductance:

Patareivastuvõtja 738 B . . . . . Hind Kr. 280 :—

Multi inductance:

535 A vahelduvvoolule . . . . . Hind Kr. 395 :—
535 U vaheld. alalisvoolule . . . . . Hind Kr. 415 :—
536 A vahelduvvoolule . . . . . Hind Kr. 525 :—

Järelmaks võimaldatud 13 kuuni.

---

*Iga vastuvõtja eest annab
PHILIPS kirjaliku garantii.*

PHILIPS

Rõõmsaid jõulupühi!

Koloniaalkaupl.

Kaarli pst ja Toom-Kuninga t 7. tel. +51-58.

O. Volmer.

Karl Veskus.

Gustav Virma.

Metsaeksport.

Kaarli pst. 5. telefon +67-77.

A. Prulmann.

Elektrotehnika tööstus.

Kaupmehe 11-a. Tel. 458-25.

Martin Viks.

Pagari ja kondiitri äri.

Lembitu tn. 25. Tel. 457-65

Tehn. büroo.

Vennad Uibopuu.

V. Roosikrantsi 4. Tel. 446-10.

Koloniaalkaupl.

G. Viisberg ja P. Kalju.

S. Tartu mnt. 35. Tel. 304-90.

R. Tohver ja Ko.

Tallinna kivitrükikoda.

S. Tartu mnt. 49. Tel. 515-07.

Viini kondiitriäri ja kohvik.

Om. Toom.

Pikk tän. 1. Tel. 429-75.

B. Sabsay ja Ko.

Vinterfeldt Boris.

Riidekauplus.

Estonia teatrimaja 4. Tel. 460-54.

Eesti Spordi Keskliit.

Müügil

Lihatsentraalides

ja kõigis paremates toiduainete ja

delikatess
kauplustes „ESTO“

puu- ja ajavilja konservid ja marmelaadid:

puuvilja kompott
õunad
pirnid
kollased ploomid
sinised „
paradiisiõunad
puuvilja marmelaad
delikatess „

ploomi marmelaad
pohla keedis
lille kapsad
kollased oad
tomati püree
kurgid
buravikud soolatud
buravikud marineeritud

Käesolevaga on mul au oma lugupeetud ärisõpradele-kaubatarvitajatele teatavaks teha, et olen arvates 1-st det. s. a., oma

metsa & ehitusmaterjalide lao ja kontori U. Sadama 6, üle viinud
Uus Sadama t. 7.

Olen oma ladu täiendanud igasug. ehitus- ja tiserimaterjalidega ● Tagavaras suur valik kuiva tamme ja saare parketti ● Hinnad soodsad ● Ostan piiramata arvul okaspuu palke, laudu, planke, prusse ja metsalanke ● Endiste ja uute kaubatarvitajate lahkelt külastust lootes, jään suurima lugupidamisega
Metsaäri **H. TERAS** Uus Sadama t. nr 7. Kõnetr. 312-03.

Teatan lugupeetud kaubatarvitajatele, et olen **kasti- ja puuklütõöstuse „STANDARDI“** Simoni tän. nr. 1, tel. 314-19, üle võtnud. Sellel alal täidan tellimisi kiirelt, töö korralik ja hinnad odavad.
Austusega **H. TERAS.**

*Ostke ainult kodumaa
kalasse ja botikuid
selle märgiga*

EESTI SPORDILIIT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

16. AASTAKÄIK

Nr. 12

DETSEMBER

1935

Toimetaja: A. ADORF. Toimkond: maag. E. Grünberg,
dr. E. Kirschenberg, A. Kleinberg ja T. Muru.

Toimeius ja jaotus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

Joß. Villemson:

Uuel aastal uus töö

**Esimene reaalne tegevuskava meie spordi
ja kehalise kasvatusarendamiseks**

Keskliit on äsja välja töötanud ja vastu võtnud tegevuskava, mida meie spordi ja kehalise kasvatusarendamise alal tuleb pidada mitte fantastiliseks, vaid täiesti reaalseks, isegi minimaalseks meie olude kohta. Kui kõigjal praegu valitseb n. n. plaanimajanduse ja viisaastakute süsteem, siis ka spordi ja kehalise kasvatusarendamise alal ei saa edukat tegevust arendada ilma plaanikindluseta. Meil peab silmade ees olema suur töö-kava, millest igal aastal teostame vastava osa. Seni see suur töö-kava on küll veel välja töötamata, kuid tarvidus seejärel peaks olema selge.

Nüüdne tegevuskava, mille juures alljärgnevatel ridades lähemalt peatume, on koostatud uueks, eelolevaks 1936. aastaks. Seda kava võib nimetada „esimeseks reaalseks“ just seetõttu, et ta varematest, oma suuruse juures laialivalguse ja ebamäärasuse laadi kandvatel kavadel erineb kõige olulisemaga — nimelt otsekohesemate teostumise võimaluste omamisega. Selle kava teostamiseks on vaja toetust 34.600 kr., milleks keskliit on juba esitanud palve majandusministrile ja vabariigi valitsusele. Kuna selle kava teostamine on mitte üksnes sportlaskonna, vaid rahva kehalise kasvatusarendamise ja tervisliku olukorra parandamise huvides, siis nende eelduste kohaselt tuleb oodata selle krediidi määramise ja atavalt otsustamist.

Meie spordiliikumise juhtimise alal on viimase kahe aasta kestes toimunud ümberorienteerumine, mis veel praegu on jätkamisel. Varemalt oli tekkimisel lolukord, kus liitude juhatuste liikmetel näis kujunevat peamiseks tegevuseks üksnes juhatuse

koosolekutest osavõtt, kuna muu töö oma enamikus oli spordibüroo sooritada. Praegune ümberkorraldamine on suunatud seepoole, et eriliitused nende aladel senisest rohkemal määral tööle rakendada, et eriliitude sekretärid töötaksid läbi oma liitude posti ja esineksid oma ettepanekutega, ja et eriliitude laekurid peaksid n. n. musta kassat. Üldse on taotletud, et eriliitude juhatused võtaksid järjekindlalt osa ka otsekohesest jooksvast tööst. Varemaste aegade kohta on märkida, et siis seda ei olnud ja bürool tuli ajada kõiki asju.

Kui meie nüüd pilgu heidame sellele, kui suurte tööjõududega ja millistes oludes spordibüroo siiani oma 15-aastase ea kestes on töötanud, siis paistab esimesena silma, et tööjõudude arv on algaastaga võrrelduna tõusnud neljakordseks, s. t. ühelt tööjõult neljale. Spordibüroo alustas oma tegevust 1920. a. o.-ü. Esto ruumes ühe tööjõuga. Ühes spordiliikumise suurenemisega tuli juba 1923. a., millal spordi keskorganisatsioon asus Kalevi ruumesse, büroo tööjõudude arvu suurendada kahele. 1925. a. rakendati töösse kolmas ametnik ja sellest veidi edasi tõusis spordibüroo tööjõudude arv (kehakultuuri sihtkapitali omad kaasa arvatud) juba kuuele. See oli siis, kui spordibüroo asus Vene tänaval. Ühtlasi tol ajal olid spordibürool kasutada kõige suuremad ruumid, mis oma suuruselt on võrreldes praegustele. Kuueteistkümmene aasta kestes on spordibüroo oma asukohta vahetanud kuus korda. Praeguses, oma järjekorralt seitsmendas asukohas, Harju 48, on spordibürool kasutada 6 ruumi ja personaalis on 4 tööjõudu.

Kõige suuremaks oli spordibüroo tegevus

aastatel 1923—1929, siis oli käimas tolle-
aegne reorganiseerimine, uute määrustike
väljatöötamine ja väljaandmine jne. Kogu
see töö oli spordibüroo teha. Võiks öelda,
et tööd oleks juba siis palju rohkemgi ol-
nud — kui aga oleks olnud vastavalt ka
tööjõudusid.

Praegu on teostamisel maakondlike
liitude süsteem. Maakondade spordi-
liidud on kujunemisel kohapealseteks kesk-
organisatsioonideks, kelle ülesandeks on
kehalise kasvatuse ja spordiliikumise elus-
tamine ja koordineerimine oma maakonna
piires. Maakondade spordiliitudest võtavad
osa mitte üksnes võistlussporti harrasta-
vad ühingud, vaid kõik kehakultuuri ja
võimlemisega tegelevad organisatsioonid.
Igal maakonnaliidul tuleb reguleerida spor-
diliikumist oma maakonna piires.

Iga maakonnaliidu juure seatakse ame-
tisse instruktor-organisator,
kes on kohapealseks tööjõuks liikumise
arendamise, nõuandmise, kursuste korralda-
mise ja eriliitude korralduste läbiviimise
alal. Peale selle need instruktorid-organi-
saatorid on eriliitude ja keskliidu volini-
kuks maakondades. Maakondlike spordi-
nõunike instituut kaotati juba 1934. a. ja
spordinõunike ülesanded lähevad maakonna-
liitude kätte, kellele täitvaks jõuks on maa-
konna-instruktor.

Nii me näeme, et spordi keskorganisat-
sioonide juhtivale tsentrumile on nagu all-
osakondadena juure tulnud uus palgaline
kaader, nimelt maakonna-instruktorid. Jä-
relvalve korras alluvad nad igaüks vasta-
valt oma maakonnaliidule, kuna tehnilisi
juhtnõore ja näpunäiteid instruktorid saa-
vad spordiinspektorilt. Kaks kor-
da aastas korraldatakse instruktoritele
täienduskursused, iga kord kümnepäevalise
kestvusega. Esimesed sellesarnased toimu-
vad Tallinnas parajasti nende ridade trükist
ilmumise ajal. Esimeste kursuste kavas on
töö ühtlustamise küsimused, peale selle an-
takse õpetust talviste spordialade kohta.
Instruktorite järgmine kokkutulek toimub
kevadise hooaja alguse eel. Instruktorite
praegune kaader veel ei ole täielik, kuna
ei ole kerge küllaldasel arvul leida instruk-
toriteks täiesti kohaseid isikuid. Kuid olu-
kord selgi alal paraneb järjest.

Eriliidud nüüdsest on puht-võistlusspordi
organiteks, kusjuures need ühingud, kes
maakondades võistlusspordi alal tegutse-
vad, astuvad eriliitude liikmeks otsekohe-
sel alal mööda minnes oma maakonnaliid-
ust. Võistlusspordi alal ühingud saavad
juhiseid otsekohe eriliitudelt, muudes küsi-
mustes ühingute asjaajamine toimub aga
maakonnaliitude kaudu.

Maakonna-instruktorite kõrval tuleb sis-
seseadmisele täielisem erialade tree-
nerite instituut vastavate erialade
liitude juures. Need treenerid instrueerivad
võistlusspordi ja tippsaavutuste alal. Prae-
gu on meil sääraseid treenereid ainult mõ-
nel erialal, kuid eelolevast aastast alates
pannakse need tegevusesse kõigil aladel —
mõistagi eeldusel, et selleks otstarbeks saa-
dakse tarvilikke summasid, on mõistatav, et
need eritreenerid põhjaliku instrueerimisega
ei suuda toime tulla kõigis kohtades. Sel
alal tuleb osa tööst jätta kohalikele vasta-
vatele instruktoritele. Et neid meil ette
valmistada, on kavas sellekohase laagri või
kooli asutamine, kusjuures see asutus oma

põhijoontelt tuleks sarnane Soome vasta-
vale, nimelt Vierumäe omale. Need eri-
lisemalt ette valmistatud kohapealsed inst-
ruktorid töötaksid spordi alal oma kutsetöö
kõrval, kuid saades selle eest teatavat tasu.
Need eriinstruktorid oleksid kohapeal-
seteks abijõududeks tippsaavu-
tuste treeneritele. Treener ise viibiks igas
kohas 2—3 päeva, andes kohalikule instruk-
torile näpunäiteid kuni nende uuendamise-
seni treeneri järgmisel tulekul.

Nüüd, puutuvat eriliitude koostöösse
keskliiduga on juba teada, et keskliidu
juhatus oma koosseisult on ümber moodus-
tatud. Keskliidu juhatusesse kuuluvad kõik
eriliitude esimehed, millega tagatakse üht-
lust eriliitude tegevuses. Meie oma suu-
red mängud ja nende kõrval olümpiamän-
gud, ühe sõnaga — suured ettevõtted, mille
korraldamine ja millest osavõtt on riikliku
tähtsusega, on keskliidu aktsioonide hulka
kuuluvateks. Iga eriliit on oma eriala pere-
meheks vastavates sporditehnilistes küsi-
mustes, seejuures talitades kooskõlas oma
rahvusvahelise liidu määruste ja korraldus-
tega.

Kuna meie spordiliikumine on siiani roh-
kesti suurenenud ja laienenud, tekib uuesti
küsimus, mida juba eelpool osaliselt puu-
dutatud: kas spordibürood oma koosseisult
suurendada või tuleb suurenenud tööhulk
sooritada eriliitudel? Kuna liitude juht-
konnad on oma tegevuse juures asjaarmas-
tajalised, siis büroojõud seda enam peavad
kõigi küsimustega kursis olema spetsialis-
tidena. Nendel tuleb kavad läbi töötada
ja liitude juhatastele esitada ühes vasta-
vate asjatundlike ettepanekutega. Peale
selle on büroo käes raamatupidamine. On
mõistatav, et büroo koosseis praegustes olu-
des ei ole suur. Seepärast ongi kavas büroo-
jõudude täiendamine. Peale selle on maa-
võistlused ja rahvusvahelised turniirid juba
suurete võtteid omaette, mille korraldamine
esitab suuremaid nõudmisi, millega büroo
oma praeguse koosseisu juures mõistatavalt
üksinda ei saa hakkama. Sääraste ette-
võtete teostamiseks ongi juba praktiseeri-
tud lisatööjõudude palkamist, kuma selleks
alalise staadi pidamine ei oleks otstarbe-
kohane.

Maal on praegu tunda suurt puudust
kohalikest spordijuhtidest, kes
ühinguis töötaksid kindla kava järele, süs-
teemitugevalt. Meil siiani veel puudub sää-
rane juhtide kaader, mis oleks võrsunud
sportlastest enestest, sooritanuna arengu
sportlastest spordijuhtideks. Et selgi alal olu-
korda parandada, on kavas spordijuhtide
ettevalmistamise kursused, mille korralda-
mine on ette nähtud neljas ringkonnas:
Põhja-Eestis (Tallinnas), Ida-Eestis (Nar-
vas), Lõuna-Eestis (Tartus) ja Lääne-Ees-
tis (Haapsalus). Need kursused tulevad
pidamisele kevadel ja sügisel, mõlemal kor-
ral 4—5-päevase kestvusega. Loodetavasti
nende kursustega saadakse anda esialgselt
vajalist ettevalmistust meie spordiühingute
juhtkondadele, millega jällegi oleks täide-
tud üks lünkadest.

Edasi on tähtsaks alaks noorte pois-
te organiseerimine, eraldi täisea-
listest sportlastest. Noori tuleb organisee-
rida omaette, kuna seda mitte tehes noor-
tele võivad külge hakata mõnedki pahed,
n. n. vanade haigused, tahe liig ruttu ja

ebaküpselt saada meheks. Noorte organiseerimiseks kavatakse keskliidu juure asutada poiste spordiliidu taoline keskorganisatsioon. NMKÜ juures teatavasti oligi juba asutatud poiste spordiliit, kuid seal selle tegevus likvideeriti, jatkamiseks vajalike ressursside puudumise tõttu. Küsimus on aga väga tähtis ja nõuab uut põhjapanevamat tööd. Asutatava noorte organisatsiooni juure tuleb juhiks poiste spordi juht, kelleks peab olema eriharidusega pedagoog ja kes ühtlasi on ka spordimees. See poiste spordiliit, millel oma allosakonnad linnades ja maakondades, organiseeritakse Soome vastava liidu eeskujul. Poisid tegutseksid noorte liidus kuni 18. eluaastani. Igas linnas oleks oma poistejuht, mis on mõeldud auametina. Poistejuhtideks linnades oleksid võimlemisõpetajad, kellele noorte sportimise ja selle juhtimise alal korraldatakse ringkondade viisi kursused 10-päevalise kestvusega.

Oleme jõudnud spordiväljade küsimuseni. Sportida ei saa, kui ei ole spordiväljasid. Meil on olukord spordiväljade alal vilets, paljudes kohtades spordiväljasid üldse ei olegi. See olukord hädavajaliselt nõuab lahendamist, kuid see lahendamine omakorda nõuab kulusid ja suuri kulusid. Ühe aastaga sel alal me kahjuks palju ei suuda. Siin — spordiväljade küsimuses — tuleb koostada oma „pjätiletka“. Eelolevaks aastaks on keskliidu kavast ette nähtud olukorra parandamine Valgas, Kuressaares, Narvas ja Rakveres.

Valgas sealne linnavalitsus omandas spordiväljaks vastava maa-ala, kuid ei jõua seda oma kulul korda seada. Keskliidu seisukoht on, et omavalitsused muretsegu spordiväljadeks vajalised maa-ala ja andku need maakonnaliitude kätte, kes toetuse abil neid püüavad korda seada. Maakonnaliit seejuures ühtlasi oleks spordi alal kompetentse asutusena välja tegelikuks pere-meheks. Valgas maa-ala sealseks spordiväljaks ongi juba antud maakonnaliidu kätte. Välja kordaseadmiseks seal on kulusid 4000 kr. suuruses.

Samasugune lugu nagu Valgas on ka Kuressaares. Seal ka omavalitsus andis maa-ala spordiväljaks. Välja kordaseadmine Kuressaares tarvitab 2000 kr. kulusid.

Narvas spordiväljal on olemas, kuid puudub dusch, peale selle seal riietusruumid on halvad. On vaja parandada ka jalgpallivälja ja jooksurada. Kulude eelarve Narva spordivälja kohta on koostatud 1500 kr. suuruses.

Rakveres on riietusruumide ja duschi tarvis vaja 1000 krooni. Nii siis on kulusid Valga, Kuressaare, Narva ja Rakvere spordiväljade kordaseadmiseks kokku 8500 krooni.

Välismaal on suuremad spordiväljad ja staadionid riigi ning omavalitsuste rajatud ning nende ülal pidada. Keskliidu kava meie spordiväljade alal on, nagu öeldud, et omavalitsused andku spordiväljadeks vajalised maa-ala, mille järele nende väljaehitamine toimub riigi toetusel. Edasi omavalitsused peaksid osa võtma väljade ülalpidamise ja korrashoidmise kuludest, kuna aga väljad ise jääksid maakonnaliitude, kui oma alal asjatundlike asutuste, valitseda.

Praegu meie suuremaks spordiväljaks on Kadrioru staadion. Selle ülalpidamine ja korrashoid annab iga aasta 4000—5000 kr. puudujääki. Sealjuures on staadioni kasutamise maksu alammäär ühe võistluse eest 30 kr. Kui sissetulek võistlusest ulatub üle 600 kr., siis võetakse staadioni kasutamise eest 5 prots. bruto-sissetulekust, ülemmääraga 250 kr.

Staadioni kasutamise eest võistlusteks saadakse aastas 2500—3000 kr. ümber, mis tegelikult laekub mitte aasta kestes, vaid suvisel perioodil ümmarguselt 5 kuuga meie elava välja ja raja võistlushooaja kestes.

Meie spordi keskliit oma eelpool toodud kava teostamiseks taotleb senisest suuremat ja kindlamat kontakti riigiga, kuid keskliidu aluseks seejuures jääb ikkagi seltskondlik organiseerumine. Keskliidu siin avaldatud kava teostamine osutub võimalikuks siis, kui veendutakse, et see on kindlasti tarviline ettevõtte meie üldise olukorra parandamiseks rahva kehalise arendamise alal. Samuti tuleb oodata, et ka väljaspool pealinna — siseriigis — sellesse heatahtlikult suhtutakse ja üksmeelselt kaasa aidatakse selle läbiviimisele.

Keskliidu tegevus pärast viimaseaegseid koordineerimisi on juba annud positiivseid tulemusi ja võib veelkordselt kinnitada lootust, et nüüdne kava osutub tõeliselt reaal-kest, s. t. teostatavaks.

Kui nüüd, aastavahetusel, vaadata eriliitudelt sooritatud tööd võistlusspordi alal, siis ei ole mitte oletuste põhjal öelda, vaid otsekohestest saavutustest on näha, et oleme edasi jõudnud.

Edaspidi, millal kogu meie spordiliikumine toimub kindla kava põhjal, peab meil kaduma ka olümpia-ettevalmistus tema praegusel kujul. Siiani on olümpia-ettevalmistus meil olnud üldiseks hoogtööks spordi alal olümpia-aastal, kuid edaspidi peab see, mis siiani on omanud hoogtöö ilme, kujunema alaliseks, regulaarseks aastatööks. Sellele tuleks puht olümpia-ettevalmistusena olümpia-aastal juure olümpia-laager, kuid pinev töö üldalal peab käima aastast aastasse.

Selleks uueks tööks uuel aastal kõige paremat edu!

UNGARI SISEMINISTRI SÕNAD

JA

OLÜMPIA-ETTEVALMISTUSED

1.

Nikolai Kozma, Ungari siseminister, on spordiküsimuste hindamise ja lahendamise alal vägagi tähelepanuväärne mees mitte üksnes Turaani hõimurahvaste peres, vaid kogu Euroopagi kohta. Viimati a nulleeris ta MLSZ-i (Ungari jalgpalliliidu) õigusjõulisi otsuseid. Ta tegi seda põhjustel, mis omavad eetilist natuuri. Nimelt oli Ungari jalgpalliliit tühistanud ühe matši resultaadi. Selle tühistamise tõttu mitte võitja, vaid kaotaja pääsis liiduklassi. Ungari jalgpalliliidu motiiviks selle otsuse tegemisel oli määruste rikkumine (stardiõigusega mängijate kasutamine) võitja meeskonna poolt.

Ungari siseminister oma järelevalveõiguse põhjal lausus aga: „Mina pean seda võimatuks, et rohelisel murul saavutatud resultaatidele tehakse spordi kahjusi korrektoori nõupidamislaua taga.“ Ja määrusi rikkunud võitja meeskond, vastu liidu otsust, pääsis siseministri otsusel siiski liiduklassi.

Mitte vähem tähelepanuväärne on see, mida seesama mees, Ungari siseminister Nikolaus Kozma, lausub Ungari olümpia-ettevalmistuste kohta. Budapesti „Az Estile“ antud intervjuus lausub ta: „Meie saavutame Berliinis sääraseid resultate, mis vastavad meie ettevalmistustele. Ma ütlen avalikult välja: Olümpia-ettevalmistuste alal meil valitseb suur desorganisatsioon. See võib ebaõnnestumiseni viia. Olümpiaaasta lävel asudes kujutasin ma olusid meie spordielu igatahes teisiti ette. Militaarset näidet tuues pean ma mainima, et ka olümpia-võistlustel saab edu saavutada ainult põhjalikult ettevalmistatud armeega. Peale selle on tähtis, et olümpiamängudele saadetakse ainult sellaseid sportlasi, kes esindavad rahvusvahelist klassi. Edasi, ja samuti tähtis, et esindajate, kohtunike ja abistajate arv ei tohi ületada aktiivsete sportlaste arvu meie olümpia-ekspeetsioonis.“

Ei julge väita, et hõimlaste siseministri konstateering nende juures valitseva suure desorganisatsiooni kohta olümpia-ettevalmistuste alal oleks paikapidav ka meie kohta. Küll aga on meie olude kohta öelda vähemalt seda, et meie olümpia-ettevalmistused ei arene kõige küllaldasema aktiivsuse ja hoogsusega. On oodatud ja oodatakse suuremat ja paremat sel alal. Ettevalmistustest teadupärast on ju peamiselt sõltuv, kas meie esinemine Berliini mängudel kujuneb oma edukusest poolikuks või rahuldavalt tubliks.

Meil oli võimalus veenduda alles kõige viimati, milliseid tagajärgi võiakse saavutada tubli ettevalmistuse varal. Juttu on siin meie laskurite, maadlejate ja poksijate rahvusvahelistest võitudest.

Kuid kas see nende ettevalmistus oli maksimaalne? Tundub, et sedagi saaks hinnata mitte saja, vaid, ütleme, 33 1/3 protsendiga meie võimalikust maksimaalsest. Kindel on see, et atleetide edukus nende esinemistel suurel rahvusvahelisel areenil on tähtsal määral — kas koguni mitte pool poole vastu? — sõltuv oludest ja juhtidest.

Meil on praegu õige märgatav tõus, näiteks, maadluse ja poksialal. Kui küsida, kas sellest on juba küllalt meie edukaks esinemiseks nendel aladel Berliinis, siis küsimus tundub liig lihtsana selleks, et

talle saaks anda muud vastust kui üksnes: ei. Mis on siis korraldiku treeningu jätkamise kõrval veel vaja? Eeskätt rohkem võistlusi ja paremaid võistlusi. Kas on nende korraldamine sõltuv atleetidest enestest? Ei. Sel alal jääb kogu töö juhtide kanda. Võiakse öelda, et meil oli ju Turaani maadlusturniir, Balti poksiturniir ja alles hiljuti saadeti maalejaid Soome. Kuid seda ei ole küllalt. Seda on vähe. Koguni ilmneb sel alal otsekoheseid puudusi. Näiteks: kui Soome ja Ungari maadlusmeeskonnad olid Eestis Turaani turniiril, võistlesid nad üksnes Tallinnas. Iga mees meie meeskonna seitsmest liikmest sai kokku ainult kaks matši. Siin ei ole praegu põrmugi tahtmist ütelda, et Turaani maadlusturniir peaks peetama mingisuguste muude, praegustest erinevate määruste põhjal, mis võistlejatele võimaldaksid rohkem matše. Ei, vaid seda, et soomlasi ja ungarlasi, kui nende tulek Eestisse oli juba kindel, oleks pidanud hankima võistleva ka mujale — kas Tartu, Viljandi või veelkordselt Tallinna. Kui mitte kogu meeskonda, siis üksikuid mehi.

Mis me nägime aga nüüd? Ungarlased, selle asemel, et otsekohe tagasisõidu teel, ütleme Tartus, veelkordselt oleksid kohanud meie parimatega ja Tartu parimatega, võistlesid, pandagu tähele, pooleldi nagu meie kulul — mitte Tartus ega Viljandis, vaid Riias. Kas on selles meie võistlejad süüdi? Pealegi ungarlastel oli nagu kohustus peale Tallinna veel meil võistelda, sest meie meeskond Budapestis peetud Turaani 1. turniiri järele võistles veel Szegedis Lõuna-Ungari meeskonnaga. Kahtlematult ungarlastest osa oleks võistelnudki Tartus ja osa, ütleme, Viljandis, kui meie poolt aegsasti olnuks esitatud vastav ettepanek. Seda aga ei tehtud ja ungarlaste teel olles Tallinna olid neil Riia jaamas vastas, lätlased, kes meie hõimlasi kohe suutsid angažeeria lätlastele väga õpetlikeks võistlusteks Riias. Kas on selles meie võistlejad süüdi?

Poola kindlaim Berliini mees J. KUCHARSKI (vasakul) koos oma konkurentidega Stokholmi tänavustel eliidi-mängudel.

Samuti ei oleks pidanud osutama võimatuks mõne hea soomlase angažeerimine nende Turaani meeskonnast veel üheks või kaheks võistlusõhtuks Eestisse.

Kaunases meie poksijad sooritasid Balti turniiri tubli võidukusega. Kuid samas lugesime, et esialgselt määrati (teatavaks lohutuseks on, see esialgselt), et Balti järgmine poksiturniir tuleb pidamisele Tallinnas tuleva aasta detsembris, s. t. paar kuud pärast olümpiamängusid! Meie poksijad, kui nad tahavad väärt olla Berliini mängudele, peavad Läti ja Leedu omadega tulema toime nagu parajalt tublide sparringpartneritega. Kuid nüüd selle hea treeningvõimaluse uus kasutamine on kavatsetud jätta ajale pärast olümpiamängusid. Kas on selles meie poksijad süüdi? Või on meil jaanuarist kevadeni korraldamisel nii rohkesti kõvasid võistlusi rootslaste, daanlaste ja sakslastega, et Balti poksiturniiri tarvis tõesti ei leidu aega enne olümpiamängusid meie teise garnituuri meestelegi?

Soome, Turu rahvusvahelisele võistlusele, kutsuti ja saadeti meilt 4 maadlejat. Nendest osa soomlaste kutsutuna nende kulul ja osa meie saadetuna meie kulul. Loomulikuna on arvata, et talve kestes meilt saadetakse veel ehk mitmelgi korral meie mehi välismattidele võistlema meie oma kulul. See on hea, kuid selle kõrval veel paremgi oleks, kui ka paariks korraks mõned head välismaalased kutsutaks võistlusreisile Eestisse. Meie ei ole sel alal siiani õppust võtnud sellest, kuidas juba paljude aastate eest mitmed meie kuulsad maadlejad (E. Pütsep, V. Väli, A. Kusnets, O. Luiga j. t.) paariviisi või üksindagi sooritasid mitu nädalat kestvaid võistlusmatku Skandinaavias, mis ulatusid paljudesse sealsetesse väikelinnadesse. Need võistlusreisid toimusid mitte meie võistlejate oma algatusel, vaid sealsete spordijuhtide ettevõttel. Ning see viimane on väga suurel määral olnud mõõduandev näiteks Rootsi maadlusklassi tõusule. Samuti on ka see Rootsi maadlusjuhtide suur teene, et nad meil Pariisi mängude eel suure tagajärjekusega töötanud soomlasest treeneri Rob. Oksa palkasid endile alaliseks treeneriks.

Eelpool on öeldud, et väga tarviline on häid välisvõistlejaid tuua sagedamini võistlema meie kodus. Sellele on lisada, et see võib olla koguni odavam ja tagajärjekam, kui meie meeste sagedane väljasaatmine, sest välisvõistlejad meil esineksid mitmetel võistlustel ja nende esinemine mõjuks edendavalt mitte üksnes meie tippmeestele, vaid kogu meie maadlusklassile, kuna meil võisteldes välismaalastel tuleks sooritada matše ka meie praeguste keskpärasesse klassi kuuluvate meestega. Välisvõistlejate angažeerimisel oma kodus peetavatele rahvusvahelistele võistlustele saab neid ära kasutada mitmeti paremini kui seepoolest lugu on olnud siiani. Meie rahvusvahelistel võistlustel, näiteks, siiani ei ole tuntud säärast moodust, et kaks keskaalu ühendatakse. Sääraste kaalühendamise juures tuleb välisvõistlejal sooritada rohkem matše ja,

soovikorral, võib välisvõistlejat tema liig suure ülivõimsuse vältimiseks meie keskpärasemate meeste suhtes lasta võistelda kaal kõrgemal tema tavalisest keskaalust, ütleme keskaalu asemel poolraskekaalus. Sel last võistlemist kahes ühendatud kaalus ja kaal kõrgemal oma õigest kaalust on meie omaaegsed kuulsad maadlejad välismaadel rahvusvahelistel võistlustel sagedasti tunda saanud. Ja pealegi ei ole säärane talitusviis mitte välisvõistleja pahatahtlik eksploateerimine, vaid mõlemale poolele kõvat pingutust pakkuv võistlus. Õieti on see sagedasti võistluse ühekülgseks kujunemise ohu otstarbekohane vältimine.

2.

Kergejõustiku kõrvale jättes on meil olümpia-ettevalmistuste alal seni kõige suurem summa määratud raskejõustikule, selle aladest eriti maadlusele. Eelpool on juttu olnud eriti rahvusvaheliste maadlusvõistluste korraldamisest, kuid see ei takista küsimast, milline on meie võistlustekava mitte üksnes maadluse, vaid poksija ka teistel aladel kuni olümpiamängudeni? Kas selleks on praegu olemas mingit kindlat kava, või on see väljatöötamisel? Hea oleks teada, et meil seisavad lähema poole-aasta kestes kindlatena ees nii ja niisugused võistlused, mis kuuluvad olümpia-ettevalmistuste osasse ja ühtlasi on ka vastavaid spordialasid üldiselt arendatavateks. Kui meil aga siiski ei ole kindlat kava, kas siis selles on meie võistlejad süüdi?

Loodame, et see kava jõuab valmida ja saab üldsuusele teatavaks uue aasta alul. Kuid siis tulevad olud. Selles peatükis kuidagi ei saa mööda minna amatörist ja professionalist. Rahvusvahelisele olümpiakomiteele on professionalism juba hulk aastaid olnud väga raskeks küsimuseks. Rahvusvahelisel olümpiakomiteel nii ei olegi jäänud muud üle kui selle küsimuse põhjalikumalt lahendamist aastast-aastasse edasi lükata ja seejuures püüda päästa oma nagu, näilisel näidates oma vankumatut püsivust puhtavee amatöristi põhimõtte juures. Elu aga vahepeal järjest ikka enam ja enam murrab sisse. Olümpiamängud varematal aegadel tähendasid mängude kavas olevate spordialade kohta palju rohkem kui vastava ala maailmameistrivõistlused. Olümpiaavõitja — see tähendas nagu neljakordset maailmameistrit, sest olümpiamängud peetakse ju iga nelja aasta järele, maailmameistrivõistlusi aga aasta või kahe järele, ning peale selle olümpiaavõistlustel on konkurents olnud palju laiaulatuslikum ja kõrgeklassilisem kui maailmameistrivõistlustel.

Kuid nüüd on mitmel alal muud võistlused palju suuremad ja tähtsamad kui vastavate alade võistlused olümpiamängudel. Algame tennisest. Mitte, et Wimbledonil võistlused oleksid tähtsamad olümpiamän-

Häid jõulupüüfi ja õnnelikku uut aastat!

Linke & Martinson.

Tallinn, Vene 11.

Häid jõulupüüfi ja õnnelikku uut aastat!

K. A. Rütman ja Ko.

Keemiaainete kaubanduse kontor, Tallinn, Jaani 9.

gude omadest, vaid tennis pärast 1924. a. enam ei figureeri olümpiaspordina! Nüüd Saksa olümpiakomitee oli kavatsus Berliini mängude puhul korraldada suurt rahvusvahelist tennisturniiri, kuid sellele kavale tuli juba kohe vaadata kui äpardunule. Tõde seisab selles, et rahvusvahelise tennis juhid ei taha segada lasta Pariisi (Prantsuse lahtised esivõistlused) ja Wimbledon'i (Inglise lahtised esivõistlused) äri. Saksa olümpiakomitee ei jää tennis alal muud üle, kui Saksa lahtised esivõistlused Hamburgis korraldada tavalistest suurejoonelisematenä.

Jalgpalli alal on maailmameistrivõistlused, mis vähematki vahet tegematult avatud nii professionaalidele kui amatööridele, palju suurejoonelisemad ja tähtsamad kui olümpia jalgpalliturniir. Viimastel andmetel on Saksal õige rohkelt tegemist olümpiajalgpalliturniiri eüstiajamisega kindlale jalale — seda mitte pealtvaatajate vähesuse kartusel (jalgpalli juures see ei tule küsimusse!), vaid osavõtivate meeskondade vähesuse kartusel. Praegu arvatakse kindlaid osavõtjaid olümpia-jalgpalliturniirist olevat mitte rohkem kui 12. Saksalased loodavad väga optimistlikena, et osa võtma tuleb lõppeks siiski 30 meeskonda. Praegu tuleb selle viimase arvu tõenäolisuses küll kahelda, kuigi sakslased teevad kõik, et saavutada võimalikult suuremat osavõtjate arvu.

Ei ole arvata, et rahvusvaheline olümpiakomitee amatörismiküsimuses oleks teinud mingeid ametlikke järelandmisi, kuid sellest hoolimata üritavad sakslased Berliini turniirile tuua kõiki rahvuseid, kes ei ole just päris „hullud“ professionaalid. Säärastest on mainida Belgia, kus mängijad saavad mitte palka, vaid rahalisi preemiaid võidetud matši eest.

Tennis ja jalgpallid nii olümpia võitja enam ei tähenda maailmameistrit, kuid samasugune on ka lugu veel laskmises ja võib-allä suusatamiseski. Rahvusvaheline olümpiakomitee peab laskureid (nagu meie Rootsi võitjaid), kes võtnud osa rahvusvaheliselt laskurliidult korraldatud maailmameistrivõistlustest, mitte küllaldasteks amatöörideks. Samuti suusatamise alal ei lasta taliolümpiale suusatamisõpetajaid, kelle seas on mõningaid kõige paremaid norralasi. Olümpiakomitee praegu veel teeb vahet, kuid sellelgi alal rahvusvaheline eriliit ei tee endale amatörismist või professionalist mingit peamurdmist. Nii 16. veebr. Garmiš-Partenkirchenis lõpeb taliolümpiaad, kuid samal päeval Garmiš-Partenkirchenist 100 km võrra eemal, Innsbruckis, algavad FIS-i (rahvusvahelise suusaliidu) euroopavõistlused, kus osavõtt on vaba ka mitteamatööridele. Teades, kuidas amatörisim oma tippude s kogu maailma spordis järjest transformeerub professionalismiks, oli „Eesti Kirjandusest“ tore lugeda Fr. Tuglase kõnet „Eesti raamatu arengust“, peetud eesti raamatu 400 a. juubeli aktusel.

Fr. Tuglas ütleb: „Igatahes on raske kujutleda vähegi arenenud kirjanduslikke olusid, kus pole veel eeldusi elukutselise kirjaniku ja elukutselise kirjanduse

levitaja olemasoluks. Kuid just säärased on olud meie kirjanduslikud olud kuni hilisema ajani.“

Ja edasi: „Oleme käinud sedasama teed, mida teisedki kultuurrahvad on meid: raamatutegija — kirjaniku, teadlase — töö on saanud elukutseliseks kui iga teinegi, mis nõuab kogu inimjõudu. Ja see spetsialiseerumine on juba poolteistkümmne aasta jooksul annud kõige viljakamaid tagajärgi.“

Fr. Tuglas eelpooltoodud tsitaatides kõneleb meie kirjanduse oludest minevikus ja olevikus, kuid pange nendes tsitaatides kirjanduse ja kirjaniku ning raamatutegija asemele sport ja sportlane, siis saate nagu naela-pea pihta antuna meie spordi olud, kuid mitte minevikus ja olevikus, vaid oleviku ja tuleviku kohta.

Kõik see eelmine amatörisim ja professionalism, alustades meil olümpiaettevalmistusteks määratud summast, käib olude kohta. Austrias ja Ungaris hulk jalgpallimehi professionaalidena saavad meie rahas arvestatuna 70—80 kr. kuus palka, Rootsi suurtes klubides saavad sealseid mängijad rohkem, kuid nad on ikka amatöörid. Saksa on oma parimaid sportlasi suurvõistlusteks ja olümpiamängudeks ette valmistanud ja jätkab nende ettevalmistamist riiklikul alusel erilistes treeninglaagrites mitme kuu vältel nagu kaitsevõelasi, kuid nad sellest hoolimata on... mitte-professionaalid. Ungaris jalgpallimehed tulid kaks korda järjestikku olümpia võitjateks, olles riigi kulul hulk aega treeningus ja enne olümpiamängusid veel mitu kuud Euroopas, kuid nad olid — amatöörid. Kes ütleb, kes on siis nendest tõelised amatöörid ja kes tõelised professionaalid? Rahvusvahelise olümpiakomitee määrused amatörisimi suhtes on küll karmid, kuid paberil, ainult paberil.

See eelpoolne ei ole kirjutatud selleks, et meie Eestis seaks sisse professionalismi (see oleks olude väikust arvesse võttes väga raske), vaid konstateerimiseks, et meie oma olümpia-ettevalmistusi ei saa edukalt läbi viia ilma olude parandamiseta võistlejate suhtes.

Tuleb olümpialaager, mis ei ole mõeldav ilma eemalejäämiseta oma igapäevasest tööst. Tuleb olümpia võit, mis absoluutselt ei ole mõeldav ilma eemalejäämiseta oma igapäevasest tööst. Seda viimast — olümpia võitu — on varemalki sooritatud, kuid nüüd esmakordselt tuleb juure olümpialaager kestvas ulatuses, ning enne seda veel — millest meie olümpia- ja üldspordi huvides ei saaks mööda minna — rida rahvusvahelisi võistlusi nii kodu- kui välismaal. Kõik need ettevalmistused eeldavad hingestatud spetsialiseerumist, mis edukuseks nõuavad kogu elujõudu, eeskätt olümpiamängude lõpuni.

Kuid kas meie praegused olud võimaldavad selle väljapanekut? Sellele kahjuks ei saa olla kahtpidi võimaliku vastust — ilma täpselt teadmatagi, et, näiteks, üks meie olümpiakandidaatidest (Edgar Puusepp) leivaküpsetajana peab hommikuti tõusma kella 3—4 paiku ja võistlustega kaotatud tööpäevade eest ei saa mingit tasu;

Õppurite spordiajakirjandus

Tallinna poeglaste kaubanduskooli ja kommertsgümnaasiumi direktor O. Kiisel ütles hiljuti nende ridade kirjutajale:

„Korraldasin käesoleva õppeaasta alul kaubanduskooli noorimas klassis ankeedi õppurite huvialade kindlaksmääramiseks. 32-st vastanud õppurist nimetas kaks kümendkuus oma vaba aja lemmikharastusena sporti. Ankeedi korraldamisest on möödunud peagu semester. Selle aja jooksul on see spordipoistest koosnev klass näidanud õppetöös mitte rahuldavaid vaid häid tulemusi.“

Korraldatud ankeet lubab teha järeldusi küll ainult üheainsa kooli üheainsa klassi õppurite huvialade kohta; julgen siiski siinkohal väita, et korraldatuna ükskõik millise poeglaste keskkooli ükskõik millises klassis oleks ankeet annud spordile niisama suure tunnustuse. Selle väite poolt kõnelevad noorest publikust täidetud tribüün koolide kergejõustikuvõistlusil, innukaist pealtvaatajaist täiskiiltnud saal TKSÜ käsipallivõistlusil jne.

Ühekülgsest, ainult vaimukultuurile pühendatud õppuritiüp on meil kadumas. Klassi parim õppur ja cum laude kandidaat on alatihi ka edukas sportlane, kooli kangeim kirjaamees, tunnustatud kergejõustiklane või käsipallur. Muidugi on ka neid, kes ei spordi ning kes ei tavatse külastada võistlusi, kuid neil erandilgi on suur huvi kui mitte muu, siis oma kooli mees- või naiskondade võistluste vastu ikkagi. On läbi löömas vaade, mis on ammugi juba maksev Soomes: noor inimene, kes eitab sporti, on eluvõõras!

Seepärast on täiesti loomulik, et ka õppurid ajakirjades, millised nii arvult kui ka sisu kvaliteedilt viimasel ajal osutavad tõusudententsi, leiame lehekülgi spordiinformatsiooni ja koolide spordielu käsitavaid kirjutusi. Kuna need kirjutused oma vormi ja sisu väärtuselt sageli tõesti õigustavad trükituna avaldamist, võime nende autoreid nimetada peagu spordiajakirjanikeks, kellel oma kaasõpurite suhtes täita sama ülesanne, mis spordipressilgi, s. o. lugejale informatsiooni andmine spordisündmuste üle ja seisukoha võtmine tähtsaimais spordipoliitilises küsimusis. Õppurite spordiajakirjandusele on eriti tähtis viimane, kuna kooliajakirjad ilmuvad liiga harva seks, et informeerida lugejaskonda pidevalt spordisündmustest. Õppuri-spordiajakirjaniku

sulg ei tarvitse puudutada mitte üksi oma kooli spordielu, vaid võib töötada palju laiemas ulatuses. Koolide peagu kõiki spordialasid haarav spordielu pakub selleks küllaldaselt võimalusi. Poleks vast liig julge seegi, kui õppurajakirjade spordi-toimetajad käsitaksid oma lehtede veergudel ka täiskasvanute spordi tähtsamaid sündmusi ja põlevamaid küsimusi. Kui õppurid võivad kirjutada teatriarvustusi ja ülevaateid kunstinäitustelt — olen sellaseid kirjutusi kooliajakirjades leidnud — miks ei võiks nad siis evida oma seisukoha ka „suurte“ spordi üle, milles nad pealegi ise juba kooliajal aktiivselt tegevad ja tunnustuse pälvinud (Egon Roolaid, E. Knuut, A. Mägi jne.).

Õppur spordiajakirjanikuna — milline ta on? Kas kõike oma kooli poisi vaatevinklist nägev, ja erapoolik? See arvamus poleks õige. Jatkub õppuril spordiajakirjanikelgi teravaid silmi oma kooli spordielus ette tulnud väärnämete nägemiseks ja teravat sulge nende arvustamiseks. Nii kirjutab E. Stein Gustaf Adolfi gümnaasiumi ajakirjas „Eos“, et „G. A. G. õppurkonna „eriliseks traditsiooniks“ on paljuharrastatavate spordiharude harrastamine ja vähemharrastatavate „magama jätmine“. Eriti on uinuma jäänud tennis- ja ujumisport. Poeglaste kommertsgümnaasiumi ajakirjas „Poiste Hää!“ ilmus käesoleval õppeaastal pikk vaidlusteseeria teemil, kas kaotaja poolt TKSÜ juhatusel protesti esitamine on „fair play“ kirjutamata reeglite kohaselt õigustatud, kui vastase meeskonnas, milline tugevasti parem kaotajast, lööb kaasa õpilasi, kes võistlejatena pole TKSÜ-s registreeritud. Küsimuse algataja leidis, et sel juhul protesti esitamine ei ole küllalt soliidne, kuigi protest on TKSÜ võistlusil olnud tihti kasutatav võidusaavutamise võimaluseks.

Õppur-spordiajakirjanik sageli hüppab üle vanade spordisõnumite-stiili traditsioonide, võrtsitades oma kirjutust huumoriga ja omapärase väljendustega. Nii loeme Eesti keskkooli- ja gümnaasiuminoorte ajakirja „Tuleviku Radade“ kolmandas numbris olevat Tartu koolide kergejõustiku-esivõistluste kirjeldust:

„...Rabava kiiruse kolm noort Treffneri poisi jagasid endi vahel esikohad — Lusikas purustas lindi ajaga 12,3, vaid rind maas surus end järele H. Koppel, kelle kannas pikal sammul ripus Saag.“

ilma teadmatagi, et, näiteks, teine meie olümpiakandidaatidest (August Neo) Brüsseli euroopavõistlustele sõidul, kust ta tõi auhinna, pidi otsekoheste kulude katteks oma autojuhina teenitud palgast juure maksuma; ilma teadmatagi, näiteks, et mitmel meie olümpiakandidaadil tuleb päevast-päeva sadamas ja mujal teha rasket füüsilist tööd, mis ei jäta halvamata nende mitte üksnes teoreetilisena palju suuremat võimalikku edukust; jne., jne.

Muidugi see ei ole spordiorganisatsioonide süü, et need mehed, näiteks, ei ole sarnased lord Burghleyle, kes rikkana võis olümpiavõitude saavutamist võtta enne spordi ja rahvuse asjana ja alles kolmandas järjekorras oma asjana. Kuid meiegi võistlejad teeksid nii, kui ainult ei oleks nendel nende olusid.

Võiks selgunud olla, et olümpiaettevalmistuse alal kõige raskem, kuid ühtlasi kõige vastutavam osa langeb organisatsioonidele ja nende juhtidele. Veelkordsest tuleb meeles, et meie eelmistest, Los Angelesi mängudest jääme eemale, ja juba siis avaldati, et selle eemalejäämise arvel meie seda intensiivsemalt valmistume Berliiniks. Kui nüüd küsida, mil määral ettevalmistused oma arengus praeguseni on olnud intensiivsemad varemaga võrreldes, siis tundub

sellele vastamine olevat raske. Praeguses artiklis ongi esitatud tavalisest rohkemal määral küsimusi, mis viitab sellele, et asjas puudub täieline selgus, mis mitmeidki küsimusi teeks ülearuseks. Meie rahvahulgad on spordiküsimustest õige elavalt huvitatud. Sellele vastav tohiks olla ka üldsusega tihedama kontakti (vähemalt informatsioonilise) pidamine suurema ulatuslike spordialgatuste ja -küsimuste kohta. Nüüd aga meil saadakse avaldada enamikus ainult võistluste kirjeldusi ja arvustusi, kuna muu kohta suuremate avalike seletuste andmine ja kavade teatavakstegemine on üsnagi napp. Et see meie spordielus on üks nõrku külgi, selle väitmine siinkohal ei saaks kuidagi uudset mõjuda.

Palju uudsemalt ja loodetavasti ka samavõrra tõhusamalt mõjuku rida meie spordijuhtide suuri avalikke esinemisi — otsekoheisel kõnedega ja intervjuude või artiklitega pressis kaudu, — mille sisuks oleks meie spordiliikumise programm üldettevõtetes ja erialades, kui mitte „viisaastakuna“, siis vähemalt eelolevaks olümpia-aastaks.

Ilma selleta tuleksid veelkordsest meeles Ungari siseministri sõnad.

Toomas Kivi.

Aasta bilanss

Järjest suuremate superlatiividega tuleb hinnata maavõistluste-aastaid. Kaks viimast olid üksteise võidu Eesti kõigi aegade parimaid, kuid tänavune maavõistluste aasta ületab nad mõlemad. Esmakordselt aktiivse bilansiga lõppesid maavõistluste-võidud ja -kaotused läinud aastal. Siis võideti 23-st maavõistlusest 10 ja viigiga lõppes 4. Tänavu küüni rekordse maavõistluste-arvuni: kolm kummen düks. Seejuures on bilanss 2 a. eeskujul aktiivne: võidetud 13 ja viigiga lõppenud 6. Suhteliselt maavõistluste arvule on tänavune bilanss veidi nõrgem, kuid seejuures on võidud tänavu tusedasisulisemad, näiteks Turaani maadlus- ja Balti poksiturniiri võitmine. Edasi on suur spordirahvus, Soome, ületatud peagu kõigil aladel. Üksnes kergejõustikus hävisime suuresti, kuna kaotused tennis ja ujumises olid suuresti viigimaigulised. Võidetud on soomlasi ka nende rahvuslikul spordialal — pesapallis, kuigi see võit oli soomlaste poolt rohkem kingituna, et mitte kaotada Eesti huvi pesapalli-maavõistluste vastu.

Aasta bilanss.

1935. a. maavõistluste ülevaatlik loetelu on järgmine:

Soomega:

tennis saavutas vastane pärast kolme kaotuslikku aastat revanschit, võites Helsingis 12 : 10;

ujumises kaotasime üksnes nõrkusega naiste aladel, sest meeste aladel jäi maavõistlus viiki 25 : 25, kuid kaks naiste ala töid 8 kaotuspunkti, nii et kogu maavõistluste võitsid hõimud — 39 : 31.

kergejõustikus kaotasime Poris suurelt — 52 : 130, seda Eesti meeskonna puuduliku koosseisu tõttu, kuna rida häid mehi võistles samal ajal Budapestis üliõpilasmängudel;

laskmises pühitsesime teist võitu Soome üle, mis tuli kolmesilmalise eduga — 10.494 : 10.491;

jalgpallis jäid mõlemad maavõistlused — A-meeskondadele Helsingis ja B-meeskondadele Tallinnas — viiki, täpselt ühesuguste numbriliste resultaatidega, mis olid 2 : 2 ja 2 : 2;

pesapallis tuli suureks üllatuseks Eesti võit — Turus 4 : 3; poksis katkes Soome võitude seeria: pärast mitmeaastast vaheaega võitis Eesti ja koguni suurelt — Tallinnas 6 : 2;

maadluses tuli Eesti kõigi aegade suurim maavõistluste-võit — Turaani turniiril Tallinnas hävis Soome 2 : 5!

Lätiga:

kiirusutamises võitis vastane mõlemad maavõistlused — Tartus 444,89 : 461,07 ja Riias 429,29 : 434,96;

kergejõustikus saavutas Läti kõigi aegade suurima võidu Eesti üle — Riias 35 : 18;

maadluses võitis Eesti järjekordselt, saavutades tagasiteel väsitavast reisist Königsbergi Riias 5 : 2;

poksis hävis Läti mõlemal maavõistlustel suurelt — kaksikvõistlustel Tallinnas 1 : 7 ja Balti turniiril Kaunases 2 : 14, misjuures turniiri võitmine oli Eestile revanschiks läinud aastasele kaotusele;

tõstmises tulime seekordki veel toime võiduga — Riias 3 : 2, kuid moraalne võitja oli Läti, kes saavutas kilogrammide suurema kogusumma — 1498,75 kg meie 1465 kg vastu;

jalgpallis lõppesid mõlemad kaks maavõistlust lepitava 1 : 1-viigiga, esimene Riias ja teine Tallinnas Balti turniiril;

kergejõustikus kaotas Läti järjekordselt suurelt — Eesti-Läti-Poola kolmikmaavõistluste sees Tallinnas 58,5 : 101,5.

Leeduga:

ping-pongis aasta viimasel maavõistlustel kaotasime Kaunases suureks üllatuseks 2 : 8;

jalgpallis olid nii Tallinnas kui ka Kaunases viigid — 2 : 2, kuid Balti turniiril olime sunnitud alla neelama mõruda kaotuspilli — 1 : 2.

tennis selle ala esimesel maavõistlustel Leeduga olime Kaunases suuresti üle — Daviscupi süsteemis peetud maavõistlustes saavutasime 3 : 0, nii et ülejäänud kahe matschi pidamine osutus tarbetuks;

poksis võitsime Balti turniiril teiskordselt 14 : 2.

Poolaga:

kergejõustikus Tallinnas võitsime suurelt — 58 : 22 ja kergejõustikus, samuti Tallinnas, kaotasime kolmikmaavõistluste sees 75,5 : 84,5, misjuures kogu kolmikmaavõistluste punktid jagunesid: Poola 131, Eesti 127 ja Läti 78.

Rootsiga:

jalgpallis kaotasime Tallinnas 1 : 2, misjuures võistluskäigu järgi väärisime veel napimat kaotust; tõstmises, selle ala esimesel maavõistlustel nimetatud vastasega, kaotasime Stockholmis 2 : 3, misjuures kilogrammide kogusummad olid: Rootsil 1525 ja Eestil 1520 kg.

Ungariga:

maadluses Turaani turniiril Tallinnas hävis vastane 1 : 6.

Saksaga:

jalgpallis kaotasime Stettiinis 0 : 5, mida mängukäigu järgi võis nimetada rahuldavaks tulemuseks.

Riikide järgi jagunesid maavõistlused järgmiselt: Lätiga 10, Soomega 9, Leeduga 6, Poolaga ja Rootsiga kummagagi 2 ning Ungari ja Saksaga kummagagi üks maavõistlus. Alade järgi: jalgpall — 9, poks — 4, maadlus — 3, kergejõustik — 3, korvpall — 2, tennis — 2, kiirusutamine — 2, tõstmine — 2, ujumine — 1, pesapall — 1, laskmine — 1 ja ping-pong — 1 maavõistlust.

Üldse on Eesti kuueistkümmene aasta jooksul pidanud 212 maavõistlust, millest võidetud 79 ja viigiga lõppenud 23. Esikohal on maavõistlused jalgpallis — 88. Järgnevad: maadlus — 20, poks — 20, kergejõustik — 19, korvpall — 13, jääpall — 11, tennis — 11, tõstmine — 8, laskmine — 8, ping-pong — 6, pesapall — 4, kiirusutamine — 3, ujumine — 2 ja jalgrattasõit — 2.

Kõige rohkem oleme kohanud Lätiga — 80 korda (kaotusi 28), edasi Soomega — 65 (43), Leeduga — 25 (7), Poolaga — 16 (11), Rootsiga 13 (12), Ungariga 6 (3), Saksaga 3 (2) ning Iiri, Jaapani, Norra, SSSR, Türgi ja USA-ga igauhega üks kaotatud maavõistlust.

A ADORF.

Häid jõulupühhi ja õnnelikku uut aastat!

V. Ots.

Piltpostkaartide Iadu, Tallinn, Harju 44.

Soome ja Rootsi

56 parima maadleja suurvõisfluselt

Nüüd, pärast meie võitu Turaani turniiril ja enne meie esinemist Berliini mängudel, on meile otse nagu kohustuslikuks võimaluste piires lähema ülevaatlikkuse teada, kuidas on olukord välismaade suurmatidel, millised on teiste, meist praegu kuulsamate maadlusrahvuste parimate võistlejate võimed.

Selle nüüdse erilisema kursisoleku tarvituse olemasolul ei saa pilku heitmata jätta käesoleva kuu 1.—3. päeval matsipordi alal toimunud huvitavale ja maailmatähtsuslikule sündmusele, milleks oli Soome-Rootsi maavõistlus kahel ringel korraga. Kaks suurt maadlusmaad pani korraga välja kokku 56 maadlejat: neliteist neljateistkümne vastu A-matschis Helsingis ja samuti 14 neljateistkümne vastu B-matschis Stokholmis. Nii siis oli igas kaalus mõlemalt poolt 2×2 meest, seega neli soomlast igas kaalus nelja rootslase vastu.

Pärast meie võitu 5:2 Soome üle tuli meil kodus mitte ilma küllaldase põhjusega kuuldavale hääli, kas meil maksabki nii väga rõõmu tunda selle võidu üle, kuna Soome maadluses ei olegi enam „klass 1-a“, vaid selleks on Rootsi ja Saksa.

Kuid ei — Soome võitis mõlemad maavõistlused: A-matschi 16:15 ja B-matschi 15:13. Soome A-võit oli kõige napim, nagu seda ütlevad ka numbrid. Kuid see 16:15 vastab Soome ja Rootsi praegustele maadlusvõimetele hästi. Mõlemad meeskonnad on kõvad ja raskesti võidetavad.

Laseme selle maavõistluse väikesel, kuid kommentaaridega varustatud filmina oma silmade eest läbi. Pealtvaatajaid A-matschil Helsingi Messihallis oli esimesel päeval 4500, teisel napilt 4000, kolmandal täis 4000. A-matschil seljavõit andis kaks ja töövõit ühe punkti. B-matschil Stokholmis neid Soome maadlusliidu esimehe dr. H. Lehmusto määrusi ei tarvitatud, sel iga võit, olgu see õlgadele surumisega või napilt häälttega 2:1 saavutatud, andis ikka mitte rohkem ega vähem kui ühe punkti. Kohtunikeks oli 1 rootslane ja 2 soomlast, siis 2 rootslast ja 1 soomlane, ning nõnda korramööda edasi.

Helsingis esimesel päeval oli ajalooliseks sündmuseks, et „Lapuan poika“ Arvi Pikkusaari võitis roh-

kem kui kuulsa Ivar Johanssoni. Soomlased lausuvad, et see oli Pikkusaarele ta elu ulja'm matsch. „P. näitas, et võitmatutki võib võita!“ Siiski — Pikkusaare võit oli väga napp ja ka vastupidine otsus ei oleks osutunud mingiks karjuvaks ülekohtuks. Soome maadlusrahva joovastus oli võidu puhul nii suur, et Messihalli katus näis rõõmukarjetest olevat õhkulendamise ohus...

Pikkusaari sai oma võidu muidugi mitte 3:0, vaid 2:1. Kaalu sellele annab juure aga asjaolu, et soomlasele võidu hääletajaiks olid mitte 2 soomlast, vaid 1 soomlane ja

Kuulitõuge Ateena olümpiamängudel 1896 a. Sama imelik nagu tõukaja poos on meile ka ta spordidress

1 rootslane (Grahn) teise rootslase vastu. Nii siis laadilt samasugune lugu, kui Turaani turniiril Puusepp-Lundgreni matschil, kus soomlane (Haavisto) andis hääle oma mehe vastu. Ivar sel matschil maadles pead all hoides. Pealegi oli kadunud ta suur erksus. Püstimaadluses oli Ivar siiski natuke parem oma vastasest, kuid Lapua poeg tegi oma üllatuse parteris, viies seal Ivari poolsilda ja sooritades lisaks veel 2 võtet. Ivari kaotus mõjus nii, nagu oleks heidetud pomm rootslaste leeri. Ivarilt lehemehed alul ei saanud ühtki sõna. Maadluskuningas oli vihane ja imestas otsuse üle. Rootslaste treener R. Oksa lausus, et otsus oli väär. Siis ka Ivar ütles: „Ei nendel maavõistlustel maadleja võida. Katsusin lah-tiselt maadelda — seal see aga tuli!“

Pikkusaari, kellel see oli järjekorras kaheksas matsch I. Johanssoniga, lausus: „Küll see Ivar on sama Ivar, mis ennegi. Vastupidavus oli mul hea. Kui alul oleksin piirdunud ainult pusimisega, siis Ivar lõpuk oleks kindlasti osutunud minust paremaks.“

Et juba Pikkusaari juures oleme, siis peatume kohe ka ta teise üllatuse juures, mis toimus maavõistluse viimasel päeval. Ei oodatud, et rootsl. Lindblom suudaks seljadata Ivari võitja. Kuid Pikkusaari oligi matil pikali. Tagavõo-võte, aeg 2,27. Vilemees, kellenä toimis sooml. Lahtinen, Pikkusaare seljakaotust ei turnistanud, küll ega kaks rootslastest nurgakohtunikku. Ja Ivari võitjal oligi seljakõutus käes, hoolimata soomlaste küsimusest, kuidas teine rootslastest nurgakohtunik sai näha Pikkusaare seljalolekut, kui selle kohtuniku ees seisis vilemees ja Lindblom oma seljaga?

Pikkusaari ise ütleb, et tema selili olek on bluff.

Berliini puhuks, ütlevad soomlased, aitab Pikkusaarile moraalselt palju kaasa nüüdne võit Johanssoni üle, mis tõendab, et Johansson ei ole enam võitmatu. Kuid ärgu unustatagu, et Tallinnas Neo võitis Pikkusaari 3:0. Tuleb eeldada, et Berliinis keskkaalu suure kolmiku nimeks on Johansson — Neo — Pikkusaari. Kuid Neo praegu veel ei ole seda, mis Pikkusaarile Berliinis moraalselt kaasa aitab...

H. Kärkkäinen, kes Tallinnas tuli kärbeskaalu-võitjaks, ei vastanud nendele lootustele, mis soomlased talle Rootsi-matschi puhul panid. Ta kaotas Rootsi noorema põlve maadlejale E. Svenssonile 0:3. Peale selle ka Thuveessonile 0:3. Maa- ilma kuulus kärbeskaallane H. Thuveesson ei ole enam see, mis ta oli varemalt. Väinö Perttunen sai temast jagu 2:1. Kuid Thuveessonile uueks järglaseks on eelpoolmainitud Egon Svensson, kes Perttusest omakorda sai jagu 3:0. Egon Svensson — see on uus Thuveesson! Ta sai ka eriauhinna, mis oli välja pandud parimale rootslasele.

Et seljavõit Helsingi-matschil andis 100 protsenti rohkem võidupunkte kui töövõit (kaks punkti ühe vastu), siis see asjaolu tegi maadlejaid võistlemisel väga ettevaatlikeks. Oli rohkesti kaitsemaadlust ja vähe pealetungi-maadlust. Märgata oli ka kiiruse puudust. Tarvitusel oli rohkem punktitaktika kui selge maadlus. Seepärast Rootsi maadlusliidu esimees kapt. E. Råberg lausiski: „See on viimast korda, kus Rootsi niisuguste (dr. Lehmusto) määrustega võistleb. Need määrused võtavad matschidelt nende viimsegi maadluskunsti.“ Ja G. Frohm, üks rootsi kohtunikest, lausus esimese päeva järele: „Täna nägin halba maadlust.“

Esimesel päeval Soome asus juh- tima 6:4. Teine päev viis seisu 12:7-le. Selle päeva tagajärg juba ennustas Soome võidu saabumist. Teisel päeval tuli soomlastel pettu- da Aarne Reinis, kes ei olnud kuigi hiilgav. Ta sai küll kaks ebamää- rast võitu häälega 2:1, kusjuures üks nendest küll kindlasti oleks pi- danud kuuluma rootsi kergekaalla- sele E. Karlssonile.

Sellel teisel päeval 2 keskkaalu- meest, sooml. Mikko Nordling ja rootsl. L. Lindblom, aeti matilt mi- nema. Kolmas hoiatus, mis tähen- das diskvalifitseerimist, tuli 9. mi- nutil. Selle otsuse võttis publik vastu kiiduavaldustega.

Mitmedki matschid olid kohtuni- kele otsustamiseks väga rasked. Kuid seejuures, peale paari-kolme erandi, ei olnud oma meeste võidule aitajad. Nii kergekaalus rootsl. H. Olofsson sai võidu sooml. L. Koskela üle ühe soomlase ja ühe rootslase häälega teise rootslase oma vastu, edasi sulgkaalus rootsl. O. Lindelöf sai võidu sooml. H. Stenbergi üle ühe rootslase ja ühe soomlase hää- lega teise soomlase vastu. Selleks soomlaseks, kes Lindelöf-Stenbergi matschi otsustas rootslase kasuks, oli meile Turaani turniirilt juba vä- gga objektiivsena tuntud A. Haa- visto.

A-matschi viimasel päeval Rootsi tegi kõva lõpuspurdi, võites neli

üksikmatschi järjestikku. Seis en- ne viimast paari oli 15:15. Vasta- misi seisid raskekaallased, meile tuntud soomlane Jammu Nyström ja rootsl. John Nyman. Enne seda, eelmisel päeval Nyström oli võit- nud R. Svenssoni 3:0. See oli tule- tõrjuja (Svensson) matsch veduri- juhiga (Nyström). Nimelt on nen- del kahel kuulsal raskekaallasel nii- sugused elukutsed. Jammu Nyströmi Soomes hulk aega ei oldud nähtud nii võidutahtelisena kui nüüd Svens- soni vastu. Nyström on heas vor- mis ja osutus Svenssonile liig kõ- vaks vastaseks.

Maavõistluse viimane matsch — Nyström Nymani vastu — oli selle õhtu kõige häälekam. Karjuti ühte- soodu: „Jammu — Jammu — Jam- mu — hei-hei-hei!“ Ja Jammu võit- tis, kuigi 2:1. See Jammu võidu- punkt muutis seisu 15:15 lõppresul- taadiks 16:15. Nyman, Rootsi prae- gune parim raskekaallane, lõpul vä- sis nii palju kui mees üldse saab väsida. H. Nyström sai parimale soomlasele määratud eriauhinna.

Kõik rootsi maadlejad leidsid, et maadlusmatt Helsingis oli ebaõn- nestunud. Mati sees oli õlgi, mis purunesid. See tegi mati pinna eba- tasaseks. Tolm tungis mati pealis- riidest läbi ja läks kurku, mis kui- vas nii, et hakkas paha.

B-matschid Stokholmis peeti seal- ses Kontserthoones. Seal on 1930

Jõudu

kuldmedali saavutamiseks ammutate, süües
meie vorste ja sinke,
mis näitustel kroonitud mitme kuldmedaliga.

Müügil kõigis „Lihatsentraalides“

Palume jälgida ärimärki „ESTO“

Ühisus

„Estonia Eksporttapamajad“

Tallinnas, Suur Tartu maanteel 101.

Telefonid: 309-53, 305-51, 305-82, 305-55.

kohta, mis publikust olid täidetud kõigil kolmel öhtul viimсени. Paljudel tuli ruumipuudusel tagasi pöörduda. Stokholmis 1. päeval Soome asus juhtima 5:4, teisel päeval seis tõsis 10:8-le ja lõppresultaadiks tuli 15:13. Soomlastele „Hiiobi sõnumiks“ oli see, et teisel päeval nende kergekaallane Hermann Pihlajamäki (mitte Tallinnas käinud kuulus sulgkaallane Kustaa Pihlajamäki) oma lindenist kaotas E. Ohlssonile seljaga. H. P. oli oma esimesel matschil vigastanud oma külje ja pani nüüd teisel matschil kõik korraga kaardile.

Kõige suurema sensatsiooni Stokholmis valmistasid aga kohtunikud. Keskkaaalus soomlase Elis Vecksteni ja rootslase Stig Anderssoni matschi lõppenult 2 rootslaste kohtunikku — mõlemad — hääletasid soomlasele ja soomlasest kohtunik — Tuominen — rootslase võiduks! Publik selle otsuse peale tõstis suurt kära, mis vältas tükk aega. Rootsi maadluspublik hüüdis kõvahääleliseselt: „Tahame ainult Soome kohtunikke matile!“...

Seitsmest soomlasest, kes esinesid Tallinnas Turaani turniiril, tegi A-matschi kaasa neli: H. Kärkkäinen (kaotas mõlemale rootslasele), Kustaa Pihlajamäki (võitis mõlemad rootslased, kuid soomlased imestasid, et tal tuli rahulduda mitte seljavõitudega, vaid kahe 3:0 võiduga), Arvi Pikkusaari (võitis 2:1 I. Johanssoni ja sai olematuks võidetud seljakaotuse L. Lindblomilt) ja Hj. Nyström (võitis mõlemad oma vastased). Kolm soomlaste ülejäänud Turaani-meest olid B-matschil Stokholmis. Nendest kolmest M. Latosuo kaotas oma mõlemad matschid 1:2, L. Lundgren kaotas samuti oma mõlemad matschid (0:3). O. Pellinen

Stokholmis esines mitte poolraske-, vaid raskekaalus. Sellest hoolimata võitis ta oma mõlemad matschid, ühe 3:0, teise 2:1.

Helsingi-matschil viibis ka Türgi maadlusliidu sekretär Ali Seiffeddin, kes enne seda oli läbisõidul peatunud Tallinnas. Türklane avaldas oma arvamuse, et kui mõlemad meeskonnad on nii võrdvõimelised kui Soome ja Rootsi, ning lisaks sellele võistlejad üksteist tunnevad juba endistest aegadest, siis hea maadlus vägisi tahab jääda väheseks. Üksikutest meestest jättis türklasele kõige vägevama mulje rootsi poolraskekaallane A. Cadier. „Parim maadleja, keda olen näinud,“ oli Ali Seiffeddini otsus.

Kuid siit edasi türklane kõneles üllatavat: „Kui Türgi maadlusmeeskond asuks võistlusesse Soome vastu, siis, loodaksin, tuleb lõppresultaadiks Soome võit 5:2 või meie paremal juhul 4:3.“ Sellest tuleb järeldada, et türklased Berliinis töötavad kujuneda kõigile eurooplastele palju kõvemateks konkurentideks, kui seda siiani teati oodata. Pärast Nyströmi võitust Svenssoni ja Nymani üle võis arvata meie Palusalu šansside tõusmist Berliini olümpiaks, kuid Ali Seiffeddin ootamatult teatab, et nendel Türgis on raskekaallane Cohan Mehmed, kes hea eduga võib esineda Nyströmi ja seega järjekult ka Palusalu vastu. Türklane lausub lihsalt ja mõjuvalt: „Nyström ei ole küllalt kiire ega tehniline, nende omaduste poolest on temast vahvamaidki mehi.“ Ka poolraskekaalus on türklastel kõva mees, keda Seiffeddin hindab soomlastest ja rootslastest paremaks, Cadier välja arvatud. Ka keskkaaalus ja kergekeskkaaalus ütleb türklane nendel olevat mehi, kellel on šansse põhjamaalaste vastu. Kõik see tähendab ei midagi

muud, kui seda, et Neol, Luigal ja Palusalul seisavad Berliinis ees seni oodatult rasketest veel raskemadki jõuproovid.

Suur A-matš Helsingis lõppes suure banketiga, kus Rootsi saadik v. Heidenstam Rootsi kuninga poolt annetas Soome maadlusliidu esimehele dr. H. Lehmustele tema teenete eest põhjamaade maadluspordi alal Vaasa ordu 1. klassi rüütlimärgi.

Kuid kas rootslased olid rahul oma 15:16-ga? Ei! Kapt. E. Råberg kinnitas küll, et Rootsi ja Soome maadlusvägede vahelised suhted on eriti soojad ja et Rootsi-Soome maadlusmaavõistlused on moodustunud suurepäraseks harjutusvõimalusteks kõige suuremateks võistlusteks, nagu olümpiamängud ja euroopavõistlused, kuid pärast seda ta ei jätnud märkimata oma rahulolematust soomlastest kohtunikega. Kapt. Råbergi meelest esimesel kahel päeval tehti neljas võistluses kohtunike vigu ja kõigi nende all kannatasid rootslased. Rängim viga olnud Reini-Karlssoni matsil.

Rootslaste soomlasest treener Rob. Oksa asus koguni sellele arvamisele, et Rootsi võitis Helsingi 20:11!

Ja Rootsi ajakirjandus? „Dagens Nyheter“ lausub: „Noh, nii, me rootslased võtsime kaotuse rahulikult vastu. Erapooletud asjatundjad täielikult tunnustavad, et moraalne võit oli Rootsi. Vähemalt kolm otsust olid väärad. Me oleksime pidanud võitma 18:13 ja usume, et Soomeski sellega tõelisuses ühinetakse.“

Soome B-võidu kõik Rootsi lehed üksmeelselt tunnustavad teenituks.

Nüüd on Soome ja Rootsi sooritanud 10 maadlus-maavõistlust. Nendest on Soome võitnud kuus, Rootsi neli. Ainsaks maadlejaks, kes kõigest nendest kümnest maavõistlusest võtnud osa, on Onni Pellinen.

TKV

Talinna köievabrik

Jaava sisalvaibad

on kauneimaks toahteks,
sobivad moodsa sisustusega ja on otse põlised
vastupidavuses.

Nõudke kõikjal.

Kaksikvõistlus Inglismaa-Kontinent

Ka viies üritus, sakslaste oma, lõppes nurjumisega

Kas armastate detaili, anekdooti, pealiskaudset, kuid sagedastigi karakteristlikku asja, või eelistate teie astuda sisse arutluse põhja, vastandada ja hinnata teese või meetodeid ja järeldusi teha?

Nii Pariisi football'is selle peatoimetaja Marcel Rossini alustab oma raporti Tottenhamist Inglise-Saksa jalgpalli-maavõistluse kohta.

Ja Marcel Rossini jätkab: Kui niisugune sündmus, nagu jalgpalli alal imetajaks emaks oleva Inglismaa ja ühe sellelt oma esimesteks sammudeks õpetust saanud kontinendi maa vahel toimub Britannia pinnal, siis loeb kõik: nii peegelduv järeldus kui maalline, pitoreskne detail.

Inglismaa Londonis Tottenham Hotspursi väljal White Hart Lane'is võitis Saksa 3:0, poolaeg 1:0. 65.000 inimest sai koha ümber välja, seepool müüre, kuna kümnel heal tühanel tuli jääda väljapoole müüre ja nad said matschi jälgida üksnes kõma järele — kui nad olid nii kuraasikad, et suutsid lõpuni viibida müüri juures, mille taga toimus midagi.

Väli oli raske ja libe. See, mis vapustas, see, mis pani imestama mängu esimestest minutitest peale, oli

kahe meeskonna taktika erinevus. Inglise viis forvardit atakeerisid liinis ja halfid olid nendel peaaegu täiesti juures. Lühidalt — oldi pealetungil ega mõeldud oma värava katmisele. Seevastu Saksa meeskonnale oli käsuks: „Kaitsta, kaitsta ja veel kord kaitsta!“ Th. Goldbrunner otsekohele mängis kolmandat kaitsjat ja ps. Szepan enamiku ajast tarvitas tagaliinide ühenduses hoidmiseks oma meeskonna-kaaslastega edurivis. Peaaegu kogu esimese poolaja vältel iga pealetungi liinides olev inglane oli otsekohele lähedusega markeeritud vastastest ja inglased tagajärjetult püüdsid purustada vastaste robustset kaitse-eesriiet. 43 min. Saksa kaitse esines massiivsena, võimsana, töötades veatult. Ja inglise pealtvaatajate mass mitte ilma teatava rahutusega nägi minutiliseid minemas kaduvikku.

Oodati poolajaks juba resultaati null nulli vastu, kui vä Bastini pikast söödust osav ja teravmõtteline tf. Camsell rabava täpsusega löi palli Saksa vv. Jacobi ja vasaku väravaposti vahele. Teine poolaeg sakslastele ei võimaldanud esinemist esimesele poolajale võrdselt briljantsena. Natukese haaval hakkas avalduma

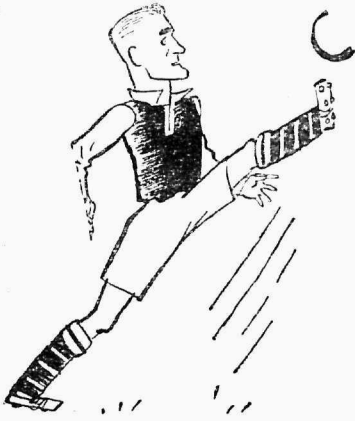
saarlaste (s. t. inglaste) individuaalne klass. Teise poolaja 21. ja 23. min. tf. Camsell ja vä. Bastin tegid 2:0 ja 3:0. Sellega jäi. Kuid kuni lõpuvileni külalistel oli karta, et skoor veel enam tõuseb nende kahjuks. Matschi lõpuks saarlaste ja mandrimeeste mänguklassi vahe oli rebenenud õige laiaks. Peab ütleva, et inglise suured mängijad individuaalselt võetuna jäävad kõrgemale kontinendi tähtedest.

Matschi parimaks meheks tuleb hinnata th. Barkeri (Derby County).

Eelpool on kokkuvõtlikult toodud prantslase kirjeldus tollest matschist. Nüüd järgneb sellele austerlaste oma, kokkuvõttena Viini *Sport-Tagblatti*'ist.

Iialgi ei ole ükski mandrimeeste ekspeditsioon Inglismaale olnud hoolsamini ette valmistatud kui seekordne. Sakslastel töötas selleks matschiks säärane aparaat, nagu oleks tegemist olnud sõjaliselt vallutusliku ettevõttega. Sakslased aga ei pidanud proovile vastu. Austria ja Itaalia julgesid oma õpetajate vastu üritada lahtist võitlust ja tulid sellest tunduvalt paremini välja. Eriti valesalt sai lüüa saksa mängusüsteem, millega inglastele järele aimati ja

HAPGOOD, Inglise meeskonna kapten ja pb, kes . . .

. . . ühes MALE'iga, oma klubi-kaastasega Arsenalist, takistas sakslasi saavutamast ühtki väravat.

mis osutus halvasti kopeerituks. Kõigi mandrimeeskondade kohta arvestatuna saavutati sellel matschil pealtvaatajate-rekord. Juba matschi alul saabus mulje, et sakslased seda võistlust ialgi ei suuda võita. Rootslasest kohtunikul O. Ohlssonil oli sooritada kerge töö, kuna mõlemalt poolt mängiti absoluutse fairnessiga. Kogu matschi kohta oli ainult kolm vabalööki foulide eest.

Saksa uuele mängusüsteemile sai osaks fiasko.

„Methode Nerz“ (Saksa jalgpalli-

peatreeneri Nerzi meetod) viis Saksa rahvusmeeskonna kaotusele, mis küll ei oleks olnud välditav, kuid vana taktika kasutamisel kõige tõenäolisemalt võinuks kujuneda nüüdsest väiksemaks ja talutavamaks. Nüüd müüri ennast sisse Inglise edurivi vastu, 80 minutit 90-nest mänguminutist ei juletud eemalduda oma väravast ja seejuures oli kaasa võetud mängijaid, kes eriti sobivad just pealetungimängule. Seda meetodikat nimetatakse „Sicherheitsfussball'iks“, kuid ta näib üksnes vastastele kindlust pakkuvat

väravate kaotamise vastu. Mäng kujunes äärmiselt ühetooniliseks. Seejuures ei puudunud teatav traagikoomika. Ühele mängijatest oli ülesandeks katta Inglise edurivi juhti Camselli. See „õnnestus“ vägagi imestusväärset: Camsell saavutas kolmest väravast kaks ja valmistas ka kolmanda pooldest saadik ette!

Sakslased mõtlesid inglastega „inglaslikult“ mängida, kuid vaata imet — võitja meeskond mängis jalgpalli sääraselt, nagu see on tavaline kogu maailmas — forwardid tungisid peale, poolkaitse kattis ja üksnes kaks kaitsjat tegutsesid kaitsjatena.

Inglismaa võib edasi hülata võitmatusega oma pinnal. Nüüdne sakslaste külaskäik oli järjekorralt kontinendi meeskondade viiendaks ürituseks Inglise hegemoonia murdmiseks. Käisid hispaanlased, austerlased, prantslased, itaallased ja nüüd sakslased.

Oma poolt võib öelda, et nendest kõige parema edu saavutasid austerlased, kes toreda mängu juures kaotasid kõige napimalt 3:4. Austerlaste heaks kõneleb ka see asjaolu, et nad kõigist mandri-meeskondadest ainsana on kord suutnud jääda võitmatuks Briti pinnal — nimelt maavõistlusel Glasgow's Schoti vastu, mis lõppes viigiga 2:2.

Millal kahevõitlus Inglismaa-Kontinent lõpeb Kontinendi võiduga Inglise pinnal, sellele küsimusele praegu ei suudeta anda mingitki kindlamasisulist vastust.

KAUBA PANK

Tartus, oma majas, Suurturg 12.

Üldtelefon 1-83 ja 9.

Juhatuse telefon 2-09.

Avatud äripäevadel kella 9-2.

Kauba Pank asutatud 1905. a. ja on vanemaid rahaasutusi Eestis.

Oma kapitalid üle Kr. 480.000.—

Annab laene

heade kindlustuste vastu. Laenaja'lt liikmemaksu ega lisavastutust ei võeta.

Võtab raha hoiule

makstes ajakohast protsenti.

Saadab raha

igasse kodumaa linna ja alevisse.

Garantiid

riigihangete, töölepete ja avansside kindlustuseks.

Toimetab sissenõudmisi

vekslite ja muude dokumentide järele.

Ostab ja müüb

välisvaluutat.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Kindlustuse Aktsia Selts **EESTI CLOYD** töötab puht Eesti kapitaliga ja Eesti tuntuimate majandusteadlaste juhtimisel.

Tartu peaesindus

A/S. KAUBA PANK

John Bull ja sport

Saksa ajakirjanik Karl Silex, kes juba aastaid elab Londonis ja Inglise olusid isiklikult vaatekohalt tunneb põhjalikult, oma raamatus „John Bull zu Hause“ endastmõistetavalt ei saa minna mööda spordist, sellest inglastele nii tähtsast elufaktorist.

Sport Inglismaal, kirjutab Karl Silex, lahutab inimesi amatöörideks ja professionaalideks. Vahetegemine on eriti raskekaaluline seetõttu, et teed tagasi ei ole olemas. Vahetegemine on terav. Crickets meeskond koostatakse amatööridest ja professionaalidest. Üheski mängijate-nimestikus, ühelgi programmil elukutseline mängija ei tohi esineda rohkema kui oma perekonnanimega. See on amatööride eesõigus — endid näha märgituna ka oma eesnimede algtähtedega. Nii tahab seda vana cricketikomme. Iialgi ei saa Hobbs, mängu kangelane, tagasi võita oma initsiaale.

Inglise cricketi koondusmeeskond võistlussõidul Austraaliasse lõunatas kahe üksteisest eraldatud laua ääres. Kuid see leiti olevat „ebainglislik“. See oli 20. sajandil juhtunud tagasilangemine rüütlaegadesse, aegadesse, kus rahalist sõltumatust loeti kuuluvaks gentlemani-mõistesse, kus gentlemani-mõiste tähendas võimet eemal seista tarvdudest midagi teenida. Rest sellest vaatekohast on säilinud tänapäevani. Kui rantjee mõnel dokumendil või passil satub lahtriale „seisus või elukutse“, siis võib ta seda lahtrit täita kahesuguselt. Ta kirjutab: „of independent means“, või lihtsalt: „Gentleman“. Mis talle sedasama tähendab. Nii võib mõni väike mees end äkki tunda gentlemanina, kui talle kauaaegse töö järele saavutatud kindlustuspoliisi lõppeks kätte langeb.

Gentlemani-mõiste on nüüdseks aga vabanenud säärasest seosest. Üks kord aastas seisavad cricketi-võistluseks vastamisi amatöörid ja professionaalid. Juba algaegadest saadik organiseerituna kannab see matsch nimetust „Gentlemen versus Players“. Kas Gentlemen'id nii siis ei olegi Players (mängijad) ja Players ei olegi Gentlemen'id? Kui jah, siis nad ei võikski teineteise vastu mängida. Nim. tiitlid on vana ajast püsima jäänud anakronismiks. Sest see — ja see üksinda — tähendab oma ehtsast mõistes nii tänapäeval kui varemalt gentlemani mõistet: mängu mängida võida. To play the game — fair

play nii elus kui spordis. Iga Player, kes mängu mängib, on Gentleman. Gentleman on, kes mängu mängib. Areng, mis cricketimatschi tiitli on muutnud anakronismiks, omab paralleeli elus, ja seda võib inglaste juures spordi keeles väljendades kokku võtta järgmiselt: Gentleman'id muutuvad professionaalideks.

Igaüks alustab mängu amatöörina. Professionaaliks teevad teda välised asjaolud. Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews'i määrused riisuvad igalt noorelt, kes pärlast oma 17. eluaastat kas-või üks päev on golfikeppe kannud rahalise tasu eest, kogu tema elu ajaks võimaluse mängida amatöörina. Need määrused, teevad selle noore poisi „caddie'ks“, nagu töömeheks. Inglise rahvas on aga härrasrahvas. Ta oli suutlik oma karjääri tegema amatöörina. Tänapäeval ilmnevad uued tendetsid. Need väljenduvad kasvatuses ja „elukutse“-valikus, selles, mida noorus õpib ja milleks ta tahab saada, erialaliste teadmiste ja asjatundlikkuse tõusvas hindamises.

Suur amatööride maa üldiselt valmistub üleminekuks professionalisimile, millest tagasipöördumist on sama vähe nagu Hobbsile.

Voiakse ehk arvata, et K. Silex on ülaltoodud read oma raamatus kirjutanud nüüd viimati, tänavu,

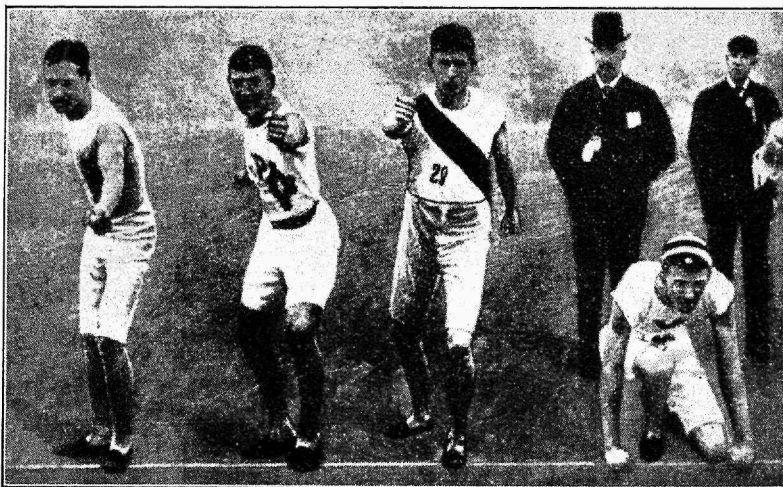
millal professionalismi küsimus kõigjal on muutunud ja muutumas ikka pakilisemaks. Kuid ei, see hea teos on kirjutatud juba 1929. a., milline asjaolu omapoolselt veel kord rõhutab nii teiste kui meie olude kohta, kuidas ja millisel määral leiavad teravad ja objektiivsed tähelepanekud lõplikumat kinnitust ajalt.

Peatükis „Sport und Season“ ütleb K. Silex: Suur saladus aga, mis Seasoni teeb massielamuseks, on seesolek spordiga. Nagu Bismarck arvas: „Niikaua kui teil Inglismaal on hobuste-võidu-ajamisi, ei ole teil revolutsiooni.“ Niikaua kui Exeteri mar-kii kergetõustiklaste auhindu kätte annab, niikaua kui kuningas Ascoti võiduajamistele sõidab, niikaua jne...

Nüüd natuke „cup Final'ist“, sellest Inglise iga-aastasest jalgpallisuursündmusest, mis meil eemal seisteski ei ole vähe tuntud.

Pärastlõuna sunnib sportlast minema Wembley maailmanäituse staadionile, kus toimub karikafinaal... Seal hakatigi suurejooneliselt pihta „Community Singing'iga“, mida meil esmakordselt katsetati möödunud hooajal Balti turniiril Kadrioru staadionil.

K. Silex kirjeldab: Viimast tundi enne mängu algust täidab vana inglise rahvakomme — Community Singing. Selle vana kauni kombe leiu-

Esimene madalstart. C. H. SCHERILL, USA, kes esmakordselt võttis selle tarvitusele 50 aasta eest. Scherill on praegu kindral ja tegutseb edasi spordiga, mõistagi nüüd organiseerimise alal.

Häid jõulupüüji ja õnnelikku uut aastat!

Firma M. Josselov.

Dalmisriiete äri, Tallinn, Kuninga 6.

tas „Daily Express“ uuesti ja arendab lauluga massireklaami kõigil suurtel matschidel kogu Inglismaal. Ümmarguse figuuriga ja oma professioni paksude põskedega härra asub laudadest kokku löödud alusele, kõneleb mikrofoni ja tõstab känd taktikepina. Kõigist valjuhääldajatest kõmised nii: Palun, laulge! Meie alustame „Tipperary“ lauluga. Härra ühes mikrofoni ja valjuhääldajatega toob soolona üle staadioni kuuldavale esimese salmi:

It's a long way to Tipperary,
It's a long way to go;
It's a long way to Tipperary,
To the sweetest girl I know.
Good-bye, Piccadilly,
Farewell, Leicester Square,
It's a long, long way to Tipperary,
But my heart's right there.

Kas inimesed on liig tagasihoidlikud, või on see generatsioon juba unustanud laulu, mille „Old Contemptibles“ 1914. a. ekspeditsiooni-korpuse maandumisel Flandrias tegid inglise rahvuslauluks? Kuningas tuleb. Orkester oma „God save the King“iga“ vabastab kätega vehkiva mehe laudadest kokkulöödud alusel. Kuningas surub kätt kahekümnekahel elukutselisel jalgpallimängijal. Väikesel härral laudadest kokkulöödud platvormil tuleb pähe hiilgav mõte ja ta päästab „Daily Express“i“ reklaami üleskutsega laulda koraali. Hästi ja halvasti laulab 90.000 inimest „Abide with me“. Koraal kasvab. Silindrid ja mütsid on peast maha võetud. Matschi kohunik ei julge selles meeolus, mis koraali viimaste helide järele massis asub, algvilet anda. Kuningas veel kord lahkub tribüünilt ja su-

rub koorijuhi kätt. „Daily Express“ punub kuninga oma reklaami.

„Day“le“ järgneb „Night“. Boat Race (Cambridge-Oxfordi sõudevõistlus) Night võorastemajade ja teatrite ballisaalides, Cup Final Night Public House'ides, kuni jalgpallimehed ja üliõpilased lava tänavale asetavad ja vägevaks mürtsutegemiseks ühinevad. Mürtsuga alustatakse teatrites. Juba esimese vaatuse ajal puhkeb mõirgamine. Oxfordi kopsudevõistlus Cambridge'i vastu on samasuguselt ühekülgne võistlus, nagu juba viis aastat Boat Race ise. Kes kahtleb, et Cambridge end kõvemini karjuda laseb kui Oxsord? Vaheajal parketilt algab sõda konfetiga, banaanide ja sooda-sifoonidega. Keegi valab pudelitäie noore daami õhtutualetile. Daam satub krampidesse. Võoraste autodega, mis teatri sissekäigu juures, vallutatakse, sooritab akadeemiline noorsugu priisõitused. Taksi-autodel lüüakse aknaklaasid sisse, katted kistakse katki, ja õnnelikuks tehtud juhtidele tasutakse nende kahju tschekkidega. Kogu linn ühes politseiga naudib heatujulise rõõmuga ja veidi uhkusega frakkidesse riietunud pool-täisealiste noorte dik-tatuuri.

— — — — —
Algavad neljateistkümnapäevased Wimbledon'i esivõistlused. Wimbledon on saanud „majatarbe-sõnaks“ kogu maailmas. Seetõttu kõlab uskumatuna, et tennis olevat leiutatud alles a. 1873 major Wingfieldi poolt. Inglise aiapidude vaim on nende Wimbledon'i võistluste vaimuks. Wimbledon'i mängud on 14 päeva kestes Garden Party, mis män-

gijaid ja vaatajaid ühendab rõõmsaks kogukonnaks tee rüügamise ja jalutamise juures. Wimbledon on pidu kogu tenniserahvale. Ainult vähesed on nii õnnelikud, et regulaarsel viisil saavad omandada koha Centre Court'i nelja guinea eest. Istekohtadest kaks kolmandikku kuulub klubi obligatsiooni omanikele, kes oma piletitega ajavad hoogsat äri. Koha eest Centre Court'is pakutakse ajalehekuulutustes 20 naelsterlingit, kahe üksteise kõrval asetseva koha eest pakutakse 50 naela. Vaevalt tuhat kohta jääb üle vabamüügiks. Ja neid kohtasid tahab juba jaanuaris 35.000 inimest ühes juurelisatud tscheckiga. Wimbledon'i pääsmete väljaloosimine ja 34.000 tschecki tagasisaatmine on juba sündmus omaette. Ainult seisukohad ja väga piiratud arv istekohti müüakse kassast võistluspäeval. Igal hommikul seisab väravate ees kilomeetri-pikkune saba võitlemiseks nende kohtade pärast. Et tuhandetele petumust vältida, piiratakse pääsmeteootajaid lattaiaiga, mille mahutavus vastab olemasolevate pääsmete arvule. Sellesse lattaeda tungib rahvas nagu loom koplisse. Tehakse seejuures laulu, muusikat ja nalja.

Kui piinlikult omal ajal mõjus Wimbledon'i värskes atmosfääris krahhi primadonna Suzanne Lengleniga, kes Inglismaa kuningannat Royal Box'is pool tundi laskis oodata! Väike vahejuhtum oma suurte kensekventsidega pani liikvele isegi „Times“i“, mis Suzanne'i juhtumile andis oma juhtkirja koha, et päästa Wimbledon'i turniiri aiapeo-vaimu.

Häid jõulupüüji ja õnnelikku uut aastat!

Voldemar Prii.

Tallinn, Estonia all 1.

Refleksoloogiliste tüüpide erinevus sportlikust seisukohast *)

Kehalises kasvatuses pööratakse meil väga vähe tähelepanu n. n. refleksoloogiliste tüüpide erinevustele. Seda küsimust kahjuks ei valgustata ka füsioloogia ja patoloogia õpperaamatuis, ega võeta päevakorda arutlustes tegevspordilaskonnaga ja spordijuhtidega. Puudutatud küsimus on aga otsustava tähtsusega modernaja kehalise kasvatuspeдагоogikas.

Vene akadeemikute prof. Pavlovi ja Behterevi töö moodustab aluse, millele rajatakse õpetus refleksoloogiliste tüüpide üle. Selle õpetuse siuks on üldiselt tuntud asjaolu, et iga tehniline võte, iga ettemääratud ja täitmiseks antud füüsiliste liigutuste kompleks, kas sportliku või professionaaliseloomuga (nagu: puuraimine, söudmine, pallilöögid tennisel või jalgpallis jne.), vastu võetakse erineva kiirusega, s. o. „haaratakse“ üksikute inimeste närvikavadega ning erinevalt edasi antakse närvi lihaste refleksidele, ühe juures kiiremini, teise juures pikaldasemalt.

Tehniliste vilumuste õpetamise protsessis, nagu katsete najal on kindlaks tehtud, võib eritella kolme tüüpi:

- 1) tehnilise vilumuse aeglase
- 2) normaalse ja
- 3) kiire omandamise võimega tüübid.

Jätame normaalse kõrvale ja võtame vaatlusele äärmiste võimetega tüübid (1 ja 3).

Tehnilise vilumuse aeglase omandamise võimega tüüp, nagu võib järeldada juba nimetusest, „haarab“ aeglaselt tehnilist protsessi. Õpetajal jääb tavaliselt see esialgne mulje, et sarnase inimtüübiga pole õpetamise suhtes midagi peale hakata. Kuid selle tüübi iseloomustavaks jooneks on tema närvi-lihaste aparadi omapärane võime: pärast teatavat puhkeagega (kahe-kolme-päevane pause) täita õpetatud tehniline võte palju täiuslikumalt kui enne. See on juba positiivne nähe, mis väärib täit tähelepanu ja uurimist. Korduvalt võib märgata, kuidas mõni algaja teatud aja ühes teistega harjutanult, siis ei ilmu enam treeningutele, ta usub, et ei suuda kunagi ära õppida teatud tehnilist võtet, ning asjatult kähku tehtud otsusega ta võib-olla taandub igaveseks tegevspordlaste perest. Suur on aga tema ja veel suurem instruktorige imestus, kui see „kadunud poeg“, juhuslikult jälle sattunud harjutusele, ilmutab

*) Välistele ärritustele õige (loogilise) reageerimise võimega inimesed.

paremat oskust ja osavust samas tehnilises võttes, mida ta mõni aeg tagasi ei suutnud kõikidele katsetele vaatamata sooritada.

Järeldus: tehnilise võtte aeglaselt äraõppija tüüp vajab õpetamise protsessis pärast 2—3-päevalist treeningut mitmepäevalist puhkust, selleks, et suuta sama tehnilist võtet täita hiljem suurema efektiga. See ei tähenda aga, et sarnane õpilane peaks puhkepäevi veetma täiesti eemal igasugustest harjutustest.

Kiire tehnilise vilumuse omandaja tüübi iseloomustavaks jooneks, vastupidiselt eelmisele tüübile, on erakorraliselt kiire haaramise võime, mis võimaldab talle tehnilise võtete tunduvalt kiiremat äraõppimist. Kuid säärast tüüpi isik omandab tehnilise vilumuse täiuslikult ainult õppimise protsessi keskes või selle regulaarsel kordumisel. Õpetuse lõppemisega langeb ka täitmise kvaliteet.

Ülalmainituist selgub, kui tähtis on eritella neid tüüpe. Kui palju meie võime kaotada sportlasi, kui ei võeta endale vaevaks meele tuletada aeglase haaramise võimega tüübi iseloomustavaid jooni ja selle kindlaksmääramiseks katsete tegemist. Ja kui naiivsed meie oleme, kui kohates kiire haaramise võimega tüübiga pärast 5—6-päevalist treeningut usume, et õpilane on täiuslikult õppinud demonstreeritud harjutuse. Seda kibedam on pärast pettumust.

Toodud tüübid selguvad ja erinevad mitte üksnes õpetamise protsessis, vaid ka siis, kui meil on tegemist juba kindla kuju omandanud suur-

sportlastega, „kuldmedalimeestega“. „Ebaõnnestumised“ ja „vedamised“ viimasel Eesti-Läti-Poola kergejõustiku maavõistlusel — kas ei ole parim tõestus?

Mis puutub aga mainitud teaduslike uurimuste tagajärgede rakendamisse spordi tegelikus praktikas, siis peame selgituseks kirjeldama paari näidet. Enne aga, lühenduseks, nimetame esimest, aeglast tüüpi — A-tüübiks ja teist, kiiret — B-tüübiks.

Nüü siis A-tüüpi kuuluv sportlane, kes juba valdab näiteks teivashüppe tehnikat, nõuab oma tehnilisele treeningule minimaalset ajakulu. Kui ta regulaarselt harjutanud jooksu ja treeninud käte ning kõhu lihaseid, siis vajab ta ühenädalasel ajavaheajal tehnilist harjutust ainult üks kord.

Saksamaal on võetud tarvitusele alljärgnev treeningute süsteem jalgpalli-meeskondadele, mis koostatud A-tüüpi mängijaist: pühapäev — võistlus, esmaspäev — puhkus, teisipäev — tehniline harjutus (väravalöögid, märgilöögid, drüblamine jne.); kolmapäev ja reedel vastupidavuse harjutus (jooks, võimlemine); pühapäev — võistlus.

B-tüüpi sportlased aga seevastu nõuavad alataas pidevat tehnilist treeningut. Saksamaal sarnase koosseisuga meeskondi saadetakse platsile — enne pühapäevast matši — teisipäev, neljapäev, reedel ja laupäeval. Isegi 15 min. enne võistluse algust lastakse mängida ja innukalt pommitada väravat.

Harjutamise skeem.

T ü ü b i d :		
	A	B
Pühapäev.	võistlus	võistlus
Esmaspäev.	puhkus	puhkus
Teisipäev.	tehniline harjutus	kehaline harjutus
Kolmapäev.	kehaline harjutus	—
Neljapäev.	kehaline harjutus	kehaline harjutus
Reedel	—	tehniline harjutus
Laupäev.	—	tehniline harjutus
Pühapäev.	võistlus	võistlus

Kogemused näitavad, et B-tüüpi kuuluv sportlane ei või tehniliselt „üle harjutada“, kuna A-tüüpi kuuluvaga peab selles mõttes väga ettevaatlikult käituma. Alaline ühe ja sama tehnilise võtte harjutamine viib A-tüübil sellekohase närvilihaste refleksiväsimiseni. Sportlane, kuigi ta üldiselt tunneb end hästi, vaatamata pingutustele, ei suuda täita

nõutavaid tehnilisi võtteid. „Täna ei lähe!“ — on tavaline selle seisukorra definitsioon.

Ülaltoodud tüüpide lihtsamaks kindlaksteegemise meetodiks on valvemeetod. Vastavad tehnilised tagajärgede üleskirjutamised sportlaste päevikus kergendavad tunduvalt nende jaotamist üht või teist tüüpi sportlaste hulka.

Intervjuude suur vastane kõneleb jälle

Paavo Nurmi on Berliini mängude lähenemisega uuesti tõusmas suureks trumpuusaks, kuid mõistetavalt mitte enam võistlejana, vaid treenerina ja nõuandjana. E. Spordi-leht viimati avaldas Pariisi match'i intervjuu Nurmiga. Nüüd on sõnaahtrat meest jälle intervjuuga atakeerinud üks ungari lehemees. Sellele on „intervjuude suur vastane“, nagu Nurmit nimetatud, lausunud mõndki, mida kontinendi lehed avaldades hindavad väga huvitavaks.

Nurmi kokkuvõetult on seekord lausunud järgmist: Soome pikamaajooksjate olümpiatreening algab minu juhatamisel Vierumäel. Välismaalt on seni mitmed rootsi ja saksa jooksjad endid meldinud sellest treeningust osavõtjatena. On arvata, et sellele treeningule tuleb veel rohkesti muidki välismaade jooksjaid. Meie oleme kasutada igale jooksjale, vaatamata tema rahvusele.

Välismaal jooksjaid treeneritakse halvasti. Nende harjutused on seoses suure energiaraiskamisega. Pikamaajooksja tohib treeningul joosta ainult poole, äärmisel juhul kolmeljandikku oma võistlusdistsantsist.

N.-n. „Kokkojevi test“ on üks lihtsaimaid ja kergemini käsitatavaid teste, mis kokku seatud selleks otstarbeks. Võetakse harilik malelaud nelja viguriga. Vigurid asetatakse laua ruutudele igasugustes kombinatsioonides, millised uurija endale üles määrib. Katsealusel võimaldatakse suletil silmil puudutada vigureid. Siis segatakse need ning pakutakse viimasele (jällegi kinniseil silmil) asetada vigurid endistele kohtadele, kusjuures eraldi fikseeritakse:

1) vigurite puudutamise aeg (orienteerimine),

2) vigurite vanale kohale asetamise aeg (täitmise),

3) vead — mõdetakse sentimeetrites viguri õigest kohast kuni kohani, kuhu oli teda asetanud katsealune.

Sarnaseid katseid korraldatakse harjutuste algul, siis 4. ja 8. päeval (arvates esimesest katsest).

Tavaliselt A-tüüpi kuuluv inimene viimasel katsel annab paremaid tagajärgi, nii katsele kulutatud aja kui tehtud vigade suhtes, seevastu B-tüüpi kulutab orienteerumisele küll väga vähe aega, kuid vigade sentimeetrite summa on suurem.

Kui meie tegevsporlased pööravad küllaldaselt tähelepanu ka hingelisele ja füüsilisele struktuurile ja katsete najal avastavad oma õige tüübi ja vastavalt sellele koostavad endile treeningukavad, siis, autori arvates, on ülaltoodud ridade ülesanne täidetud.

V. Klõseiko.

Ainult siis, kui ta jookseb alla 2000 meetri, s. t. et ta on 1500 m jooksja, võib ta treeningul suure ettevaatuse säilitamisel joosta ka täie või sellest pikemagi distantsi. Spordiõpetaja peab seejuures käituma täiesti individuaalselt, s. t. tal tuleb panna tähele iga jooksja isiklike eriomadusi. Pikamaajooksjatele soovitatavaks on ka sprint ja käiguharjutused. Sellega edendatakse kopsude mahtu, stiili ja kiirust. Peale selle jooksja

ei tohi üheaegselt treenerida võistlemiseks mitmesugustel distantsidel. Ses suhtes — ütleb Nurmi — olen omandanud väärtuslikke kogemusi. Ma tegin vea, et jooksin võistlustel 1500 meetrist 20 km-ni. Kui ma selle asemel oleksin end üksikuteks distantsideks kontsentreerinud astmeliselt, järk-järguliselt, siis ma kindlasti oleksin suutnud joosta 5000 m ajaga 14.10, 3000 m allapoole 8.15 ja 1500 m 3.46 ja 3.47 vahel.

Pildimälestus tänavuse jalgpalli-hooaja välismaalaste debüüdist. Soome vv HALME värava tõrjumisel.

Sport ja ekstaas

Sport ja ekstaas on üksteisega haruldaselt lähedases ühenduses. Ei majanduslik häda, ei oht tervise suhtes, ega ka — armastus ei suuda sajabrotsendilist sportlast viia kõrvale andumusest oma ideaalile.

Kusagil väljas muutub maailm. Ilus. Kuid see ei suuda liigutada suursavutuse sooritamiseks ettevalmistuvat entusiasti. Tema tempo peab muutuma kiiremaks kaheküm-nendiku sekundi võrra; tal tuleb end veel vabastada 500 grammist üleliigsest rasvast; tal tuleb veel 5 sentimeetri võrra kõrgemale hüpata. Üritamisel selle saavutamiseks on temas häabunud osavõtt maailma alatistest muredest.

Ekstaas seob teda kõvasti oma ülesande külge. Edasitõrjumine ilma tahavaatamata on meieaegselt maailmast peaaegu täielikult kadunud. Ja tahtmatult küsitakse ühe instinktiivärske teo ees: kas ei ole see tõeline ime meie silmade ees kui tavaliste igapäevsuste ookeani keskelt kergib esile jõuimene, kes kas üksnes pas-

sioonist, tungist saavutusele, või rõõmust edu üle ilmutab end mitte iialgi täitva igatsuse fanaatilise adeptina? Jaa. Teostub mitte üksnes see ime, vaid antakse ka tõestus, et sportlased oma sisimas tuumas on idealistid, kellele vähe lähevad korda fraaslikud vaidlused.

Anduvuseni tõusnud spordiekstaas sisaldab endas rohkem kui võitmatu tung enese maksmapanekuks. Säärasesse ideoloogiasse süvenenud sportlane tahab tulla toime sellisega, mida enne teda ei ole teostanud ükski teine, ta tahab teostada midagi ülimõddulist, ülinimlikku.

Vahemere kultuuri algaegeadest peale on inimesi pannud liikvele aje kasvada looduse poolt antud võimetest üle ja kõrgemale. Prometheus ja Ikarus olid eelvõitlejateks jumalatele sarnanemiseks. Võib ütelda, et Prometheus ja Ikarus olid maailmameistrid selle sõna kõige paemas ja kõrgemas mõistes, kes omasid ekstaatiliselt hoogust ja kelle eesmärgiks oli Olymp ise.

СОВЕТСКИЙ СПОРТ

Sportiliikumine Nõukogude Venemaal on vahest suuremal määral, kui reas üldtunnustatud spordimaades, kujunenud rahvalikumiseks. Nõukogude ajakirjandus räägib mitmest miljonist fiskaalturnikust (peamiselt seda nimetust kannavad seal kõik sportlased). Arvata on, et ajakirjandus ei liialda. Nagu reas diktaatorriikides, on ka Venemaal kehaline kasvatus tunnustatud riiklikuks, mida juhib üks suur keskorgan, mille rakukeste võrk ulatub üle kogu nõukogude kodumaa.

Kui veel aastaid 5—6 tagasi võis Nõukogude spordile vaadata ülalt alla, siis nüüd on ta jõudate sammudega lähemas maailmatasemele. Selle, s. t. maailmataseme, taotlemise ongi Venemaa seadnud oma suureks eesmärgiks. Väga iseloomustav selle kohta on Venemaa kehalise kasvatuses keskorgani esimehe B. H. Mantsevi kirjutus, mille avaldanud Moskvas ilmuv Venemaa tähtsaim spordiajakiri „Fiskaalturnik i sport“ (тирааж 40.000 eksemplari).

Kirjutus ilmub kevadel. Sellepärast teeb autor eeskätt kokkuvõtte eelmiste aastate kohta, märkides senisaavutatud suurt edu, mis peab olema aluseks Nõukogude spordi veel kõrgemale viimiseks. Otse diktaatorlikult nõuab ta asumist maailmarekordide kallale. „Nõukogude sportlased ei tohi piirduda üksnes Nõukogude rekordide purustamisega, vaid peavad ületama ka maailmarekordid“, ja kohe järgneb, „et 1935. a. peab nõukogude kehalise kasvatuses liikumises kujunema maailmarekordide aastaks.“ See ülesanne olevat täiesti jõudumööda Nõukogude kuigi noorele, sealjuures siiski võimsale spordile.

On väga tähelepanuväärne, et kuigi venelased üldiselt kiruvad „burshuide“ sporti ja otsivad selles igasuguseid väärnähte, nad paralleelselt siiski seavad sama kirutud „kodanlikku“ sporti endile eeskujuks. „Kodanliku“ maailma käes olevad rekordid on okkaks venelaste silmis. Lisandub veel poliitiline maik: „Maailmarekordide ületamisega meie

tõendame Nõukogude süsteemi paremust kogu maailma ees.“ Näiliselt vägagi lihtne ülesanne, kuid, peab ütleva, täiesti sooritamatu. Et Venemaa suudaks oma nimele haarata kas või ainult 50% kõigest maailmarekordidest, on rohkem kui uskumatu. 1935. aasta on lõpul, kuid naailmarekordide aastaks venelastele ta siiski pole kujunenud. Maailmarekordid on saavutatud peamiselt langevarjuga hüpete alal, kuid sellelgi alal vast ainult selle tõttu, et „kodanlik“ maailm selle ala rekorde pole täpselt fikseerinud. Ihaldatud maailmarekordid kergejõustikus jäid aga tulemata, kuigi venelased on tänavu saavutanud rea euroopa klassi kuuluvaid tagajärgi, eriti teivashüppes ja varasahetes. Lõuna-Venemaal jätkub kergejõustiku-hooaeg veel praegugi, missugune asjaolu takistab Euroopa kui ka maailma kümne parima saavutuste avaldamist, sest venelased täiendavad veel neid.

Tõusu näitab tõstmise, milles ka paar maailmarekordset tulemust näidatud. Tõstespordis võib Nõukogude sport peale jalgpalli eeskätt küündida maailmaklassi.

Töö sporditaseme tõstmiseks on väga intensiivne. Kolme viimase aasta vältel on asutatud võrk teadusliku uurimise instituute ja kabinette Moskvas, Leningradis, Gruusias jne. On asutatud spordimärk, mille saavutamist eriti propageeritakse. Seni on sooritatud üle 2 miljoni märgi, kuid seda arvu peavad juhid väikeseks. Tuuakse eeskujuks USA-d, kus ainult juba kergejõustikku harrastab 3 milj. inimest. Nõukogude spordijuhid on väga hästi teadlikud, et mida suurem sportlaste ehk fiskaalturnikute arv, seda suurem on valik ja võimalus maailmaklassi sportlaste leidmiseks.

Partei ja valitsus asetab noorsoo kasvatuses esiplaanile. Peale kommunistliku maailmavaate poogitakse noorsoole ka sportlik maailmavaade.

Spordi viimiseks veel laiematesse massidesse on antud käsk parimate mees-

*Nõukogude Vene parimaid staitereid
ZNAMESKI.*

Uuel

aastal

uue

jõuga !

Eesti

Spordilehe

tellimine

1936. aastaks

avatud

kondade ja meistrite saatmiseks küla-
desse, näitama tehnikat, taktikat ja
stiili. Selle käsu mittetäitmist nimeta-
takse kuritööks, mis tormoseerivat keha-
lise kasvatuse liikumise arengut. Kas
mitte eeskuju ka meile? Väga vähe on
meil seda teed kasutatud kehalise kas-
vatuse laialdasemaks levitamiseks.

Viimaste aastatega on Nõukogude
sport hüppeliselt ülespoole küündinud.
Kuid veel mõni aasta ja, senise organi-
seerimistöö veel suuremal intensiivsusel,
siis võib Nõukogude sport kõigil aladel
küündida maailmaklassi. Tal on seks
loomupäraseid eeldusi..

Rühm nõukogude tõstemeistreid. Keskel Popov, vastne maailmarekordimees kahega tõukamises — 127,5 kg kergekaalus.

Häid jõulupühi ja õnnelikku uut aastat!

M. Andreesen.

Meesteraõva rätsepaäri, Rataskaevu 14.

Suur hüpe edasi

E. Volke

Ujumishooaja ülevaade

Tänavu on meie ujumise-sport teinud suure hüppe rahvusvahelisele klassile lähemale. Paranesid tugevasti tippsaavutused ja samuti üldine tase.

Peale ujumisõhkuse levimise tuleb edukuse peategureina vaadelda sellaseid veesportlasi üritusi, nagu olümpiakandidaatide kindlaksmääramine, treeninglaagri korraldamine ning lõppeks ujumise ja eriti kuld-ujuja marginormide püstitamine.

Olgugi et provints, kahjuks, jäi eemale mõnest üritusest, võis ka seal konstateerida elevusrikast hooaega. Kerkisid mõningad uued ujudajad, peeti korduvalt võistlusi ja püstitati rohkearvuliselt uusi maakonna rekorde. Mis aga teravalt silma torkas, on asjaolu, et provintsi organisatsioonid on passiivsed suuremate ja ülemaailsete ettevõtete suhtes, olgu see siis hooaja alul korraldatud treeninglaager või erivõistlused.

Vaadeldes meie veesporti läbi rahvusvaheliste prillide, peame esmajoones peatuma tippsaavutustel. Oleme oma lõunapoolseist naabriteist — leedulastest ja lätlasest — klassi võrra ees. Soomlastele on tugevasti lähemale jõutud, seejuures rohkem vabalt ja selili-ujumises kui rinnuli. Kahel esimesel alal suudame olla neile väärilised konkurendid. Vaba-ujumine on Egon Roolaidi näol saavutanud resultate, millised ei kuulu mitte üksnes parimate hulka põhjamaal, vaid ka kogu Euroopas. Meie kulduja on oma 400 m ajaga Euroopa seitsmes, kusjuures tuleb peatuda veel kahel olulisel asjaolul: 1) tänavu ei ole ükski eurooplane ununud alla 5 minutit, 2) E. Roolaid on oma saavutused püstitanud ilma konkurentita.

Möödunud hooaeg ei olnud mitte ainult rekordiline tippsaavutuste kõrgusega vaid ka nende püstitamise suure arvuga. Nii poolteist kuu jooksul, milliseks kujunes veesporti hooaja pikkus, saavutasid meie mehed 24 (!) korral rekordseid tulemusi, milliseist arvust langes vabaujumisele — 15, seliliujumisele — 6 ja rinnuliujumisele — 3.

Parema ülevaate saamiseks tippsaavutusist toome nad tabelina, kusjuures võrdluseks on toodud ka vastavate alade eelmise aasta tippsaavutused, protsent maailmarekordist ja protsentuaalselt vastavad kergejõustiku saavutused:

Ala	Võistleja ja organisats.	Aeg	Protsent maailm.	Kergejõustikus vastav:			1934. a. rekord
				400 m	Kaugus	Kuul	
100 m vabalt	E. Roolaid, Läänela	1.02,3	91,17%	50,2	7.40	15.87	1.07,9
200 " "	E. Roolaid, Läänela	2.23,1	89,45%	51,1	7.26	15.57	2.38,0
300 " "	E. Roolaid, Läänela	3.50,0	88,87%	51,3	7.22	15.47	4.19,8
400 " "	E. Roolaid, Läänela	5.08,9	92,74%	49,6	7.53	16.12	5.45,2
500 " "	E. Mõtlik, Kalev	7.21,3	81,07%	54,9	6.59	14.11	7.34,2
1000 " "	E. Mõtlik, Kalev	15.02,4	84,42%	53,4	6.86	14.69	15.02,4
1500 " "	E. Mõtlik, Kalev	23.25,1	81,64%	54,7	6.63	14.20	23.31,4
4X100 " teateuj.	Tallinna NMKÜ I	4.45,8	—	—	—	—	4.54,6
4X200 " "	Tallinna NMKÜ I	11.09,1	80,47%	—	—	—	11.36,0
100 " selili	E. Volke, Tall. NMKÜ	1.19,7	85,57%	52,8	6.95	14.89	1.23,6
200 " "	E. Roolaid, Läänela	3.03,5	82,95%	54,1	6.74	14.42	3.04,0
400 " "	E. Volke, Tall. NMKÜ	6.32,8	85,95%	52,7	6.98	14.95	6.45,2
100 " rinnuli	A. Trahov, Tall. NMKÜ	1.22,7	87,55%	51,9	7.10	15.15	1.22,9
200 " "	A. Trahov, Tall. NMKÜ	3.05,2	87,69%	51,8	7.12	15.26	3.05,2
400 " "	A. Trahov, Tall. NMKÜ	6.43,7	86,75%	52,3	7.04	15.09	6.54,8
500 " "	A. Gröön, Tall. NMKÜ	8.43,4	86,57%	52,4	7.02	15.07	8.43,4

Rekordidest on paremateks vaba-ujumises 400 m, selili samuti 400 m ja rinnuli 200 m.

Arengu ja üldise taseme hindamine üksnes tippsaavutuste järgi ei annaks tõelist pilti, sest vaatamata üksikute meeste hiigelsaavutustele võib tase olla siiski madal. Palju objektiivsena ja ülevaatlikuma pildi saame, kui võtame oma vaatluse alla kümme paremat meest igal alal, arvutame nende keskmise saavutuse ja sellele vastu protsendi maailma rekordist. Siis oleks olukord järgmine:

Ala	10 parima ujuja keskm. % maailma rekordist		Edu - tase - me tõus %
	1934	1935	
Vabalt ujum. 100 m	79,00	80,80	+1,80
" " 400 "	76,29	80,20	+3,90
" " 1500 "	70,74	73,97	+3,23
Vabalt ujum. üldse	75,34	78,32	+2,98
Selili ujumine 100 m	75,17	77,68	+2,51
Rinnuli ujum. 100 m	80,26	80,35	+0,09
" " 200 "	80,80	81,14	+0,34
Rinnuli ujum. üldse	80,53	80,74	+0,21

Tabelist näeme vabaltujumise tõusu 2,98% võrra. Suurim oli see tõus 400 m ja 1500 m-is. Näeme ka, et viimati mainitud ala omab võrdlemisi madala protsendi. Seliliujumine tõusis 2,98% ja rinnuli 0,21% võrra. Rinnuliujumise kohta peab ütleva järgmist: vaatamata nende kõrgema-

le protsendile ei saa neid, võrreldes teiste ujumisaladega, pidada teistest paremateks. Kõnesoleval alal ujudajad saavutavad teatava protsentuaalse taseme kiiremini kui vabalt ja selili-ujujud. Üksikuid alasid vaadeldes näeme, et E. Roolaidi saavutused on märgatavalt kõrgemad teiste omadest. Tänavu on 33 ujumissaavutust üle 80% ja üle 85% 14 saavutust. Eelmise hooaja kohta see suhe oli 21 ja 4. Edasi paneme tähele, et mitmed rekordid tulemusel, nagu: 1000, 1500 ja 500 m vabalt ning 200 m selili puuduvad tabelist üldse, küll on aga nende asemel rida teisi, mitte rekordseid tulemusi. See asjaolu omakord aitab kinni naelutada ujumise saavutuste suurt tõusu.

1.	400 m vab.	5.08,9	E. Roolaid	92,74%
2.	100 " "	1.02,3	"	91,17%
3.	200 " "	2.23,1	"	89,45%
4.	300 " "	3.50,1	"	88,87%
5.	200 " rinn.	3.05,2	A. Trahov	87,69%
6.	100 " "	1.22,7	"	87,55%
7.	100 " "	1.22,7	A. Havist	87,55%
8.	400 " "	6.42,7	A. Trahov	86,75%
9.	500 " "	8.43,4	A. Gröön	86,57%
10.	400 " vab.	5.32,8	E. Mõtlik	86,05%
11.	400 " sel.	6.32,8	E. Volke	85,95%
12.	200 " rinn.	3.09,2	A. Gröön	85,83%
13.	100 " sel.	1.19,7	E. Volke	85,57%
14.	200 " rinn.	3.10,6	A. Havist	85,21%

Nagu eelmiselgi aastal oli ka tänavu parimaks ujujaks Egon Roolaid, kes saavutas esimesena kulduja tiitli, mis on tõenduseks ujuja kuuluvusest rahvusvahelise klassi. Egon ujus hooaja vältel 6(!) korda alla kulduja normi. Peale E. Roo-

laidi saavutasid esimese klassi ujuja normi järgmised mehed: A. Pusta, Matson, R. Helisto, N. Kõrge, E. Volke, S. Mühlbaum, E. Mõtlik, V. Tobro, B. Roolaid, A. Altpere, E. Pokats, A. Trehov, A. Havist, A. Gröön ja R. Neuman. Nendele tuleb võrdvõimeliste meestena nimetada: A. Pärt ja O. Pusse.

Hooajast üksikasjalikuma ülevaate saamiseks toome tänava saavutatud resultaate, kusjuures 1934. a. andmed esinevad sulgudes:

100 m vabalt.

- 1.02,3 — E. Roolaid, Läänela;
 1.09,8 — A. Pusta, ESS;
 1.10,2 — A. Matson, Tall. NMKÜ;
 1.10,6 — R. Helisto, Tall. NMKÜ;
 1.10,6 — N. Kõrge, Tall. NMKÜ;
 1.11,2 — E. Volke, Tall. NMKÜ;
 1.11,4 — Mühlbaum, Tall. NMKÜ;
 1.11,5 — E. Mõtlik, Kalev;
 1.11,8 — V. Tobro, Tartu NMKÜ;
 1.13,8 — G. Beek, Tartu NMKÜ;
 1.14,1 — K. Parveots, Kalev;
 1.14,5 — H. Ambel, Kalev;
 1.15,4 — V. Hünerson, Tall. NMKÜ;
 1.15,6 — Aavik, Läänela;
 1.15,8 — A. Dagis, Kalev.
 5 keskmine 1.08,7 (1.10,1);
 10 „ 1.10,3 (1.11,9).

100 m-is vabalt on E. Roolaid nagu peagu üldse kõigis vabaltujumises teistest klassi võrra parem. Teised on omavahel võrdvõimelised, mis juures A. Pusta on küündinud alla 1.10. Olgu veel tähendatud, et 2.—5. koha mehed olid 1934. a. väga kaugel oma praegusest tasemest. Näiteks Helisto ja Kõrge ujusid siis 1.18. Edasi torkab silma, et Mõtlik on alles kaheksas, mis seletatav sellega, et Mõtlik 100 m-ile suuremat tähelepanu ei pühendanud. Tema parim aeg on aga 1.08,5.

200 m-is on olnud vähe võistlusi, mispärast üksikasjaline paremuse selgitamine raske. Esile võiks tõsta kolme saavutust: E. Roolaid — 2.23,1, E. Mõtlik 2.38,2 ja J. Mühlbaum 2.42,8. Üldtasemest selgema pildi annab ehk see, kui me ütleme, et Tall. NMKÜ ja Kalevi 4×200 teate-meeskondade keskmised on vastavalt 2.47,3 ja 2.48,5. Meil on umbes veerandsada ujujat alla 3 min.

300 m distantsil on E. Roolaid, E. Mõtlik, R. Helisto ja I. Mühlbaum ujunud alla eelmisel aastal püstitatud rekordi seda pealegi vaheajana 400 m-is. Roolaidi aeg 3.50,0 jäi rekordiks. Ka see on 400 m vaheaeg.

400 m vabalt.

- 5.08,9 — E. Roolaid, Läänela;
 5.32,7 — E. Mõtlik, Kalev;
 5.50,4 — Mühlbaum, Tall. NMKÜ;
 5.53,8 — R. Helisto, Tall. NMKÜ;
 6.02,8 — A. Pärt, Kalev;
 6.04,2 — O. Pusse, Tall. NMKÜ;
 6.13,7 — V. Hünerson, Tallinna

NMKÜ;

- 6.13,8 — R. Rebane, Tartu NMKÜ;
 6.14,7 — E. Volke, Tall. NMKÜ;
 6.17,2 — V. Armson, Tall. NMKÜ;
 6.27,0 — L. Muido, Kalev;
 6.27,6 — I. Saaberg, Tall. NMKÜ;
 6.28,0 — N. Kõrge, Tall. NMKÜ;
 6.28,5 — G. Beek, Tartu NMKÜ.
 5 keskmine 5.41,7 (6.00,7);
 10 „ 5.57,1 (6.16,7).

400 m-is on progress kõige suurem. Mõlemad keskmised on alla 6 min., ja seejuures 5 par. keskmine ametlikust rekordist parem üle 4 sek.(!) Neli ujujat on 5 min. sees ja rida teisi ähvardavalt lähedal sellele piirile. 1934. a. oli kümnenda mehe aeg 6.40,0, tänava aga 6.17,2. Peale nelja esimese mehe, kelle saavutused olid üllatama panevad, vääriavad tähelepanu n.-ö. uustulnukad: Hünerson, Rebane, Armson ja 15-aastane I. Saaberg.

1500 m vabalt.

- 23.25,1 — E. Mõtlik, Kalev;
 24.05,4 — Mühlbaum, Tall. NMKÜ;
 24.29,0 — O. Pusse, Tall. NMKÜ;
 25.40,2 — A. Pärt, Kalev;
 26.04,3 — V. Armson, Tall. NMKÜ;
 26.15,0 — V. Hünerson, Tall. NMKÜ;

- 26.21,2 — L. Muido, Kalev;
 27.01,2 — R. Metski, Elva, Raju;
 27.05,2 — A. Volberg, Kalev;
 27.11,2 — A. Friedberg, Kalev.
 5 keskmine 24.44,8 (25.55,6);
 10 „ 25.50,8 (27.01,6).

Pidurdavalt on mõjunud pikemate distantside edule see asjaolu, et neid alasid on võistluste kasvas olnud kas vähe või peagu mitte. Nii oli 1500 m ujumine tänava kavas ainult esivõistlusil! Rohkem tähelepanu pikematele distantsidele, kui tahetakse suuremat edu.

100 m selili.

- 1.19,7 — E. Volke, Tall. NMKÜ;
 1.21,8 — B. Roolaid, Läänela;
 1.22,1 — E. Roolaid, Läänela;
 1.23,5 — A. Altpere, Kalev;
 1.27,8 — E. Pokats, TVK;
 1.29,1 — R. Neuman, TVK;
 1.32,5 — V. Hünerson, Tall. NMKÜ;
 1.32,7 — R. Kell, Tall. NMKÜ;
 1.33,6 — E. Mõtlik, Kalev;
 1.35,7 — T. Liivand, Kalev;
 1.36,4 — H. Tibar, Tall. NMKÜ;
 1.37,4 — H. Sauer, Kalev;
 1.37,6 — A. Dagis, Kalev.
 5 keskmine 1.22,9 (1.26,9);
 10 „ 1.27,8 (1.30,7).

Käsi käes vabaujumisega on paranenud ka seliliujumine. Eriti hea on 5-e keskmine — 1.22,9. Esimene neli on oma l. a. resultaate parandanud tublisti ja rekord viidud alla 1.20. Üldiselt peab seliliujumise kohta ütlema, et ka sellel alal on ainuvalitsevaks crawl, mis ongi taganud paremaid resultaate.

100 m rinnuli.

- 1.22,7 — A. Trahov, Tall. NMKÜ;
 1.22,7 — A. Havist, TVK;
 1.25,6 — A. Gröön, Tall. NMKÜ;
 1.31,0 — Tammisto, Läänela;
 1.32,1 — E. Roolaid, Läänela;
 1.33,0 — Freiman, TVK;
 1.33,0 — Miil, Sindi Kalju;
 1.33,2 — Jürgens, Kalev;
 1.33,3 — H. Liiberg, Tall. NMKÜ;
 1.34,5 — E. Stein, Tall. NMKÜ;
 1.34,8 — H. Roos, Tall. NMKÜ;
 1.35,6 — K. Tamm, Kalev;
 1.35,7 — H. Sauer, Kalev;
 1.36,5 — P. Kivistik, Tartu NMKÜ;
 1.37,1 — E. Järvi, Kalev;
 1.38,2 — H. Gröön, Tall. NMKÜ;
 1.38,4 — Liimion, Tartu NMKÜ;
 1.38,7 — Hein, Kalev.
 5 keskmine 1.26,8 (1.28,4);
 10 „ 1.30,1 (1.30,2).

10-ne keskmine on ainult napilt parem l. a. vastavast. Põhjuseks on rea eelmise aasta parimate mitte võrdlemine. Kuid noored, kellest tabel peamiselt koosnebki, on tublisti parandanud oma tagajärgi.

Nii 100 m kui ka 400 ja 500 m on hooaja jooksul ujutud võrdlemisi vähe.

200 m rinnuli.

- 3.07,9 — A. Trahov, Tall. NMKÜ;
 3.09,2 — A. Gröön, Tall. NMKÜ;
 3.10,6 — A. Havist, TVK;
 3.19,3 — Kraus, Kalev;
 3.222,4 — H. Liiberg, Tall. NMKÜ;
 3.23,5 — E. Stein, Tall. NMKÜ;
 3.24,2 — Freiman, TVK;
 3.25,2 — Tammisto, Läänela;
 3.25,4 — Lillestern, Kalev;
 3.26,2 — E. Roolaid, Läänela;
 3.27,0 — E. Mõtlik, Kalev;
 3.30,2 — Miil, S. Kalju.
 5 keskmine 3.14,0 (3.12,4);
 10 „ 3.19,4 (3.21,0).

200 m-is on paranenud ainult 10-ne keskmine.

100 m-is rinnuli oleksid meie ujujad Soome paremustabelis 3. ja 4. kohal, kuid 200 m-is ei tule nad esimese 15-negi hulka.

Vettehüpetes püsime juba aastaid samal tasemel. Põhjuseks on peale harjutusolude hüppajate vähesus ja sellest tingituna ka tõsisema konkurentsi puudumine. Meie hüppajate paremuse ja suhteliste võimete selgitamiseks toome nende saavutused esivõistlusil:

Vette hüpped: 3 m hoolaulalt

	Punkte	Hüpete arv	Keskmine hinnang
A. Hirv, Kalev	111,83	11	10,27
Hakkaja, Kalev	92,76	11	8,43
Sephaus, Kalev	87,98	11	8,00
Siiling, TVK	66,31	11	6,03

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA ÜLERIIKLIKULT
LEVINUIV AJALEHT

Suurim ning kasulikum kuulutamise leht Eestis. Hinnata
kaasandena igal pühapäeval pilke- ja naljaleht „Kratt“

Meie kirjastusel ilmub

„L A S T E R Ö Ö M“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K.-Ü.

GRAAFIKATÖÖSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA
KÖITEKODA
TSINKOGRAAFIA
LITOGRAAFIA
OFFSET-TRÜKK

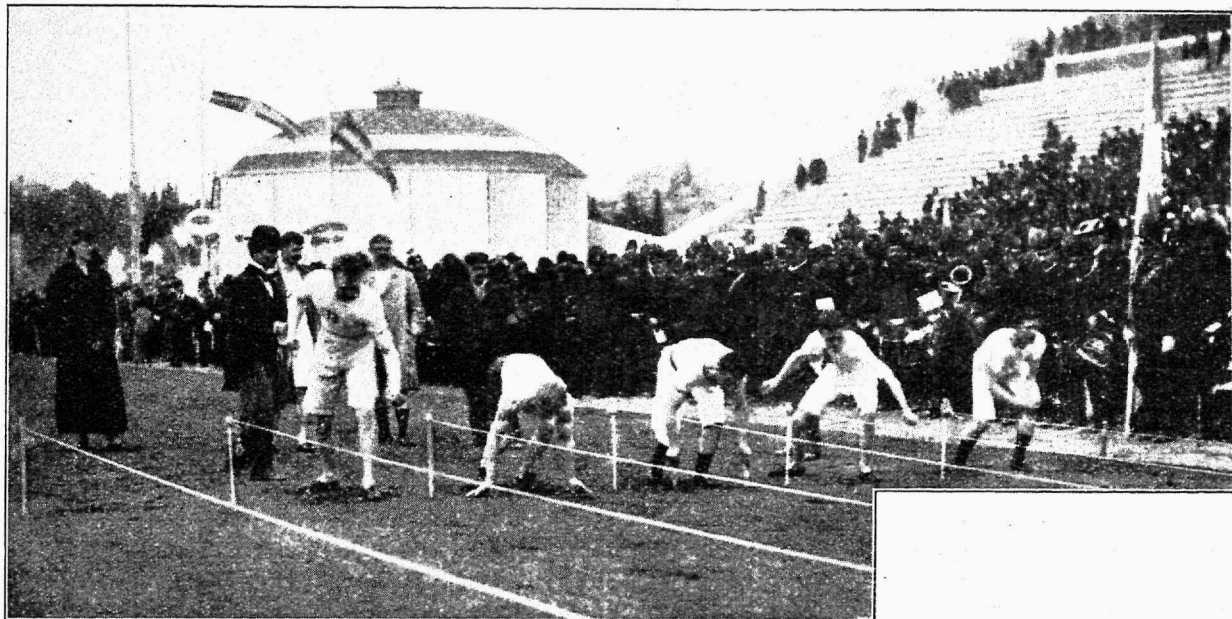
Hinnad kõigile
vastuvõetavad

Tellimiste täitmise
kiire

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD RAAMATU-
JA KIRJUTUSMATERJALIDE KAUPLUSED,
KIRJANDUSE- JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN-EESTI. PIKK T. 2. OMA TELEFONI KESKJAAV 428-83

100 m lähe Ateenas 1896. a. Meile näib ta täielise virr-varranna. Vasakult teine mees, keegi jänki, nähtavasti juba tunneb madalstarti, kolmas vasakult, inglane, tarvitab lähtest väljumiseks puupulke ja neljas, sakslane, on ka kuidagi omapärane.

OLÜMPIAMÄNGUD MAAILMAMÄNGUDEKS!

Tõdede elu on lühike — seda on targad ammu juba kuulutanud. Ibsen arvas umbes 25 aastat tõe iga olevat — siis on nad kulunud. Just nii kaua kestab vaimliselt üks inimesepõlv ja annab teisele põlvele maad. Uus põlv läheb harilikult lahku vanemast, kui uuel põlvel on vaimlist elujõudu sees.

Jätame eelpoolsed read sissejuhatuseks, kuna nad sellena on sobivad järgnevale.

E. Spordileht on mitmel korral varemalt ja oma nüüdseski numbris veel teisel käsitlusele võtnud amatöörismi ja professionalismi küsimuse. Kõneleme nüüd siin eriti olümpia amatöörismist. Selleks annab uuema tõuke Pariisi *Le Miroir des Sports'i* värskemad numbris, rubriigis „Päevast päeva“ ilmunud täiskaaluline artikkel „Amateurisme olympique“, mis on väljapaistvalt ajakohane ja väga tõsioluline.

Olümpia amatöörism — see on piiritlus, termin, millel oli oma väärtus, oma põhjus olemasoluks olümpiamängude uuestielustamisel meie kaasmaalase parun de Coubertini poolt kolmekümne üheksa aasta eest — nii algab mainitud kirjutus Prantsuse suurima tiraashiga spordi-nädalalehes.

Olümpiamängud andsid rahvustele võimaluse oma atleetlikke jõudusid vastamisi panna epohhil, millal sport ei huvitanud, Suur-Britannia välja arvatud, rohkem kui üksnes väga väikest arvu riikidest.

Tänapäeval peaaegu üldse enam ei ole spordi ignorante. Kõige populaarsemate tschampionide nimed on tuntud ka kõige mahajäänumates nurkades. Rahalised sissetulekud staadioni väravates on erakordsel määral suurenenud. Rahvahulgad enam ei tee vahet amatöörspordilase ja professionaalspordilase vahel: rahvahulkadele ei maksa muu kui kvaliteet, oivalisus, üleolek.

Kas on maailmas veel maid, kus olümpia amatöörismile leidub usklikke ja truid? Säärane küsimus esitati Pariisis Saksa propagandaturnee liikmetele, kes

oma erilennukil Saksa spordijuhi H. von Tschammer und Osteniga esotsas hiljuti olid Prantsusmaal ja Inglismaal üle andmas kõrgeimat kutset osavõtuks Berliini 1936. a. mängudest. Nendelt kiire vastusena tuli kuuldavale, et mitte olümpiamängud, vaid maailmamängud oleksid rohkem eksaktsemaks terminiks. Kuid edasi, kui küsiti Saksa spordijuhi H. von Tschammeri und Ostenilt, kas ta tõesti usub olümpia amatöörismi üleelamisesse, püsimajäämisesse, ta ei saanud maha suruda naeratust. Ja kui Prantsuse jalgpalliliidu esimees Jules Rimet, kes ühtlasi on ka FJFA (rahvusvah. jalgpalliliidu) esimees, deklareeris Saksa olümpiakomitee peasekretär dr. C. Diemile, et ta ei nõustu Prantsuse tõeliste amatööride jalgpalli-rahvusmeeskonda välja panema Saksa rahvusmeeskonna vastu, siis dr. Diem kiitis seda heaks. Sest C. Diem teab hästi, et Saksa jalgpallimehed, kuigi amatöörid ametlikult, vaevalt omavad mingit muud kindlat elukutset, et nad alaliselt on oma liidu käsutuses, et nendele on varutud kursused ja staash eriinstituitides.

Prantsusmaal seevastu professionaalsed jalgpallimehed kuuluvad oma klubidele ja liit ei saa mängijaid kasutada mitte rohkem kui kolm või neli korda aastas. Saksas, kui meeldib Saksa jalgpalliliidule korraldada mõni viisteistkümmend maavõistlust, klubidel ja mängijatel ei jää muud kui alistuda.

Tõde on, et olümpiamängude traditsionaalne edastus on läbi elatud. Meie oleme jõudnud etapi juure, mille nimeks on Maailmamängud, mis on avatud kõigile, vaatamata nahavärvile ja usuniänsile, vaatamata sotsiaalsele hierarhiale; ilma kohustuseta anda olümpiatootust praegu kehtival kujul, vaid üksnes selle tootuse lõpposa:

Töötame võistelda riütlilikus vaimus meie maade auks ja spordi hülguseks.

POKSI

BM-TIITEL TOODI TALLINNA

Käesoleva kuu kolmel esimesel päeval Kaunases peetud Balti 2. poksiturniiri võitis eelduste ja ootuste kohaselt Eesti, kes seega ühtlasi revanscheeris oma narri kaotuse, mis oli l. a. Riias. Eesti poksikaheksa ei kaotanud 16-nest matschist ühtki. Halvimateks tulemusteks olid neljal matschil viigid, kuid needki rohkem n. ö. kohtunike-viigid eestlaste võitude asendajatenä. Eesti võitis nii Läti kui ka Leedu üle võrdse tagajärjega 14:2, misjuures kumbki vastane oma ainukesed kaks punkti saavutas kahest viigist. Seetõttu tuleb 14:2-te pidada sisuliselt paremaks tulemusteks kui 7:1, kuigi vahekord on täpselt võrdne. Läti võitis Leedu üle 12:4.

Peab märkima, et Eesti poksijad on tänavu olnud eriti edukad: on võidetud kõik neli maavõistlust, peale Balti turniiri kahe võidu veel aasta alul Läti üle Tallinnas 7:1 ja novembris Soome üle 6:2. Eesti on seega parim poksirahvus territooriumil Soome põhjapiirist Leedu lõunapiirini. Kuidas areneks maavõistlus Leedust lõunapoolse Poolaga? Edukuses saab poksijatega võrrelda veel ainult maadlejaid, kes samuti võitnud kõik oma tänavused maavõistlused, kuid hiilgavama saavutusena võitnud Soome üle, kelle tase maadluses on üldiselt teatult tunduvalt kõrgem kui poksis.

Kaunases olid eestlased oma vastastest klass paremad, nagu seda tunnistasid ka leedulased ja lätlased. Eriti masendatud suurest kaotusest olid lätlased. Paari tööliisppordi-suuruse juurehankimisega olid nad koostanud Läti kõigi aegade tugevaima meeskonna ja hõlitasid koguni BM-tiitli kaitsmist. Kuid selle asemel ei suutnud nad võita ühtki eestlast.

Turniiril oli üldse 8 knocki, millest Eesti meeskond saavutas 5 ja Läti 3. Seega Leedul ühtki knocki-võitu. Punktid jagunesid: Eesti 28, Läti 14 ja Leedu 6.

Kaalude järgi kujunesid matschid järgmiselt:

Kärbeskaalus lõi J. Poska, Eesti 3. roundil knocki leedulase Josinase, kuna ta matsch

Dolgicersiga tunnistati viigiks. Leedulane kaotas ka oma matschi knockiga, koguni 1. roundil.

Kukk-kaalus lõi K. Käbi leedulase Misiunase knocki 2. roundil ja võitis lätlase Nimanise 3:0. Leedulane võitis Nimanise samuti 3:0. See oli Leedu ainus võit.

Sulgkaalus peeti ainus matsch E. Seebergi, Eesti, ja Kniesise, Läti, vahel, mis lõppes eestlase võiduga 3:0. Leedulast ses kaalus ringi ei ilmunud, mispärast tema vastased said loobumisvõidud.

Kergekaalus oli üllatuseks N. Stepulovi, Eesti, ja Matisoni, Läti, vahelise matschi viiki tunnistamine, mis oli ülekohtuks eestlasele. Leedulane Viemeris kaotas mõlemale 3:0.

Kergekeskkaalus oli V. Kapustin suuresti edukas. Ta lõi leedulase Kanbylise 12 sekundiga knocki ja võitis hea lätlase Tjasto punktidega. Kanbylis kaotas ka oma teise matschi knockiga, 2. roundil.

Keskkaalus oli jällegi peksupoisiks leedulane Selvenpas, kes võttis vastu 2 knocki: A. Reinkeilt 1. roundil ja lätlaselt Zultersilt 2. roundil. A. Reinke võitis lätlase punktidega.

Poolraskekaalus oli suur üllataja B. Salong, Eesti, kes lätlasest tööliisppordi eksmaailma-meistri Klesbergi alistas teisel roundil knockiga. Samuti lööb ta groggyks leedulase Pankeninase, kuid publiku suureks meelepahaks tunnistati matsch siiski viigiliseks. See oli turniiri suurim väärotsus. Viigiks tunnistati ka leedulase ja lätlase kohtumine.

Raskekaalgi tõi üllatuse A. Reino näol, kes mõlemast oma vastasest tunduvalt kergem, kuid võitis lätlase Litchensi ja tegi viigi hea leedulase Knasisega. Viiki jäi ka Litchens-Knasise matsch.

Eesti poksijate võitude järelekaajaks võib nimetada saabunud kutset meie meeste saatmiseks võistlustele Rootsi.

Häid jõulupüüfi ja õnnelikku uut aastat!

E. Glaudan.

Meßaaniline paberossikestade ja pappkarbitööstus „GEORGI“. Tallinn, Toompst. 27.

Harjumaa spordist

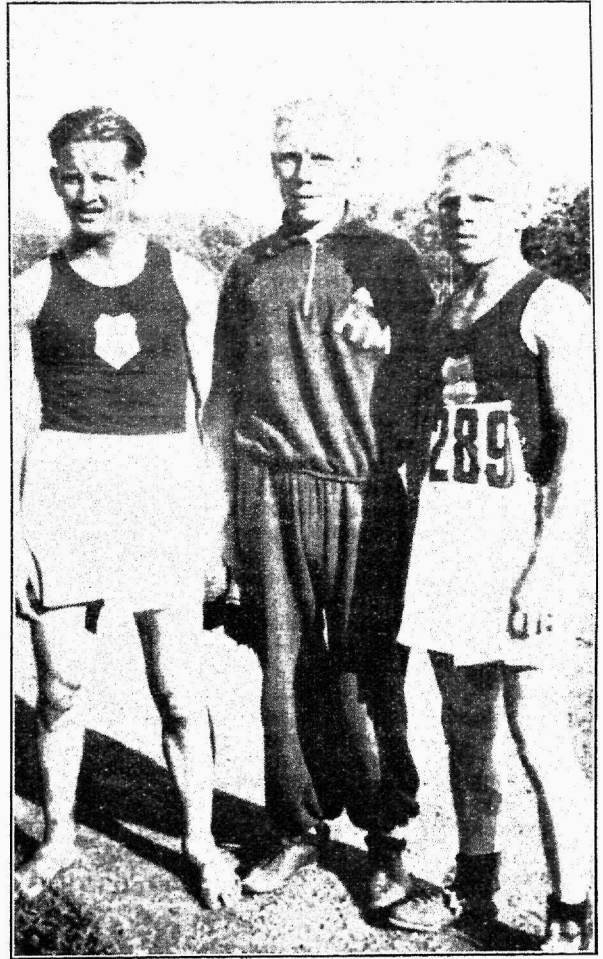
Kõigist maakondadest on momendil sport levinuim vahest Harjumaal. Ka siis, kui Harjumaa alla mitte arvata Tallinna. On isegi imestusväärne, kuidas on suudetud instrueerimistööd sooritada sääras-tes viletsates sporditingimustes, mis va- litsevad Harjumaal. Spordivälju peagu ei ole, sporditakse heinamaadel. Harju maa- spordi geograafiliseks keskuseks on Rap- la. Sinna läheks hädasti vaja korralikku spordivälja, kuhu võistlusteks kokku võik- sid sõita kogu maakonna noored. Suure tahtega püütakse kõigist takistust siiski üle saada. Näiteks Vasalemmas ehita- takse omal jõul spordivälja ja loodetakse juba järgmisel aastal näidata paremaid tagajärgi, mida võimaldab korralik spor- diväli.

Talvel on tingimused veidi paremad. Mati ja kangi jaoks jätkub ju igal pool ruumi. Kuid, nagu ütleb Harjumaa spor- di-instruktor Artur Kukk, olevat kogu maakonna peale ainult üks tõstekang, mis järjest reisil ühest maakohast teise. Igatsusega oodatakse rändava kangi järje- korralist külaskäiku.

A. Kukk on Harjumaa spordiinstruk- toriks juba 1931. a. alates, alul kaitse- liidu maleva teenistuses ning nüüd keski- liidu poolt komandeerituna. „Alul vii- bisin igas maakohas nädala. Hiljem aga veendusin, et sääraselt instrueerimine pole otstarbekohane. Kuni olin veel ko- hapeal, olid poisid koos. Niipea aga, kui lahkusin, vaibus hoog uuesti. Nüüd rändan iga päev ise kohas ja suudan sel- liselt saavutada parimaid tulemusi. Sport- lased püsivad koos. Suurt hoogu tali- spordi liikumisele on annud Eesti Tali- mängud, mis tõstsid sportlaste üldarvu kohe kahekordseks. Eeloleval suvel on kavatsusel korraldada mitmes kohas laag- reid, et teha kohapeal suuremat propa- gandat. Kui saab senist suunda edasi käia, siis võib varsti saada Harjumaalt kõrgesse klassi küündivaid sportlasi.“

Suuri lootusi asetab A. Klumberg noorele harjukaile A. Kraamile, kellest

*Harju parimaid
maasportlasi E. Siit-
tan, A. Kraam ja
V. Särak*

ta loodab kasvatada maratonimeest veel eelolevateks Berliini olümpiamängudeks. Mehe tänavused tippsaavutused on järg- mised: 1000 m — 2.45,9, 1500 m — 4.17,9, 3000 m — 9.18,6 ja 5000 m — 16.16,0.

Harjumaa suurimateks keskusteks spor- dialade järgi on:

kergejõustikus — Keila,
maadluses — Hageri,
poksis — Kehtna,
tõstmises — Hageri,
pesapallis — Keila ja Harku,
võrkpallis — Väana ja
korvpallis — Paldiski.

Tänavu on A. Kukk käinud instruee- rimas ja uudiseid viimas 42-s kohas!

Alade järgi jaguneb Harjumaa paari- tuhaneliikmeline sportlasperre järgmiselt:

kergejõustik	1434
maadlus	198
võrkpall	156
jalggrattasport	132
suusatamine	130
pesapall	129
tõstmine	116
jalgpall	86

poksis	76
naiste-võrkpall	64
ujumine	48
naiste-pesapall	34

Mees- ja naiskondade arv rühmspor- di-adel on järgmine:

	meeskondi	naiskondi
pesapallis	12	3
võrkpallis	26	8
jalgpallis	6	—

Laagritest osavõtnute arv on järgmine:

	mehi	naisi
1933. a. Kohilas	97	14
1934. a. Kehtnas	159	52
1935. a. Hagudis	168	27

Tänavust laagrit külastas ka riigiva- nem K. Päts, kes isiklikult tutvus koha- pealsete spordivõimalustega.

Ülal on toodud kokkuvõtlik ülevaade spordist Harjumaal, misjuures on kasu- tatud instruktor A. Kuke andmeid. Oleks soovitatav, et ka teiste maakon- dade instruktorid saadaksid avaldamisele aiuanded oma tööst ja selle tulemustest.

Ka naised Berliini!

Naiste-kergejõustiku hooaja ülevaade.

On väljaspool kahtlust, et kergejõustik on naistele sobiv ja kõigiti võimetekohane spordivorm. Seda tõendavad kogemused nii välismaal kui ka Eestis. Meie naiste-kergejõustik on juba võrdlemisi vana, kuid mitmesugustel põhjustel on viimasel ajal jäänud takerduma: ta ei näita enam kuigi suuri arenemise tundemärke. On tõsiselt kartat, et varsti võime veel ainult vanadest aastaraamatutest ja ammuilmunud ajakirjandusest lugeda naiste-kergejõustikust. Kas lepime paratamatusega või alustame uut energilist elustamistööd?

Mõned aastad tagasi leidis nii Tallinnas, Tartus, Narvas, Pärnus kui ka Kuressaares rea naiste-kergejõustikku harrastavaid ühinguid. Võistlused olid hoogsad, ajakirjanduse tahtlik suhtumine muutis liikumise massiliseks ja arendas tagajärge. Seevastu naiste tänavused suuremad võistlused — esivõistlused — leidsid osas ajakirjanduses käsitlemist iludusvõistlusena, mitte spordivõistlusena! Niisugune suhtumine on lubamatu sportlikust ja kasvatuslikust küljest. Naised ei tule võistlusele poseerima, vaid võistleva.

Ka meie olümpiatreener A. Klumberg suhtub millegipärast eitavalt naiste-kergejõustikusse. Võisime lugeda tema sulest arvamust, et teised riigid organiseerivad naiste-kergejõustikku peamiselt punktide noppimiseks olümpial. Meeste-kergejõustikus nagu puuduks see moment. Kuid viletsate olude kiuste on meil mõningaid naisatleete, kes on olümpiaäärsemad mõnestki meeskaaslasest. Neile ei pöörata mingit tähelepanu — neid ei võeta isegi nimesitikk. Leitakse küllaldasena, kui kord aastas korraldatakse esivõistlused, et siis rahuliku südamega vastu vaadata järgnevale aastale. Miks näiteks puudusid Eesti Mängudel naiste-kergejõustiku alad? Umbes samasugune suhtumine on nakatanud ka spordiühinguid ja publikut: kergejõustik ei sobivat naistele (!).

Ülaltoodud read ei ole etteheide, vaid valusa tõe kinninaelutamine. Kes süveneb naiste-kergejõustiklase hingeellu ja seda mõista püüab — see leiab esitatud seisukohad õigustatuna. Peame asuma sel alal uuele, ühisele, ülesehitavale tööle.

Esijoones tuleks Soome eeskujul naiste-kergejõustik muuta massiliseks. Üks abinõu selle saavutamiseks on naiste esivõistluste suurema tähtsuse andmine.

Senised meeste 10-võistlused pole oma paari osavõtjaga suutnud luua kuigi elavat õhkkonda. Meeste-kergejõustiku esivõistluste kava on koormatud jooksudega, mille all eriti kannatavad teatejooksud. Millise tähtsuse aga omavad teatejooksud näiteks maavõistlustel, seda oleme pidanud sageli nägema. Nii 10-võistlused, kui ka teatejooksude esivõistlused tuleksid korraldada koos naiste-esivõistlustega. Teiseks tuleks organiseerida ka maavõistlusi. Pingutused rahvusmeeskonda pääsemiseks oleks suureks ergutuseks naistele intensiivsemaks treeninguks. Et see oma mõju tagajärgedele avaldamata ei jätkaks, on endastki selge.

Esitatud mõte on juba leidnud pooldamist Soomes, kust soovitati kaasa tõmmata ka Lätit. Need väikesed lisakulud, mis sellest võiksid liidul tekkida, ei peaks olema ülesaamatud.

Võiks isegi kaaluda mõtet, kas parima kergejõustiku-ühingu määramisel mitte arvestada ka naiste-aladega. See oleks loomulikum. Naistele tuleks sisse seada ka spordimärk.

Möödunud hooajale pilku heites näeme, et liidus registreeritud võistlusi naistele on peetud Tallinnas, Pärnus ja Riisiperes, kokku ainult 7. Nendest on ÜENÜTO korraldanud 4 võistlust. Tippsaavutusi oli silmapaistvalt vähe. Kuid arusaadav, et niisuguses olukorras — kaasa tehes ainult esivõistlusi — pr. Erikson-Raudsepp esines nõrgemalt ja vähe ettevalmistatult. Kogu hooajal ei püstitatud ühtki rekordi peale O. Arrase kõrgushüppe 1.50, mis aga vormilistel põhjustel ei leia kinnitamist.

Läinud hooaja suuratleetideks võiksime nimetada O. Arrast, L. Erikson-Raudsepa, O. Partsi, L. Otsa ja I. Uut. Niisugune oleks ka tänavune paremusjärjestus. Soome tabelit käsitledes saaksime küll hoopis teise pildi, mis aga tunduks naistele ebavastavana.

Ketas	36.70	O. Parts	616
kuul	11.15	L. Erikson	544
ketas	32.28	"	497
"	31.30	O. Arras	472
kõrgus	1.50	"	462
kuul	10.11	N. Čeburina	456
ketas	30.00	B. Niggol	439
kuul	9.88	O. Arras	437
ketas	29.91	I. Palo	437
"	29.34	H. Pelt	432

Erilisi edusamme on teinud O.

Arras ja O. Parts. Esimese kõrgushüppe tagajärg kuulub rahvusvahelisse klassi, selletõttu võiks Arras olla tõsisem olümpiakandidaat. Ta on arenenud teistelgi aladel: kaugus 5.09, ketas 31.30, kuul 9.88 jne. O. Parts on õnnestunud spetsialiseerunud kettaheitele. Ta parandas oma läinudaastast premat tagajärge viiel korral, saavutades tänava parimaks 36.70. See areng annab häid lootusi tulevaks aastaks. Erikson-Raudsepa tavalisest nõrgem esinemine ei kahanda lootusi paremaks, juhul kui on arvestada eesmärki — pääsemist rahvus- või olümpianaiskonda. Eesti parima naissportlase tiitli tagasivõitmine tuleval aastal ei peaks talle seniste kehaliste eelduste järgi otsustades olema raske. Suureks plussiks meie naiste-kergejõustikule oleks veel endise naissportlase Reev-Reselli come-back. Kuigi ta talvel on seotud õpingutega Soome ülikoolis, ei peaks talle raskusi valmistama osavõtt treeninguist ja võistlustest suvel.

Seniste tagajärgede põhjal oleksid meie olümpiakandidaatideks: O. Arras kõrguses, L. Erikson-Raudsepp kõrguses, kettas ja odas ning O. Parts kettas.

Olümpianormideks naistele võiksid olla: kõrguses 1.55, kettas 39.00, odas 40.00, 4 × 100 — 51.00 ja 100 m — 12, .

Peale ülalmainitute on edukalt esinenud I. Uus, hooaja võitmatu jooksja, L. Ots (kaugus 5.08). G. Vabriti tagasitulek ei õnnestunud, loodame aga eeloleval aastal paremat. Mainimisväärne oleksid veel E. Kallismaa, H. Pelt ja N. Čeburina. Uustulmukaist väärib erilist mainimist A. Schmidt (oda 29.34), siis Palo ja Ugam.

Kui vaadelda vahekorda Soomega, siis peame märkima, et lahetagused võistlejad on meist, eriti läinud hooajal, ette jõudnud. Prl. Lempi Hartikka andmeil on Soome naistel tänavune paremus järgmine:

100 m: R. Essmann 12,6, R. Halttu 12,6; 200 m: E. Lrom 26,8, I. Lipasti 26,8; kaugus: K. Parviainen 5,41, H. Sippola 5,26; kõrgus: A. Koskiniemi 1,45, H. v. Schantz 1,45; kuul: S. Myllyniemi 11,70, I. Lipasti 11,25; ketas: K. Parviainen 34,76, M. Sandell 34,17; oda: K. Parviainen 42,06, S. Berguoth 37,72.

Võib ütelda, et naiste-kergejõustikus suudaksime Soomega olla tasavägised, kindlasti tasavägisemad meestest.

Hooaja kümme parimat naist:			400 m:		1935	1934	
Eesti tänavused parimad tagajärjed:	68,7	J. Uus, ÜENÜTO,	5-e keskmine	10,02,2	10,10,4		
	70,0	G. Vabrit, Vaprus.	10-ne "	9,43,6	—		
60 m:			Kõrgus:			Ketas:	
8,3	I. Uus, ÜENÜTO,	1,50	O. Arras, ÜENÜTO,	36,70	O. Parts, ÜENÜTO,		
8,6	E. Kallismaa, ÜENÜTO,	1,43	L. Erikson, ASK,	32,28	L. Erikson, ASK,		
8,6	L. Ots, Kalev,	1,35	H. Pelt, Vaprus,	31,30	O. Arras, ÜENÜTO,		
8,8	O. Arras, ÜENÜTO,	1,35	L. Ots, Kalev,	30,00	B. Niggol, ASK,		
8,9	V. Eenpalu, ÜENÜ — Aruküla,	1,30	H. Riismandel, ÜENÜTO,	29,91	Palo, Vaprus,		
9,0	E. Rauge, ÜENÜTO,	1,30	O. Parts, ÜENÜTO,	29,34	H. Pelt, Vaprus,		
9,1	S. Meimer, ÜENÜ — Riisipere,	1,30	V. Teppan, Vaprus,	27,09	A. Schmidt, ÜENÜTO,		
9,2	H. Reiman, ÜENÜ — Nõmme,	1,30	H. Seisler, Russ,	26,40	J. Uus, ÜENÜTO,		
9,2	E. Tökke, ÜENÜTO,	1,27	E. Tökke, ÜENÜTO,	24,77	H. Seisler, Russ,		
9,3	H. Niinepuu, ÜENÜTO.	1,26	J. Uus, ÜENÜTO.	23,71	D. Ugam, ÜENÜTO.		
5-e keskmine	1935 8,64 1934 8,54	5-e keskmine	1935 1,38,6 1934 1,39,6	5-e keskmine	1935 32,04 1934 32,03		
10-ne "	8,90 —	10-ne "	1,33,6 —	10-ne "	29,19 —		
100 m:			Kaugus:			Oda:	
13,713,3	J. Uus, ÜENÜTO,	5,09	O. Arras, ÜENÜTO,	31,69	L. Erikson, ASK,		
13,6	L. Ots, Kalev,	5,08	L. Ots, Kalev,	31,00	N. Čeburina, Russ,		
13,6	G. Vabrit, Vaprus,	4,69	J. Uus, ÜENÜTO,	29,34	A. Schmidt, ÜENÜTO,		
13,7	O. Arras, ÜENÜTO,	4,68	L. Erikson, ASK,	29,31	B. Niggol, ASK,		
14,0	E. Kallismaa, ÜENÜTO,	4,61	D. Ugam, ÜENÜTO,	28,34	D. Ugam, ÜENÜTO,		
14,5	M. Laube, ÜENÜTO,	4,57	E. Mägi, Kalev,	28,26	H. Pelt, Vaprus,		
14,9	H. Niinepuu, ÜENÜTO,	4,57	H. Reiman, ÜENÜ — Nõmme,	26,47	V. Karpova, Russ,		
15,0	H. Jürgenson, Vaprus,	4,55	H. Seisler, Russ,	25,05	H. Seisler, Russ,		
15,0	A. Schmidt, ÜENÜTO,	4,38	E. Kallismaa, ÜENÜTO,	22,89	E. Treier, ÜENÜTO,		
15,2	T. Kesamaa, ÜENÜTO.	4,36	A. Schmidt, ÜENÜTO.	22,85	O. Arras, ÜENÜTO.		
5-e keskmine	1935 13,60 1934 13,32	5-e keskmine	1935 4,83 1934 4,96,4	5-e keskmine	1935 29,94 1934 30,65		
10-ne "	14,28 —	10-ne "	4,65,8 —	10-ne "	27,52 —		
200 m:			Kuul:				
28,4	J. Uus, ÜENÜTO,	11,15	L. Erikson, ASK,	Ketas — 36,70	O. Parts	616	
29,2	E. Kallismaa, ÜENÜTO,	10,11	N. Čeburina, Russ,	Kuul — 11,15	L. Erikson	544	
29,3	O. Arras, ÜENÜTO,	9,88	O. Arras, ÜENÜTO,	Ketas — 32,28	D. Erikson	497	
29,6	M. Laube, ÜENÜTO,	9,53	B. Niggol, ASK,	Ketas — 31,30	O. Arras	472	
29,9	L. Ots, Kalev,	9,44	H. Pelt, Vaprus,	Kõrgus — 1,50	O. Arras	462	
31,2	S. Meldorf, ÜENÜ — Riisipere,	9,32	O. Parts, ÜENÜTO,	Kuul — 10,11	N. Čeburina	456	
31,2	E. Mägi, Kalev,	9,11	J. Uus, ÜENÜTO,	Ketas — 30,00	B. Niggol	439	
31,2	A. Schmidt, ÜENÜTO,	8,96	A. Schmidt, ÜENÜTO,	Kuul — 9,88	O. Arras	437	
31,3	D. Ugam, ÜENÜTO,	8,43	D. Ugam, ÜENÜTO,	Ketas — 29,91	Palo	437	
31,6	H. Riismandel, ÜENÜTO.	8,43	H. Seisler, Russ.	Ketas — 29,34	H. Pelt	432	
5-e keskmine	1935 29,28 1934 30,29						
10-ne "	30,29 —						

**Pühade laual
olgu esikojal**

**A/S
J. Brandmanne**

**kõrgekvaliteetsed
kompvekid,
šokolaad,
kakao**

Kuldmedali

pretsedentsitusest seni ja edasi

Nikolai Küttis, Gustav Sule ja Eesti laskurite rahvusmeeskond, need on Eesti iga-aastase suurima spordiauhinna — TSK-lt määratava ja annetatava kuldmedali — kolm senist nime.

Medaliistungite otsused on siiani, kolme aasta kes-tes, tehtud tähelepanuväärselt suure üksmeelsusega ja laialdase avalikkuse ees leidnud rahulolemist. Kuid see-juures, mida võib nimetada omaette väikeseks imeks, on kuldmedal iga aasta põhjalikult muutnud oma sisemuslikku värvi. Ta on seni olnud isesuguseks kameleoniks. See põhjustabki kõnelemist kuldmedali pretsedentsitusest, või õigemini ja paremini öelduna, pretsedentsitusest kuldmedali määramise motiivide juu-res seni ja edasi.

Kohe ilmneb, et iga kord on lähtunud erisugusest, enneolematust vaatekohast. 1933. a. määrati kuld-

medal N. Küttisele, arvesse võttes võistluslikku momenti, hinnates seda suurt tahet, mis avaldub spordi raskeima eesmärgi — võidu — saavutamiseks. Nimelt N. Küttis üliõpilaste maailma-esivõistlustel tuli kaugushüppes võitjaks, lüües M. Tolamo ja H. Sieverti. N. K. tagajärg Torinos (7.26) ei olnud eriti hiilgav, meele tuletades pealegi seda, et ta tolle hooaja parima resultaadina saavutas 7.42. Kuldmedali määramisele aluseks oli tookord ikkagi mitte resultaat, vaid võistleja endaületamine, mis avaldus teiste võit-mises. A. Viidingul, kes sellel 1933. a. hooajal tõukas kuuli 15.92 m, tuli esimest korda jääda kuldmedali-varumeheks, kui nii lubatakse öelda. Veel selle esi-mese kuldmedali puhul on mainida, et A. Viidingu 15.92 m oli kuni 99% tolaeagsest maailmarekordist, N. Küttise 7.42 m aga 93%.

1934. a. määrati kuldmedal G. Sulele, arvesse võt-tes saavutuse üleolekut, hinnates tema suurt odaresultaati 71.48 m. A. Viidingul, kel sellel 1934. a. hooajal oli käes mitte enam eelmisel aastal „vett vedama“ läinud suurresulfaat, vaid Küttise suhtes medalitrumbiks loetud võistluslik moment, teiste võitmine, tuli sellele vaatamata klaarilt jääda jällegi — juba teist korda — kuldmedali-varumeheks. Ei loetud kuldmedalit väärt olevaks see, et A. V. tuli Euroopa esimeseks kuulitõuke-meistriks, lüües resuлтаadi 15.19 m juures lisatõukega Risto Kuntsit ja peale selle Douda't, Daranyit, Heljaszi, Voellket j. t.

Tänavu A. Viiding lõi kahel frondil korraga — suure resultaadiga (16.06 m) ja suurte võistluste võit-misega (tuli üliõpilaste maailmameistriks). Näis, et nüüd on kuldmedal tal samahästi kui käes. Kuid siis, kuldmedali-aasta „viimasel minutil“, kerkis esile hulk mehi korraga, terve meeskond, Rooma võit-jad! Kõigi nende suurlaskurite vastu ühes nende nelja maailmameistri tiitliga tuli Viidingul võistelda üksinda. Medalivõistlusel Viiding oleks võitnud Lokotari, kuid kogu meeskonda — see käis üle jõu. Medal sai tema määramisel aga juure jälle uue motiivi — meeskonna saavutuse.

Nii siis: 1933 — võistluslik moment, 1934 — üksiksaavutuse suurus, 1935 — meeskonna saavutus. Ning 1936? Siis „peaks“ kuldmedali saama A. Viiding, ja nimelt seepärast, et ta juba kolm aastat (!) on olnud... kuldmedali-teine, „medali-varumees“... Kuid ei tea ju, mis võib sellele pretsedenditult uuele medali-määramise motiivile jälle ette ja vahele tulla!

*

Kuldmedal on juba varemalt (E. Spordileht nr. 12 — 1934) ja nüüd viimati medaliistungil enesel (dr. J. Vilms ja toim. E. Remmelgas) endaga päevakorrale tõstnud erialaliste medalite ja nendest tähtsuselt suu-rematena, kuid kuldmedalist väiksematena, hõbe- ja pronksmedali määramise aastasaavutuste eest.

PLEKISEPA TÖÖTUBA

A. A M A N

TALLINN,

RÜÜTLI NR. 4.

TEL. 450-19

TEHAKSE IGASUGU PLEKI-
SEPA TÖID ANTUD KAVAN-
DITE JÄRELE. EHITUSTE
PLEKK KATUSEKATMISEKS

R. C. EWRY, USA, võitis 1900. a. olümpiamängudel kaugus-, kõrgus- ja kolmikhüppe. Järgmistel mängudel on ta veel omandanud 7 kuldmedalid. 10 medalit ühe isiku käes — see on praegune rekord.

Tuleb konstateerida, et juba selle algatusliku päevakorrale töstmisega on sisuliselt tehtud sammuke lähemale meie parimate sportlaste ja parimate spordijuhtide teenete hindamiseks nii erimedalitega kui ka aumärkidega. Erimedalite ja aumärkide annetamise alal sporditeenete eest oleme me praegu „Euroopa klassist“ kaugel taga. Ja mitte üksnes Euroopa klassist, vaid ka naabermaadest. Ei ole teada ühtki

juhtu, et meil siiani riiklikke aumärke oleks antud sporditeenete eest. Küll on aga aumärke nende eest antud meie naaberriikides — Soomes ja Lätis. Ja Lääne-Euroopas on see juba ammu aegselt praktiseeritav.

Milliste sportlike teenete eest välismaal antakse aumärke, selle kohta toome siin ühe viimase, värske näite: Ungari jalgpalli-rahvusmeeskond oma hiljutisel võistlusreisil saavutas viigi Itaalia vastu, võitis Schveitsi rahvusmeeskonna ja võitis Pariisi linnameeskonna. Ning selle eest dr. Dietz'ile, Ungari liidukaptenile, annetati aumärk.

Meil kuldmedal tänavu nagu kogematult jõudis lähemale ka rinnas kantavale aumärkidele. Nimelt seetõttu, et medal oli määratud meeskonnale, otsustati ka igale meeskonnaliikmele annetada miniatüürne kuldmedal — pealegi keti ja lindiga, nii et kuldmedalist on nüüd kujunenud ka midagi rinnalkantava erilise aumärgi taolist.

TSK iga-aastane kuldmedal on juba oma kolmeaastase ea juures suutnud kujuneda meie spordi kõrgeimaks auhinnaks, grand prix'iks, ja tal on häid eeldusi seda kindlasti olla ka tulevikus. Senine pretseidentsitus medali määramise motiivide alal põrmugi ei kõnele objektiivuse puudumisest, vaid palju enam on selles avaldunud auhindajate suure enamiku kindel veendumuslikkus, kusjuures küllaldane ja erapooletu asjatundlikkus alati on olnud säilitatud.

Kuldmedal on seni end õigustanud ja ta tähtsus on edaspidi veelgi tõusul, kuid seejuures tuleb loota ja oodata, et meie spordi keskorganisatsioonides leiaks lähemat väljatöötamist ja ühtlustamist see, kuidas muude sporditeenete hindamist ja tunnustamist tarvilik oleks teostada.

TALLINNA KIVITRÜKIKODA R. TOHVER & KO

VASE-SÜGAVTRÜKK —
AJAKIRJU JA PILTE
KIVITRÜKK —
ETIKETTE, PLAKATEID
OFSETTRÜKK —
PILTPOSTKAARTE, ETIKETTE
RAAMATUTRÜKK —
RAAMATUID, AJAKIRJU,
AKTSIDENTSTOID
FOTO-LITO —
MITMET-VARVI-JULESVÕTTEID
RELJEEFTOID

S. TARTU 49
TELEFON 313-07

MUSKLIID

Mida kirjutati 23 aasta eest

Eesti võib ühe asjaga õigusega uhkustada: musk-
litega. Enne kui „Estonia“ või väljamaa turgu jõudis
võita, enne kui Noor-Eesti peegasuse produktid üle piiri
jaksasid jõuda ja ammu ja uuesti igatsetud ilmakuul-
sust pärida, on eesti musklike kuulsus üle terve ilma
käänud — Hackenschmidt, Lurichi, Abergi — neid nime-
sid tuntakse Austraalias, Ameerikas, Aasias ja Euroo-
pas.

Nähtus on tõesti väärt, et seda teravamalt tähele
pandaks ja põhjusi tõsiselt uuritaks: viimase aja „kan-
gemad“ mehed on kõik eesti rahva seast tõusnud. Mi-
dagi iseäralist peab selle rahva omadustes peituma, väi-
kese rahva teatav energiakogu on siin olemas, ilmuta-
tagugi ta ennast eslotsa ainult musklike kaudu.

„Toores jõud“ tähendavad kohe mõned põglikult.

On suur eksitus, vastan mina, kui arvatakse, et
jõustikus ainult kogemata omandatud musklike abil „esi-
meseks“ arvatakse saada: haruldast distsipliini ja süs-
temaatilist tööd enese kallal tarvitab jõustik tõsisemal
kujul.

Jõustik, nagu meil seni seda hariti, ei olnud mitte
labasusest — jämedusest vaba, sest temas hariti keha
ühekülgse otstarbe heaks — maadlemiseks. Sellega ei
võinud raske atletika mitte üldiselt tarvitusele tulla,
sest et kõigil andi ega himu ei olnud vägimeheks hakata.

Rootsi gümnaastika suur teene seisab selles, et ta
kehajõu arendamist demokraatiseeris: kõik inimesed pidid
kehajõu edenemisest osa saama. Rootsis on kehaharju-
jutused koolidest ja eraklubidest vabastatud ja üle maa
laiali saadetud. Kuna raske atletika üksikute asi oli,
on rootsi gümnaastika kõigile jõu- ja terviserõõmu kuulu-
tamas. Meie saame aru, mispärast nüüd rootsi keha-
harjutused nii võimsalt üle ilma laiali on lagunenud.

Uuem kehaharjutuse viis vabastas, nagu öeldud,
spordi eriasutuste käest ja ühendas musklike edendamise-
ga ka tahtmisjõu edenemise.

On tähelepanemiseväär, et Stokholmi olümpiamän-
gudel kolm kõige harilikumat rahvast võitudega keha-
harjutustes esimeses reas seisvad. Rahvad, kus üldine
haridus kõige kõrgemal astmel seisab, nagu Taanis,
Inglismaal, Rootsis ja Soomes, — need rahvad on musk-
like mängul kõige esimesed ja kõige enam võituseid saa-
nud. Üksi see tõsiasi paneb järeldama, et uuem jõustik
edenemiseks — suurt vaimuharidust tarvitab.

See ei ole ime: kes osavad odalooپیjat tähele on
pannud, on tunnistama püdanud, kui suurt meelte dist-
sipliini, missugust jõu, kogu energia koondamist ühe
liigutuse heaks tarvis läheb, kui viskamine hästi peab
õnnestuma. Vaevalt oleks saanud — kui teisest küljest
vaadelda — kreeka vaim nii täieliselt edeneda, kui seal
mitte gümnaastikakunst kõrgel ei oleks seisnud. Vaimu-
jõud on suurelt osalt kehajõud; see on väide, millest teine-
kord pikemalt kõnelen. Inglismaa on spordi kaudu ikka
ja laialt oma tahtmisjõudu kasvatanud, ja tahtmisjõu
teel on nad enesele eeskujulikuma riigikorra loonud.

Kehalise terviseiga käib rõõmus meel kaasas. Üldi-
selt lahkuib inimene keskajast kuni senini maksva põrgu-
piina hirmu mõju alt ja katsub enam „rõõmulan“ elada.
Senini kultuuri tundemärgiks peetud närviline hüper-
esteetiline estetism annab oma aseme terveloomulise-
male — naiivsusele.

Nagu Hellases, nii peaks ka meil kehailu kasvami-
sega ilutunde kasvamine ühes käima. On ju kehailu
kõige ilu aluseks ja mõõdupuuks.

Ilus on liigutus, ilus on hea ja tõsise inimese keha
— „geste“, kui ta sind tervitab. Ilusad on anderikka
inimese näojooned, milles näomusklike rütm ennast —
raske ja süstemaatilise vaimutöö kaaskäijana avaldab.
Ilus on häälemusklike mäng, kui nad anderikka laulja
tundmusi üle hullade lainetama panevad...

Ei ole muskliid — ainult toore jõu esitatud.

Millist muljet see eelpoolne avaldab teile, meie
tänapäeva sportlaslikele lugejaskonnale? Võtke arvesse,
et see on Eesti ajakirjanduse veergudel ilmunud 1912. a.,
järelikajana Stokholmis peetud olümpiamängudele.

Selle eelpooltoodu autoriks on dr. med. J u h a n
L u i g a († 1927). Tema kahekümne-aastasel ajavahe-
mikul (1906—1925) tekkinud kirjutised, mis seni olid
laiali pillatud ajalehtede veergudele, on nüüd kahe-
kõitlises raamatus „Päevamured“ ilmunud „Noor-Eesti“
kirjastusel. J. Luiga kirjutised on materjal, mis pakub
esmajärgulist lisa ajajärgu veendumuste, maitsete ja
meeleolude iseloomustamiseks. J. Luiga oli kasvanud
omaette, väljaspool igasuguseid voolusid ja koole, ainu-
üksi meie kirjanduse ning kultuurielu arengu pealtvaa-
tajana. Kuid siiski on tema nimi kõige tihedamalt seo-
tud meie kriitilise essee ja följetoni arenguga.

Juhan Luiga oli intellektuaalselt arenenud inimene,
kalduv filosoferima elu ja kunstinähtuste üle. Tema
kriitiline ja analüseeriv mõistus polnud hariliku külma
ja kaine teadusmehe, vaid kõrge lennuga kirjaniku oma,
kes nägi kuivade faktide taga maailma, mis neid elus-
tas ning tegi nad huvitavaks. J. Luiga esseed, kas on
nad kirjutatud ehitusprintsipi nõuetele vastavalt või on
nad tujukalt autori omapärase karakterstruktuurist
tingitud, — mõttetiined on nad ikka. Nii on ka ülal-
avaldatud kirjutisega. Tolle aja kohta, kahekümnekolme
aasta eest, pidid need „Muskliid“ olema otse erakordsu-
seks. Kui palju lähemale, mõnes asjas, ja kui palju juba
mööda, mõnes asjas, oleme jõudnud sellest, mida Juhan
Luiga siis. 1912. a., tulise spordipooldajana nüüdki
tähelepanuväärseks osutuvana avaldas!

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

PIKK TÄN. 47.

TELEF. 444-22.

KÕIK SPORDITARBED

täielises valikus soodsate hindadega.

SURMALÖÖK

RINGIS

Kui saksa päritoluga ameerika poksija Ernie Schaaf oma New Yorgi matschis Primo Carnerale kaotas 13. roundi lõpul knock-outiga (see oli paari aasta eest), siis ei aimanud veel ükski, et see matsch Ernie Schaafile oli ta viimne. Seda juhtub mitte haruldadena, et võidetud pärast k.-o.-d ringist meele-märkusega olekus ära kantakse ja ta alles poole tunni möödunult jälle teataval määral ärkvele tuleb. Kuid Ernie Schaaf ka pool päeva pärast matschi veel ei olnud toibunud oma kaotusest ning 48 tundi hiljem ta oli surnu. Ringis toimunud kukkumisest põhjustatud peavigastus pani punkti tema saatusele — juba sel hetkel, millal paljutuhandeline vaatajaskond võidukale Carnerale ühe tema hästiõnnestunud löögi puhul vaimastunult aplodeeris.

On tunduvalt kardetavamaid sportisid kui poks. Igasugused võidusõidud näiteks on põhjustanud tunduvalt rohkemal arvul raskeid õnnetusjuhtumeid, kui poks. Ses suhtes ei saa olla mingit kahtlust. Ja surmaga lõppevad õnnetusjuhtumid, millele sportlased peaksid valmis olema igaal oma uuel stardil, on poksi alal üldse väga haruldased.

Kuna võidusõidul või sellele sarnanevatel puhkudel ilma pikemata kõneldakse õnnetusest, lisaneb surmaga lõppevale poksimatechile ometi veel midagi erilist — seda nii üldnimilikult kui ka juriidiliselt vaatekohalt. See on väga lihtsalt seletatav. Õnnetuse põhjused võidusõidul või sellele sarnaneval võistlusel on võrdlemisi täpselt ettekujutatavad nendeks on õnnetusosalise enda süü, õnnetusosalise kergemeelsus või tähelepanematus, või siis maastiku või materjali erilises omaduses, mille eest kedagi ei saa võtta vastutusele.

Teisiti on poksi juures. Poksimatsch on kahevõitlus, ja teda, poksimatschi, kaldutakse käsitleda kui „duelli“, isegi siis, kui seda sooritatakse elukutse töttu. Sest võitlejad seisavad mees mehe vastu — ja ühe kaotus on mõjutatud kehalise jõu tarvitamisest tema vastu tema partnerilt. Endastmõistetavalt peab vastane juba ette arvestama seda jõutarvitamist ning viimase võimalikke tagajärgi. Kuid ka duelli, kahevõitluse, juures ei ole see teisiti, ja kas seal on ainsana kaalul auküsimus või ka materjaalne võit — see ei peaks otsuse tegemisel omama tähtsust. Duell aga on sündmus, mis kuulub kriminaalõiguse valdkonda. Nii oleks vähemalt mõistetav, kui mõnel pool kaldutakse poksimatschi traagilises tagajärjes nägema mitte õnnetusjuhtumit, vaid kriminaalset sündmust. Koguni Inglismaal, poksispordi kodumaal, asetati üks poksija kohtu ette süüpingile ja mõisteti koguni süüdi, kuni teda tehti vastutavaks oma vastase surmava mahalöömise eest.

Kuna aga poks kõikjal on lubatud, siis ei jääks üle teist käsitlemist, kui see, et kohus surmalööki poksiringis või vastase kestvati invaliidisust ei peaks pidama regulaarse poksimatechi tulemuseks, vaid vastase karistusväärse tegevuse vastutavaks teeb.

Probleem kõlab siis järelikult nii: Kas poksija peab ette arvestama seda, et poksimatsch võib olla elukardetav? Või on regulaarselt peetud poksivõistluse juures võimatu, et üks võistlejatest võib saada raskeid, parandamatuid vigastusi ja kahjusid keha ja elu suhtes? Teiste sõnadega: Kas võidetu on süüdi selles, mis juhtub täiesti erilisena, või võitja?

Saksamaal mitte kaua aega tagasi 6-aastane poiss suri teise poisiga mänguliselt sooritatud poksivõistluse tagajärjel Löögil solarplekusesse oli surmav mõju — nii siis löök pealpoole vööd, mis ringis on lubatud.

Ka löök otsaesisele, ja koguni traditsiooniline lõuahaak võib surmavalt mõjuda — kui luupõrutuse tagajärjel aju saab vigastada. Kõik need on aga määrustega lubatud löögid! Määrustevastased, keelatud löögid on mõistetavalt veel tunduvalt suuremal määral kardetavamad — nimelt löögid allkehasse, kuklasse jne.

Kuid ka ilma määrusi rikkumata, koguni kõige fairimalt sooritatud matschi juures võib juhtuda, et vastane pikalilöömise tagajärjel otsaesisele või tagapeale kukub ning saab surmava ajuvigastuse. Seda võib põhjustada mitte üksnes pikalilöömine, vaid koguni omapoolne suure hoo ja jõuga sooritatud möödalöök.

Seetõttu sportlane fairilt toimunud ja surmaga lõppevale poksimatechile võib vaadata küll ainult kui õnnetusjuhtumile — kui õnnetusele, milles tabatu ise ei ole täiesti süütu. Sest ta pidi selleks valmis olema — juhtuuga sääraseid õnnetused praktikas ka kõige harvemini. Kuid sääraseid õnnetused on siiski võimalikuse piirides, ja nende tulekut võib soodustada eriti see asjaolu, kui üks partneritest ei ole täiesti fit, ei ole täiesti treneeritud.

Carnera-Schaafi matschi järele selgus, et surmavalt tabatud Ernie Schaaf oli matschiks mitte üksnes puudulikult ette valmistatud, vaid ka koguni täieliselt haigena läks ringi. Ainult seeläbi võiks seletada nimetatud matschi traagilist tagajärge. Pealegi Carnera löögijõudu hoolimata tema kolossaalsemõõdulisest kehast ei peeta vastavalt suureks. Ja tõeliselt Carnera siiani veel ei ole suutnud ühtki kõige paremasse klassi kuuluvat raskekaallast lüüa knock-outi.

Kui poksija heas vormis olevana läheb ringi, siis on väga tõenäoline, et poksijale midagi tõsisemat võiks juhtuda. Halvema puhul on ta aga sellest hoolimata ise vastutav, kui teda õnnetus tabab.

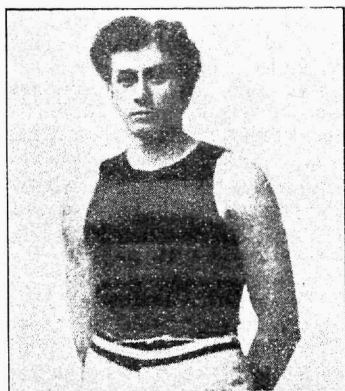
Mingil juhul aga poksija ei tohi startida, kui ta ei ole vormis, sest seeläbi ta tavalisest palju erakordsemal määral võimaldab enda sattumist ohtu ning pealegi talitab ebafairilt oma vastase suhtes, kes eeldab ees leida võrdset vastast, ning seetõttu võitleb mitte tagasihoidlikult, vaid kogu oma jõu ja tehnikaga, ja niiviisi võib sattuda olukorda, kus ta kavatsematult võib sooritada säärast, mis poksimatschi mõiste alla ei kuulu. Kahtlematult „võitja“ säärase juhtumi all kannataks ka hingeliselt, kõnelemata olukorra võimalikust keeruliseks kujunemisest juriidilisest küljest.

Teisiti oleks asi, kui oleks tegemist ilmse brutaalsusega, nagu näiteks partnerite vahel valitseva isikliku vihavaenu tõttu. Kuid meie ei tea ühtki säärast juhtumit. Pealegi näib väga kaheldavani, kas poksivõistluses on võimalik määrustekohase löögi mõju ette arvestada nii, et sel surmav mõju peab olema. Sest siis peaks ka olema võimalik säärase löökide teadlik vältimine.

Tõsiasi on aga see, et surmalööke maailma poksiringis on tulnud ette, koguni ka võrdvõimeliste partnerite juures. Kuid kõige suurema tõenäolisusega tuleb öelda, et nende suhtes saab tarvitada mitte muud, kui õnnetusjuhtumite teooriat.

400 lehekülge

Pealkirjas toodud arvu lehekülgi on oma lugejatele pakkunud *EESTI SPORDILEHE* tänavune, s. a. 1935. a., aastakäik. See on rekord kolme viimase aasta kohta. Umbes 100 lehekülje võrra on ületatud 1934. a. ja 1933. a. ilmunud E. Spordilehe numbrite lehekülgede kaust, sest neil aastail ei küünditud üle 300 lehekülje, vaid vastavad numbrid olid 296 ja 292. Tänavuse

Ameeriklane KRANZLEIN, kes Pariisi mängudel saavutas neli kuldmedalit: 80 m jooksus, 110 ja 200 m tõkkejooksus ja kaugushüppes.

aastakäigu lehekülgede arvuga saab võistelda üksnes need aastakäigud, millal E. Spordileht enne 1933. aastat ilmus nädalkirjana. Kuid ka siis ei ilmunud alati üle 400 lehekülje.

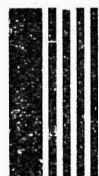
Eesti Spordi Keskliidul kui E. Spordilehe väljaandjal ja samuti lehe toimetusel on suurim heameel nentida, et ta on suutnud olla rohkem lubatust meie sportlaskonna teenistuses. Kuid samal ajal tahab ta taotleda järgmisel aastal veel rohkemat, pealegi kui ees on olümpia-aasta, mis on tõusuajajärguks huvi paisumisel spordi ja spordiliikumise vastu. Erinumbrid nii Garmisch-Partenkircheni kui ka Berliini mängude puhul, — see on E. Spordilehe üheks eesmärgiks eeloleval aastal. Loodame, et lugejaskond vääriiselt meid kaasa aitab eeloleval, uuel aastal ja jätkab veel suurema innukusega E. Spordilehe lugemist ja tellimist. Sest: mida rohkem lugejaid-tellijaid, seda rohkem on võimalusi E. Spordilehe sisukuse tõstmiseks.

Eesti Spordilehe aastakäigud on sisukateks käsiraamatuteks kõigile sportlastele ja spordijuhtidele, kuna need valgustavad mitmekülgselt kõiki kehalise kasvatuses. Lehe aastakäigud on ühtlasi säärane materjal, mis ei vanane ja kunagi vananegi on ajaloolise väärtusega.

Veel võib märkida, et Eesti Spordileht sammub

ühes sportlaskonnaga eduteed, nagu selles võis veenduda tänavugi. Just suured üritused ja ettevõtted spordiliikumises on ka E. Spordilehele pakkunud paremaid võimalusi lehe väärtuse tõstmiseks. Kui sirvida tänavust aastakäiku, siis võime nentida, et suurendatud numbrid ilmusid just suurte ürituste ja sündmuste puhul. Näiteks jaanuarikuu-number Eesti Talimängude ja Spordihoone erinumbrina veebruaris Eesti koondatud spordiliikumise 15. a. juubeli erinumbrina, aprillis lehe enda 15. a. juubeli numbrina, oktoobris ja novembris Eesti Raskejõustiku Mängude ja Turaani maadlusturniiri erinumbrina jne. Käesolevatki, s. o. jõulunumbrit, võib nimetada õnneliku spordiaasta erinumbriks. Meie spordiliikumine üha tugevneb ja paisub, koos temaga ka E. Spordileht, kelle sihiks kaasa aidata veel parema ja õitsvama järje saavutamist.

Uuel aastal, oma 17. aastakäigul, jätkab E. Spordileht ilmumist kuukirjana ja pakub senisest veelgi väärtuslikumaid kirjutusi kehalise kasvatuses kõigilt aladelt. Tellimise ja üksiknumbri hind jääb uuel aastal

PARIMA JA SOBIVAMA KINGI OSTATE

F-ma H. Markovitschi

KULLA- JA KELLASEPAÄRIST

VIRU T. 15, TELEFON 447-52

Maailmakuulsate vabrikute „ZENITH“ ja „P. B U H R E“ kellade ainuesindaja Eestis.

Soovitame suures valikus: käe-, tasku-, laua- ja seinakelli, kristall-, kuld- ja hõbeasju.

HINNAD MÕÕDUKAD.

Tartu käsipalli kahekordne võit

Tallinn-Tartu järjekordne linnavõistlus käsipallis, peetud 15. detsembril Tallinnas, andis tartlastele kahekordse võidu: korvpallis 36:26 (19:16) ja võrkpallis 2:0 (15:13 ja 15:11).

Korvpallis oli heitlus tasavägisem, kui seda eeldab kümnesilmaline vahe. Edu oli kogu matschi vältel vahelduv ja alles mängu lõpp tõi otsustava pöörde Tartu kasuks, pärast seda kui Tallinna meeskonnast oli diskvalifitseeritud meeskonna vanem E. Alto-saar. Kuid võib öelda, et võitu väärisk Tartu igal

seniseks. Tellimised palutakse ära saata veel enne 15. jaanuari 1936. a., et ei tuleks takistusi lehe korralikuks kättesaamiseks. E. Spordilehe uue-aasta-numbris avaldame ühtlasi tänavuse aastakäigu sisukorra.

Soovime lugejatele, tellijatele, kuulutajatele, komisjonäridele ja kaastööliste rõõmsaid jõulupühi ja head jällelugemist uuel aastal.

EESTI SPORDILEHE
toimetus ja talitus.

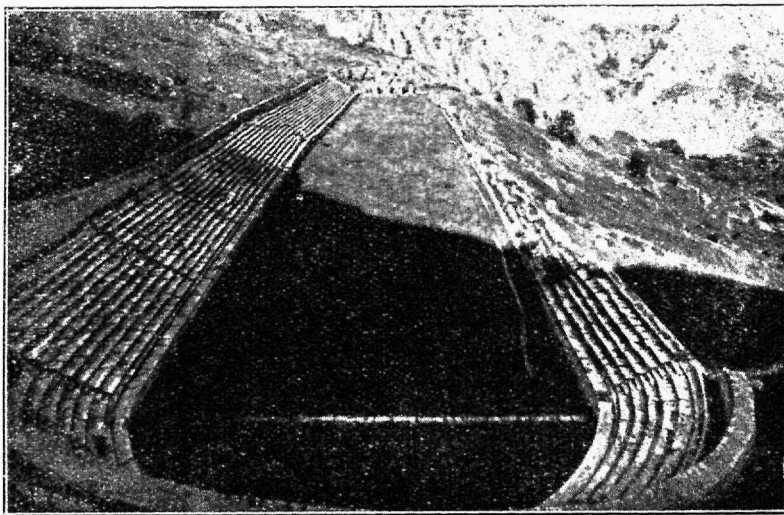
juhul, kuigi vast ainult paarisilmalise vahega. Huvitav on lisada, et Tallinna vanad tuusad, nagu E. Alto-saar, A. Margiste ja B. Nooni, kellel seljataga juba umbes kümneaastane praktika, suudavad endiselt olla Tallinna parimateks. Näib kindlana, et olümpiameeskonna koostamisel tuleb nende meestega tõsiselt arvestada. Tartlastest olid parimateks pikakasvuline tšenter Kärk ja kaitsjatest Mahe. Läbilõikes mängis Tartu meekond veidi paremini Tallinna omast.

Võrkpallis esindas Tallinna ESS-i koosseis. Kuigi viimane pingutas tublisti, ei suutnud ta toime tulla enese seevõrra suure ületamisega, et võita tartlast. Tallinna peacesmängiks oli taotleda võitu korvpallis, mis pärast sama taotlemisele võrkpallis asetati teisejärguline rõhk. On kindel, et võrkpalli-linnavõistluse korraldamisel lahus korvpalli omast, võidak kindlasti Tallinn, kelle võrkpallimängijate valik suurem. Tartu võitis võrkpallis seekord esmakordselt, korvpallis aga teiskordselt.

Liiduklassi esivõistlustel on seni selgunud kõik meistrid, kuna täpse järjestuse saamiseks on üksik võistlus veel pidamata. Meistriteks on: meeste-korvpallis Tartu NMKÜ, naistele NKKÜ-Russ, võrkpallis on nii meeste kui ka naiste meistriks Kalev. Valga NMKÜ on mõlemal alal liiduklassist välja langenud.

DELPHI STAADION.

Kui palju on seal aegade vältel peetud suuri võistlusi!

TALISPOORDI TARBEID

suurimas valikus soovitab

spordifarvete äri

JULIUS KIVASTIK

Tartu, RÜÜtli 8, telefon 6-02

Balti rekordid

Esimene leedulane Balti rekordimehena

Balti kergejõustiku-rekordid jäid läinud hooajal seniselt peamiselt eestlaste ja lätlaste valdusse, kuid siiski on ka üks leedulane nüüd tulnud rekordimeeste hulka. Selleks meheks on SELLI-i üliõpilasolümpia võitja 110 m tõkkejooksus Komaras, kelle saavutatud aeg 15,4 on parem eestlase J. Toomre 1934. a. püstitatud rekordist.

16.06 (end. ka tema — 15.92), vasaraheides ja raskusheites mõlemas K. Annamaa, vastavalt 53.07 ja 17.58 (endised ka tema — 50.98 ja 17.35). Balti rekordide uus tabel on järgmine:

100 m	J. Kivitis, Läti	10,6	1930
200 „	J. Kivitis, Läti	21,9	1930
400 „	J. Kivitis, Läti	50,5	1933
800 „	A. Jürlau, Eesti	1.56,2	1934
1.500 „	E. Prööm ja A. Jürlau, Eesti	4.03,2	1934
3.000 „	E. Prööm, Eesti	8.47,4	1935
5.000 „	V. Bucenieks, Läti	15.04,6	1935
10.000 „	V. Bucenieks, Läti	32.16,0	1932
4×100 „	Läti	43,4	1930
4×400 „	Eesti	3.25,4	1930
tõkkeid 100 m	Komaras, Leedu	15,4	1935
„ 400 „	E. Rähn, Eesti	57,4	1926
kõrgus	A. Kuuse, Eesti	1.95	1933
kaugus	N. Küttis, Eesti	7.42	1933
kolmik	N. Küttis, Eesti	14.43	1935
teivas	E. Ärman, Eesti	3.80	1934
kuul	A. Viiding, Eesti	16.06	1935
ketas	A. Viiding, Eesti	47.56	1934
oda	G. Sule, Eesti	71.48	1934
vasar	K. Annamaa, Eesti	53.07	1935
raskus	K. Annamaa, Eesti	17.58	1935
10-ne võistlus	J. Dimza, Läti	6861	1931

22-est rekordist on 14 eestlaste, 7 lätlaste ja 1 leedulase nimel. Väärrib märkimist, et kui mitte arvestada teatejooksudega on tabelis ainult kahe lätlase nimed, kelleks J. Kivitis ja J. Dimza. Viimase rekord on toodud uue punktide-tabeli alusel.

Vähem harrastatavatel aladel on Balti rekordid järgmised:

300 m	J. Kivitis, Läti	35,6	1932
1.000 „	V. Bucenieks, Läti	2.35,8	1933
15.000 „	R. Vitols, Läti	50.13,8	1935
20.000 „	N. Maleiko, Läti	1:08,45,8	1932
25.000 „	J. Lossman, Eesti	1:32.27,5	1923
42.195 „	J. Lossman, Eesti	2:32.48,0	1920
Tunnijooks	N. Maleiko, Läti	17.688 m	1935

RÕÕMSAID PÜHI
JA
HÄÄD UUT AASTAT!

Hotel

«Bristol»

Rataskaevu 7

Tel. 426-33

Olümpiaaladel on tänavu peale nimetatud leedulase Balti rekorde parandanud üksnes eestlased ja nimelt viiel alal: 3000 m E. Prööm 8.47,4 (end. V. Bucenieks 8.48,8), kolmikhüppes N. Küttis 14.43 (end. ka tema — 14.36), kuulitõukes A. Viiding

PARIMINI PILDISTATE FOTO

KINOF'İ JUURES KUNINGA 2, TEL. 458-84

kiul mõl. käega	P. Määrits, Eesti	26.30	1932
ketas „ „	N. Feldman, Eesti	76.55	1929
oda „ „	J. Laidvere, Eesti	107.88	1932
raskus (25 kg)	J. Neuman, Eesti	9.90	1928

Naistele on Balti rekordideks:

60 m	S. Teitelbaum, Eesti, ja A. Muceniaks, Läti	7,9	1929
100 „	S. Teitelbaum, Eesti	12,8	1930
200 „	S. Teitelbaum, Eesti	26,6	1929
400 „	S. Teitelbaum, Eesti	61,8	1929
800 „	A. Daubere, Läti	2.27,6	1935
1.000 „	A. Daubere, Läti	3.16,4	1935
tõkkeid 80 m	O. Kaleja, Läti	13,8	1935
4×60 „	LJ, Läti	32,2	1930
4×100 „	LSB, Läti	53,2	1935

Läti naiste nimel on veel paar rekordi, mille kohta aga puuduvad kinnitatud andmed.

Rahvusvahelise olümpiakomitee istung Ateenas 1896. a.
Vasakult teine — olümpiamängude isa
parun de COUBERTIN.

Kas teate et...

...alles Hannes Kolesmaise võiduga Stokholmis äratas Soome endale tähelepanu kui suurele spordirahvusele. Et sellel väikese elanike-arvuga rahval õnnestus Inglismaa ja Ameerika ühendriikide ees võita pikamaajooksus, oli tõenduseks, et see spordiala Soomes on eriti arenenud. Järgmiseks suureks trumbiks oli Paavo Nurmi, kellele järgnes veel rida suursi staaieritena ja maratonimeestena.

*

...jolli-sõit, milles ka Eesti stardib eelolevatel olümpiamängudel Kielis, on õieti Saksa leiutus. Olümpia-joll on ühe mehega juhitud paat, millega sõidetakse rahulikus vees.

*

...Läti kiiruisutamiskordid algavaks hooajaks on järgmised: 500 m J. Andrikson 46,2, 1000 m A. Rumba 1.40,1; 1500 m A. Berzinsch 2.31,1, 3000 m A. Berzinsch 5.20,0; 5000 m A. Berzinsch 9.02,9 ja 10.000 m A. Lejniaks 18.43,0.

Rõõmsaid jõulupühhi!

Herman Rõivas

kodumaa vabrikute riidekauplus
Tallinn, Estonia pst. 11, tel. 304-80

Elektrilemendi- ja -patareid
tööstus

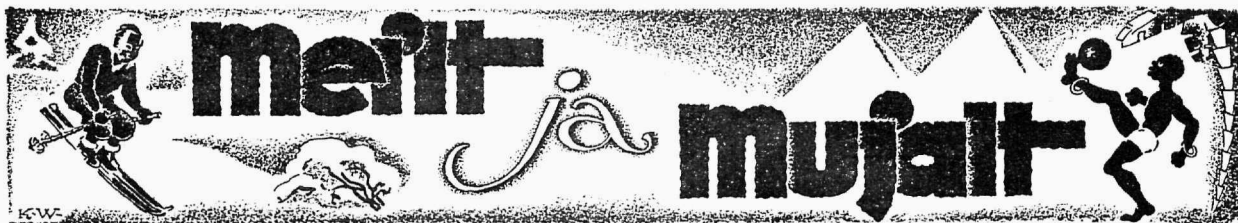
Raag

Dunkri 1, tel. 300-32.

Eesti
Piimaühisuste

Liit

Estonia pst. 27.

Liitlased on aktiivsed!

Seda on meil sagedastigi tulnud nentida oma lõunapoolsete naabrite kohta ja nüüd tuleb seda siinkohal uuesti teha. Tänavu lätlased olid koguni nii agarad, et kodus suvispordi-hooaja lõppenult nad läksid seda jätkama — Euroopasse!

Sügise alul Tschehhoslovakkia suurest maratoni-jooksust Kosices võtsid võidukalt osa mitte üksnes Motmillers ja Maleiko, vaid ka meil samuti hästi tuntud Vitols. Ta jooksis Kosices 5000 m mitte eriti hiilgava ajaga 15.41,2, kuid tuli selle tagajärjega siiski teiseks.

Siis edasi Läti jalgpallimehed Riia linna ja Läti üliõpilaste meeskonnana sõitsid võistlusreisile Prantsusmaale ja Saksamaale, kus sooritasid 6 matschi. Nendest kaotasid nad tugevatele vastastele paraja skooriga neli, kuid 2 matschi suutsid lõpetada viilgiga. Reimsis prantslased panid lätlaste vastu välja koondusmeeskonna, mille koosseis oli määratud kindlaks sealse jalgpallipubliku hääletusvõistlusega. See matsch andis viilgilise tulemuse. Edasi: Riia Hakoahi ja Läti rahvusmeeskonna tf. Vestermans mängib pärast esimeste katsematschide sooritamist nüüd juba pidevalt Viini Hakoahi edurivi juhina. Mäletatavasti Vestermans tänavu Tallinnas Balti turniiril oli lätlaste väljapaistvamaks forwardiks.

Vahepeal lätlased hankisid endi juure Riiga võistlema Ungari maadlusmeeskonna, kes käis Tallinnas Turaani turniiril.

Nüüd on Läti kolm iluuisutajat (V. Auls, Hildgard Schwartz ja E. Göschl) juba ligi kuu aega Viinis harjutamas Garmischi taliolümpiaks ja on ka juba Viinis kahel demonstratsioonil esinenud. Viini iluuisutamist harjutama sõidab veel 2 lätlannat. Peale selle on väljasõidu lähedal veel Läti jäähoki-meeskond, kes ka võtab osa Garmischi taliolümpiast.

Ungari maadlejate olümpiakaader 28-meheline!

Ungari maadlejate olümpiakaader 28-meheline!

Meie maadlusringkondadele peaks olema huvipakkuvaks Ungari maadlejate olümpiakaadri koosseis,

mille Ungari maadlusliidu kolmekomitee määras kindlaks nii vaba- kui greeka-rooma maadluseks.

Vabamaadluses nomineeriti: Zombori II, Proka, Arangi, Gyarmati, Toth I, Mori, Karpati, Sovari, Zombori I, dr. Papp, Rihetzky, Virag ja Palotas, kokku 13 meest.

Greeka-rooma maadluses nomineeriti: Imrei, Lörincz, Ferencz, Fecsck, Fabian, Kalman, Beke, Rethati, Madaras, Vincze, Göndör, Kitka, Bobis, Taranyi, Varadi, kokku 15 meest.

KAUBAMAJA

«SPORT»

TALLINN,

SUUR KARJA TÄN. 18-4

TELEFON 446-00

SPORDIABINÕUD

TÄIELISES VALIKUS

TALVE HOOAJAKS

A-s. „EESTISIID“

VABRIKU LAOD:

Viru t. 5, tel. 447-87

Viru t. 14, tel. 443-97

Laadaplats 70

Tartu, Poe 2, tel. 10-17

Tartu Aleksandri 6, tel. 1-95

Narva, Peetri plats 1

Viljandi, Tartu 1-a, tel. 30

Petseri, Turuplats 17, tel. 1-19.

Moodsad riided, siidi ja puuvillased, lõim.

Müük engros, restid ja kupongid.

Nende kahekümnekaheksa nime seas on sõrendatud kirjas trükitud viimasest Turaani turniirist osavõtnute omad. Igal juhul on see 28-meheline olümpiakaader Berliini mängudeks ettevalmistumise alal kõige suuremat aktiivsust avaldav meie hõimurahvuse kohta, kellel Tallinnast tuli koju sõita kaotustega 2:5 (Soomele) ja 1:6 (Eestile).

Sellest 28-mehelisest olümpiakaadrist tuleb nagu tahtmatultki järeldada, et ungarlased Berliinis üritavad kõva revanschi. Peale muu on veel märkimisväärne, et ungarlased tulevad Berliinis välja kahe täisarvulise meeskonnaga nii vaba- kui greeka-rooma maadluses).

Kuidas oleks meil sellesama tegemisega?

Jalgpallikohtunike tasudest Inglismaal

Tasudest inglise jalgpallikohtunikele on oma lugejaid informeerinud Londoni üks tähtsamaid ajalehti. Huvitavast artiklist selgub, et inglise 1. ja 2. klassi jalgpallikohtunikud saavad peale sõidukulude 3. klassis edasi-tagasi veel iga mängu juhtimise eest meie rahast arvestatuna 50 kr. Kolmanda klassi kohtunikud saavad iga matschi eest peale sõidukulude veel 30 kr. Kui sõidetakse öösel, siis tuleb veel 18 kr. lisamaksu.

Talvekuudel peavad kohtunikud üks tund aega enne matschi algust kohal olema, et järele vaadata, kas väli on mängimiseks kõlvuline. Igal klubil, kelle väljal matsch pidamisele määratud, on õigus nõuda, et kohtunik juba 2 tundi enne matschi algust kindlaks teeks, kas terrääniolud matschi sooritamist võimaldavad või mitte.

Üks asjatundlikumaid inglise kriitikuid kirjutab kohtunike kohta järgmist:

„Nagu lugejatele on teada, kritiseerin ma hea meeleaga meie mängujuhte, kuid seejuures suuresti imetlen inglise jalgpallikohtunike ausust. Need on säärased jalgpalli-entusiastid, kes laupäeva pärastlõunat (millal Inglismaal matsche peetakse) ei vahetaks kogu maailma vastu.“

Mis nõutakse jalgpallikohtunikelt? Nii kõlab ühe inglise asjatundja küsimus. Tema viivitamatu vastus sellele on järgmine: 1. Vastav füüsiline võime; 2. suutlikkus ja energia 50.000 erutatud pealtvaatajat õieti käsitada; 3. ärritatud mängijate suhtes ilmutada kohast konnatlikkust; 4. mängu arenemisele kaasa aidata ülarusest vilistamisest loobumisega; 5. küllaldast karmust tarvitada, et distsipliinituid mängijaid vaos pidada, tarbekorral nende läkitamisega riietusruumi.

Ajakaotusest poolte vahetusel.

Saksa tuntud tennisõpetaja W. A. Lamprecht avaldab saksa eriajakirjas „Tennis und Golf“ väga huvitava kirjutuse ajakaotusest, mida tennisvõistlustel põhjusta büksnes väljakupoolte vahetus. W. A. Lamprecht on teinud kindlaks, et poolte vahetus ilma tavaliselt selle juure kuuluvaga, nagu näo ja reketi pideme kuivatamine, karastuste tarvitamine jne., vältab poole minuti ümber, nii siis ligikaudu sama palju aega, millega parimal juhul saab sooritada ühe game'i. Poolte vahetus muu tavaliselt selle juure kuuluvaga vältab endastmõistetavalt kauem kui pool minutit.

Üks inglise mängija sooritas Wimbledonis tähelepanekuid ja leidis järgmist: Mängudes, millest võttis osa ameeriklane Vines, vältas ühe game'i võistluslik sooritamine keskmiselt vähem kui poolteist minutit, kuna aga matschil Cochet-Allison igaks game'iks kulus rohkem kui poolteist minutit. Aega poolte vahetuseks jne. kulus Cochet-Allisoni matschil peaaegu 30 protsendi ulatuses kogu matschi kestvusest, Vines-Shutteri matschil aga 28 protsenti ja Vines-Cochet matschil 26 protsenti kogu matschi kestvusest. Üksikud punktid (pallid) tarvitasid Vines-Shutteri matschil aega keskmiselt 13,7 sek., Cochet-Allisoni matschil 14 ja Vines-Cochet matschil 14,2 sek.

Vines ja Shutter sooritasid 5 setti (75 game'i) koguaega 153 minutit, kusjuures poolte vahetuseks kulus 43½ minutit. Cochet Allisoni vastu mängis 5 setti 135 minutiga, millest poolte vahetuseks läks 40½ minutit. Vines ja Cochet mängisid 3 setti (30 game'i) 59 minutiga-kusjuures nad poolte vahetuseks tarvitasid 15 minutit.

Need andmed on igal juhul küllalt huvitavad, kuna siiani vist ükski tennisist ei oleks uskunud, et poolte vahetusega tõeliselt nii palju aega läheb kaotsi.

Vastutav toimetaja: A. Adorf.

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 12 20. detsember 1935 16. aastak.

Ilmub Eesti Spordi Keskliidu väljaandel iga kuu 20. päeval.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28.

Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, ½ a. 1 kr. 50 snt., ¼ a. 75 snt.

Välismaale aastaks 4 krooni, ½ a. 2 krooni, ¼ a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talituses, kõigis postkontorites ja ajakirianduse kontorites

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: ½ lhk. Kr. 50.—,

¼ lhk. Kr. 25.—, ¼ lhk. Kr. 12.50; sisemised ½ lhk. Kr. 40.—,

¼ lhk. Kr. 20.— ¼ lhk. Kr. 10.—.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,

ja ajakirianduse kontoriid.

Üksiknumber 25 senti.

Arne Borg tipib

Arne Borg tipib (ennustab), et Euroopa ujujate väljavaated olümpiamängudel Berliinis on väga napid. Ainult veepallis ootab ta Euroopa finaali, milles ta annab Ungarile paremad schansid Rootsi ja Saksa ees. Muus osas ennustab endine olümpiavõistleja järgmiselt: 100 m vabalt: M. Yusa ja J. Simura (mõl. Jaapan) P. Ficki (USA) ees, siis Fischer (Saksa) ja Csik (Ungari).

400 m vabalt: Jack Medica (USA) H. Negasni ja S. Makino (Jaapan) ees.

1500 m vabalt: H. Negasni, H. Ishiharada ja S. Honda (kõik kolm Jaapan).

100 m selili: A. Kiefer (USA) või Kiyokawa (Jaapan) esimesena, Irie (Jaapan) kolmandana.

4×200 m vabalt: Jaapan võitja USA ees, siis Saksa Rootsi ja Ungari ees,

Vetehüpetes Arne Borg arvab saabuvat ameeriklaste võitu sakslaste ees. Naiste võistlustel ootab ta Hollandi võituseid 100 ja 400 m crawlis Willie den Oudeni läbi ja ka 4×100 m-is Hollandi võitu USA, Inglise ja Saksa ees.

USA tahab 10 kuldmedalit

Columbia ülikooli treener J. Merner väidab, et Berliini mängude kergejõustikuvõistlustel Ameerika võidab mitte vähem kui 10 kuldmedalit.

Alad, milles ameeriklased tulevad esimesteks, on Merner arvates mõlemad tõkkejooksud, 100 m, 200 m, mõlemad teatejooksud, kaugus, kõrgus, kuul ja teivas.

FOTO-ATELJEE

KUNINGA 1

MAITSERIKKAD

PILDISTUSED

ATELJEE AVATUD: K. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

F. C. Roueni kingitus

Prantsuse jalgpalliliidu ametlik häälekandja *Football* teatab: F. C. Rouen andis üle tšehki 20.000 frangile (5000 kr. ümber) Roueni ajakirjanike klubile Zürich-Roueni linnavõistluse puhul.

Leht nimetab seda F. C. Roueni sammu juhtide väga schikiks shestiks, mis on väärt järeletegemist.

Täna sel nr. on kaasas Olümpia leht nr. 2.

Väljaandja: Eesti Spordi Keskliit.

Reserveeritud

Büroomasinad

Kirjutusmasinad **ROYAL**

Arvutusmasinad **FACTIT**

Liitmasinad **DALTON**

Paljudajad **ELLAMS**

ja nende tarbed

V^d LOUN & SCHITIKOV

TALLINN,

NIGULISTE 18,

TEL. 434-37.

SUUSKE JA SUUSATARBEID

SOOVITAB SUUSATOOSTUS

o/ü. **LEBECKI, PABSTEL JA Ko.**

TALLINN, S. TARTU MNT. 30, TEL. 306-10

Kaerahelbed

talisportlastele!

Annavad jõudu ja vastupidavust
treeningul ning võistlustel

J. PUHK & POJAD

Müügil kõigis suuremates
koloniaal- ja toiduainete-
kauplustes

SUUSATAMINE

karastab ja värskendab ainult
siis, kui suusad ei riku Teie
tuju. Sellepärast nõudke ainult
äärmiselt täpselt väljatöötatud,
pikki aastaid muutumatult seis-
vaid kõrges headuses

tuntud TSV kaitsemärgiga

SUUSKI

ja kõiki talispordi tarbeid.

Tartu Spordiriistade Vabrik,

Tartus, Emajõe 5. Telefon 187.

Kauba saatmine, kauba hulgale vaa-
tamata, üle riigi.

NÕUDKE HINNAKIRJU.

Müügikohad Tallinnas:

SPORDIÄRI RESEV-RESEL, Kulla-
sepa 13. K/M. „SPORT“ S. Karja 18.

MÖÖBLITÖÖSTUS E. SALIS, Pikk 29.

EESTI ARSTIDE-KLINITSISTIDE ÜHINGU

ERAHAIGLA

Narva maantee 6-a Tallinnas. Telefon 429-80

Stationsaarne ravi igal erialal

Alaline arstlik valve

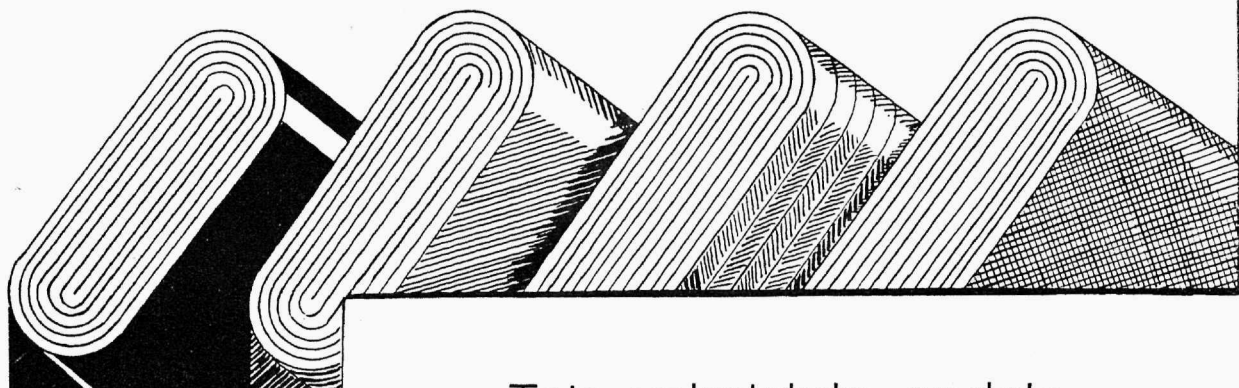
RÖNGENIKABINETT, läbivalgustused, üles-
võtted, röntgenteraapia, (ravi). Tasud
vastavad keskhaigla taksidele.

ELEKTRIKABINETT: diathermia, kõrgustik-
päike, sinine valgus, elektrivibratsioo-
nid, neljaraku-vann, diathermia mu-
daga.

MASSAAZHİKABINETT: üldine ja osaline
massaazh.

VESIRAVILA! männiekstrakti-, meresoola-,
Haapsalu tervismuda-, söehappe-, pär-
mi- ja vahuvannid, istevann, valgus-
kapp, aurukapp, charget-, šoti-, kapi-
laar., aurudužid.

LABORATORIUM: kliinilised ja bakterio-
loogilised analüüsid ning kvantitatiiv-
sed, keemilised ja mikrokeemilised
määramised veres.

Teie valmistate endale
ja oma perele ülimat
pühadetuju kui riietute
kodumaa riidevabrikute
toodetesse

A/s. KREENBALT

TALLINN.

BALTI PUUVILLA KETRAMISE
JA KUDUMISE VABRIKU A/s

KREENHOLMI PUUVILLA-
SAADUSTE MANUFAKTUURI O/Ü.

SINDI TEKSTIILVABRIKUTE ÜHISUSE
EESTI NIIDIVABRIKU O/Ü.

TOODETE
SUURMÜÜGI KESKKOHT.

VÄIKEMÜÜK KÕIGIS PARIMAIS RIIDE-
JA SEGAKAUPLUSTES LINNAS JA MAAL.

ETA